

Bilag til
DAS

13. august

2013

Punkt 3 (Styringsaftalen 2014)

- Bilag 1: Styringsaftalen 2014 – 3. udkast
- Bilag 2: Specifikation til Styringsaftalen for 2014 (Styringsaftalens bilag 1)
- Bilag 3: Specifikke aftalevilkår for undervisningstilbud (Styringsaftalens bilag 2)
- Bilag 4: Finansieringsmodel for Taleinstituttets opgaveportefølje efter overdragelse til kommunal varetagelse (Styringsaftalens bilag 3)

Punkt 4 (Sikrede institutioner)

- Bilag 1: Notat fra Region Nordjylland om Den Sikrede Institution Kompasset
- Bilag 2: Årsstatistik 2012 for de sikrede institutioner
- Bilag 3: Statistik over belægningsprocenten for perioden februar til april 2013

Punkt 5 (Socialtilsyn Nord)

- Bilag 1: Ministerens udmelding af godkendelse og tilsyn som tema til rammeaftalen 2014
- Bilag 2: Udkast til national tilsynspolitik
- Bilag 3: Udkast til nordjysk samarbejdsmodel om tilsynsreformen

Punkt 7 (Justering af kommunalreform)

- Bilag 1: Politisk aftale om justering af kommunalreformen
- Bilag 2: Regeringens udspil om justering af kommunalreformen

Punkt 8 (Forstærket samarbejde om de mest specialiserede sociale tilbud)

- Bilag 1: Forslag til model for forstærket samarbejde om de mest specialiserede sociale tilbud i Nordjylland

Udkast til Styringsaftale

1. januar

2014

Styringsaftalen er en del af den samlede rammeaftale for det specialiserede socialområde og specialundervisning. Rammeaftalen omfatter de nordjyske kommuner og Region Nordjylland

Styringsaftalen 2014 (UDKAST)

Indhold

1. Indledning.....	3
2. Grundlæggende principper	3
3. Specifikation af hvilke tilbud aftalen omfatter	4
3.1 Sociale tilbud omfattet af aftalen	4
3.2 Specialundervisningstilbud omfattet af aftalen.....	4
4. Aftaler om udvikling i taksterne.....	5
4.1 Opfølgning på takstudvikling	5
4.2 Anvendt belægningsprocent i taksberegningen.....	6
4.3 Omkostningsbaserede takster inkl. overheadelementer	6
4.4 Håndtering af over-/underskud	6
5. Aftaler om prisstruktur	7
6. Aftaler om oprettelse og nedlæggelse af tilbud og pladser	8
6.1 Etablering af nye tilbud	8
6.2 Aftaler om lukning af tilbud og pladser.....	8
7. Aftaler om afregning og betaling.....	9
8. Tillægsydelser	9
8.1 Generelt vedrørende tillægsydelser	9
8.2 Tillægsydelser givet ved indskrivning.....	10
8.3 Opstået behov for tillægsydelser efter indskrivning.....	10
9. Ydelser der ikke er omfattet af styringsaftalen	10
10. Tilkendegivelse fra kommunalbestyrelserne om overtagelse af regionale tilbud.....	10
11. Køb og salg af pladser / ydelser over regionsgrænsen	11
12. Fokusområder.....	11
12.1 Voksenudredningsmetoden	11
12.2 Ny kategorisering	12
12.3 Tværgående koordination af de sikrede institutioner	12
Bilag til Styringsaftalen	13

1. Indledning

Styringsaftalen har til formål at lægge rammerne for kapacitets- og prisudvikling på det specialiserede socialområde i det kommende år for de tilbud i regionen, der er omfattet af rammeaftalen.

Endvidere er formålet med styringsaftalen at fastlægge de styringsmæssige principper for køb og salg på tværs af kommunegrænserne.

Der er i Styringsaftalen derfor lagt vægt på, at den understøtter, at der altid er de rigtige tilbud til en omkostningseffektiv pris.

2. Grundlæggende principper

Der er enighed mellem kommunerne i den nordjyske region og Region Nordjylland om, at følgende principper lægges til grund for denne aftale:

Incitament til effektiv drift

Driftsherren skal have incitament til at sikre en løbende økonomisk effektiv drift, herunder at der sker den nødvendige tilpasning af kapaciteten. Den løbende tilpasning er afgørende for at undgå tomme pladser og dermed minimere risikoen for underskud¹.

Myndighed skal have incitament til at indgå rettidig dialog med driftsherren om forventninger og ændringer i efterspørgslen.

Taksterne skal være retvisende og omkostningsbaserede

Sammenlignelige ydelser skal kunne sammenlignes på priserne udregnet efter samme principper. Administrationen af takstsystemet skal være enkel, men samtidig give mulighed for differentiering. Takstsystemet skal være gennemsigtigt.

Budgetsikkerhed for kommunerne og Regionen

Risiko for uforudsete udsving i økonomien skal dækkes ind. De indarbejdede beregningsgrundlag, som er grundlag for taksterne, skal være realistiske i forhold til de faktiske forventede omkostninger. Løbende dialog og tilpasning af kapaciteten skal være med til at sikre kendskab til pladsbehovet samt sikre takststabilitet.

¹ Det er konkret aftalt, at en driftsherre for at opnå den nødvendige smidighed og fleksibilitet i rammeaftalens periode kan foretage midlertidige ændringer af tilbud i form af kapacitetstilpasninger. En midlertidig ændring kan f.eks. være begrundet i en periodevis øget efterspørgsel eller en nedgang i efterspørgsel efter pladser. En midlertidig ændring skal altid kunne tilbageføres til det oprindelige udgangspunkt. Driftsherren skal selv være opmærksom på at melde den midlertidige ændring ind som en permanent ændring i forbindelse med de årlige kommunale indmeldinger.

Udviklingstiltag

Driftsherren skal sikres finansiel mulighed for løbende udvikling. Omfanget af udviklingstiltag fastsættes i den årlige rammeaftale.

3. Specifikation af hvilke tilbud aftalen omfatter

3.1 Sociale tilbud omfattet af aftalen

Som udgangspunkt er regionale og kommunale tilbud omfattet af styringsaftalen ud fra nedenstående kategorisering:

Tilbuddene kan opdeles i 3 kategorier:

- 1) Tilbud, som alene anvendes af driftsherren.
- 2) Tilbud, som anvendes af en eller få andre kommuner end driftsherren.
- 3) Tilbud, der i omfattende grad anvendes af andre kommuner end driftsherren.

Tilbud efter kategori 1 er ikke omfattet af styringsaftalen, da der er tale om tilbud som i udgangspunktet har sigte på egne borgere, men hvor der kan ske salg af pladser til andre kommuner.

Tilbud i kategori 2 er tilbud som anvendes af 2-3 kommuner. Tilbuddene er omfattet af styringsaftalen, men kan, hvor det er relevant, undtages².

Tilbud efter kategori 3, er tilbud, der anvendes af mindst 4 kommuner. Der vil i denne gruppe være tale om et stort koordineringsbehov og tilbuddene vil være omfattet af rammeaftalen. Såfremt der er tale om tilbud, der åbenlyst er af en lav kompleksitet, men hvor der alligevel sker salg til mere end fire kommuner, skal tilbuddet ikke indplaceres i denne kategori.

Tilbud kan ikke ændre kategori i løbet af året, men ændret kategorisering sker årligt i forbindelse med rammeaftalen for det næstfølgende år via driftsherreindmeldinger og de årlige indmeldinger af takster og pladser.

Oversigt over de enkelte tilbud vedlægges rammeaftalen som bilag³. Det anbefales, at alle tilbud på Tilbudsportalen henviser til den gældende styringsaftale for regionen Nordjylland med tilhørende bilag.

3.2 Specialundervisningstilbud omfattet af aftalen

Styringsaftalen omfatter indenfor specialundervisningsområdet de af Region Nordjylland drevne lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud til børn og unge under 18 år (jævnfør lov om folkeskolen § 20 stk. 3) og for voksne (jævnfør lov om specialundervisning for voksne § 1 stk. 2).

² I de tilfælde hvor et tilbuds driftskommune har indgået en aftale med en eller få andre kommuner, og hvor der bilateralt er indgået en aftale, som også omfatter takstudvikling, prisstruktur og frister for afregning, kan tilbuddet undtages fra styringsaftalen.

³ Takstbilag foreligger november 2013. Foreligger pga. størrelsen kun elektronisk, der henvises til www.rammeaftalernord.dk

Aftalen omfatter desuden undervisningstilbud for voksne med tale-, høre- og synsvanskeligheder (kommunikationscentre), der drives af Region Nordjylland (jf. jævnfør lov om specialundervisning for voksne § 1 stk. 3), samt regionale undervisningstilbud (kommunikationscentre), der overtages af en kommune

Aftalen omfatter følgende konkrete tilbud indenfor specialundervisningsområdet⁴:

- Center for Døvblindhed og Høretab
- Institut for Syn og Hørelse
- Den Sikrede Institution Kompasset
- Taleinstituttet

Målgruppen for undervisningstilbuddene er fysisk eller psykisk handicappede, samt unge på sikrede institutioner.

De omfattede tilbud er underlagt de generelle vilkår, der fremgår af denne styringsaftale, herunder specifikationerne i bilag 1. Herudover er der for hvert enkelt undervisningstilbud indgået en række specifikke aftalevilkår. De specifikke aftalevilkår for de undervisningstilbud, der drives af Region Nordjylland, fremgår af styringsaftalens bilag 2.

De specifikke aftalevilkår for Taleinstituttets opgaveportefølje efter overdragelse til kommunal varetagelse fremgår af bilag 3. I det tilfælde, at Region Nordjylland fortsat driver Taleinstituttet i 2014, gælder de hidtidige aftalevilkår for instituttet som fastlagt i rammeaftalen for 2013, indtil andet aftales.

4. Aftaler om udvikling i taksterne

Taksterne for det følgende år inkl. omkostningskategorierne indmeldes ultimo oktober. Rammeaftalesekretariatet meddeler de konkrete frister hvert år.

4.1 Opfølgning på takstudvikling

Det er aftalt, at styrke opfølgningen på takstudviklingen med det formål at skabe øget tillid – via øget dialog og åbenhed - parterne imellem.

Opfølgningen opbygges omkring de oplysninger om taksterne, der allerede indberettes/foreligger i rammeaftaleregion, og som har en objektiv statistisk karakter.

Forankring af sammenligning og analyse foretages af styringsaftalegruppen.

Alle driftsherrer er forpligtiget til at indberette relevante data til styringsgruppen i forbindelse med den årlige takstindberetning (ultimo oktober).

Én gang årligt udarbejdes en redegørelse indeholdende en analyse af belægning og takstudvikling.

⁴ Det bemærkes, at de fire nævnte tilbud også leverer ydelser efter Servicelovens bestemmelser.

Redegørelsen afleveres til den administrative styregruppe marts/april således, at der kan tages højde for erfaringerne fra redegørelsen i efterfølgende takstberegning.

4.2 Anvendt belægningsprocent i takstberegningen

Aftalens hensigt er at understøtte principperne om retvisende takster.

Gennemsnittet af de to foregående års faktiske belægningsprocent anvendes i takstberegningen for det kommende år. Det forudsættes, at den budgetterede belægningsprocent ligger fra 95 til 100 for dag- og døgntilbud. Af hensyn til at sikre effektiv drift og maksimal udnyttelse af tilbuddene anbefales det, at der maksimalt anvendes en belægningsprocent på 98.

Ved korte forløb, akut- eller aflastningstilbud er den minimale budgetterede belægningsprocent ved takstberegningen 90.

Ovenstående kan kun fraviges efter konkret godkendelse i den administrative styregruppe.

4.3 Omkostningsbaserede takster inkl. overhedelementer

Aftalens hensigt er at understøtte principperne om retvisende og omkostningsbaserede takster.

Af hensyn til sammenligneligheden og gennemskueligheden specificeres indholdet af ydelserne i taksten på omkostningskategorier. Kategorierne fremgår af specifikation til styringsaftalen bilag 1.

Takster beregnes ud fra omkostningsbaserede principper. Dette indebærer, at taksterne indeholder en række omkostninger, som ikke vedrører tilbuddenes direkte drift.

Overhedelementer er eksempler på indirekte omkostninger og defineres her som andel af central ledelse og administration samt tilsyn⁵.

Overhedelementer for det enkelte tilbud foretages ved en konkret og omkostningsægte beregning af den enkelte driftsherre.

Modellen tager hensyn til lige konkurrencevilkår, f.eks. set i relation til private botilbud, og sikrer, at der alene kan opkræves omkostninger, som kan henføres til tilbuddet.

4.4 Håndtering af over-/underskud

Aftalens hensigt er at understøtte principperne om stabilitet og budgetsikkerhed.

Driftsoverskud og -underskud på tilbuddet eller typen af tilbud (målgruppen) håndteres efter følgende principper:

- Der kan maksimalt hensættes et overskud svarende til 5 % af tilbuddets takstberegningsgrundlag.

⁵ Kategorierne fremgår af specifikation til styringsaftale bilag 1. Overhead defineres som kategori d og e.

- Der kan maksimalt hensættes et akkumuleret overskud svarende 5 % af tilbuddets takstberegningsgrundlag.
- Overskud, der giver anledning til overskridelse af den angivne procentsats, benyttes til at nedsætte opholdsbetalingen i efterfølgende takstår.
- Anvendelsen af de akkumulerede hensættelser kan ske indenfor tilbuddet eller typen af tilbud hos driftsherren efter driftsherrens beslutning.
- Underskud på op til og med 5 % af tilbuddets takstberegningsgrundlag, der ikke kan dækkes af akkumuleret hensættelse ved tilbuddet eller typen af tilbud, kan ikke lægges oveni taksterne efterfølgende år.
- Underskud på over 5 % af tilbuddets takstberegningsgrundlag, der ikke kan dækkes af en akkumuleret hensættelse ved tilbuddet eller typen af tilbud, indregnes i det efterfølgende takstår med mindre underskuddet kan dækkes af hensættelser på tværs af typen af tilbud hos driftsherren.

Det skal bemærkes, at der er sammenfald mellem den procent, der maksimalt kan hensættes det enkelte regnskabsår, og procenten for den hensættelse, der maksimalt kan akkumuleres over en årrække.

Regionen kan dog ikke *endeligt* finansiere et underskud. Dette skal således aftales nærmere i den enkelte situation.

Som en tilføjelse til de aftalte principper skal der gøres opmærksom på, at formålet med de omkostningsbaserede budgetter ikke er, at der budgetteres med overskud. Hensigten er, at der kun budgetteres med forventede omkostninger.

5. Aftaler om prisstruktur

Prisen for en plads fastsættes i Rammeaftalen.

Driftsherren definerer for 2014 selv sin takst- og prisstruktur dog sådan, at der med mindre andet er aftalt, anvendes enheds-, time-, dag- eller døgntakster.

Med henblik på at reducere behovet for tillægsydelser og skabe endnu tættere sammenhæng mellem taksten og den leverede ydelse arbejdes på modeller med øget takstdifferentiering.

Andre finansieringsformer

De steder, hvor det ikke er muligt at definere afgrænsede ydelser og beregnes enhedstakster, vil det være muligt at anvende en **trækningsret** på et givet tilbuds ydelser eller ressourcer. Betalingen for en trækningsret kan beregnes ud fra:

- objektive kriterier, som f.eks. andel af befolkning
- andre kriterier, som f.eks. historisk anvendelse

Hvilket kriterium, som anvendes, aftales i forbindelse med de årlige rammeaftaler.

6. Aftaler om oprettelse og nedlæggelse af tilbud og pladser

6.1 Etablering af nye tilbud

Omkostninger ved udvikling af nye ydelser eller andre udviklingsaktiviteter, der ikke kan knyttes til en eksisterende ydelse, indregnes **ikke** i taksterne for de eksisterende ydelser.

Der er enighed om, at det er forbundet med opstartsomkostninger at udvikle nye tilbud (herunder større omforandringer af allerede eksisterende tilbud), og at det derfor er nødvendigt at sikre, at risikoen ved oprettelsen af nye tilbud ikke pålægges driftsherren alene. Derudover er det vigtigt at give driftsherren et incitament til rationel drift - også under opstart. Endeligt vil det ikke være de betalingskommuner, som først anvender det nye tilbud, som betaler alle opstartsomkostninger.

Nyopstartede tilbud kan derfor budgetteres med en lavere belægningsprocent i forbindelse med takstfastsættelsen i første driftsår, samtidigt med at driftsherren kan afskrive eventuelle driftstab fra første driftsår over en årrække på tre år frem for normalt et år.

6.2 Aftaler om lukning af tilbud og pladser

Forudsætninger for permanente lukninger

Driftsherren har mulighed for hurtig lukning af tilbud/ydelse med lav belægningsprocent, men med orientering pr. brev/mail til den adm. styregruppe med en høringsperiode på 1 måned. Derefter træffes den endelige beslutning af driftsherren.

Høringssvaret har ikke opsættende virkning, men indgår som bidrag til driftsherrens endelige beslutning.

Økonomiske konsekvenser

Fordeling af evt. underskud (evt. overskud håndteres på samme vis):

Vedrørende dækning af et underskud i forbindelse med lukning af et rammeaftaletilbud, hvor dette underskud ikke kan henføres til andre rammeaftaletilbud inden for samme målgruppe hos driftsherren, er der aftalt en særlig model:

Driftsherren kan således i den givne situation fordele underskuddet fra det lukkede rammeaftaletilbud ud på driftsherrens øvrige rammeaftaletilbud, selvom disse tilbud ikke hører under samme målgruppe som det lukkede tilbud. Underskuddet skal dækkes ind ved, at driftsherren trækker på en eventuel hensættelse ved driftsherrens øvrige rammeaftaletilbud, eller ved at der forekommer en takststigning ved de øvrige rammeaftaletilbud.

I de tilfælde, hvor der ikke er andre rammeaftaletilbud ved driftsherren, der kan dække underskuddet, kan underskuddet lægges ud af kommunekassen, finansieret af takststigninger i næste takstår. Regionen kan dog ikke *endeligt* finansiere et underskud. Hvis et underskud i Regionen ikke kan dækkes af de samlede hensættelser på øvrige tilbud, må underskuddet hensættes på status og indregnes i øvrige rammeaftaletakster efter ovenstående principper.

Modellen er i overensstemmelse med princippet om, at de vedtagne takster for et rammeaftaletilbud er endelige, ligesom den i videst udstrækning foranlediger, at driftsherren udviser økonomisk ansvarlighed.

7. Aftaler om afregning og betaling

Kommuner, der køber ydelser i anden kommune eller i Regionen, indgår en skriftlig betalingsaftale med driftsherren. Det er altid handlekommunen, der indgår betalingsaftalen med driftsherren. Det er driftsherren, som udarbejder udkast til betalingsaftalen.

Betalingsaftalen skal indeholde alle nødvendige detailoplysninger til brug for afregningen. Der lægges vægt på, at betalingsaftalen tilpasses således, at den kan anvendes ved indberetning til det eller de afregningssystemer, kommunerne og Regionen anvender.

Betalingsaftalen skal således som minimum omfatte:

- Information om hvem der er handlekommune, samt hvem der er betalingskommune,
- Oversigt over de enkelte ydelser og deres pris, herunder bevillingsparagraf, der indgår i tilbuddet,
- Bevillingsomfanget for de enkelte ydelser,
- Startdato og priser for de enkelte ydelser,
- Opsigelsesvarsel.

Ændringer i et aftalt tilbud indgås ligeledes skriftligt.

Det er som udgangspunkt betalingskommunen, der betaler driftsherren. I de tilfælde, hvor der er usikkerhed om hvem, der rettelig er betalingskommune i forhold til en given borger, indtræder handlekommunen som betalingskommune, indtil det er afklaret hvilken kommune, der rettelig er betalingskommune. Når dette er afklaret kan handlekommunen opkræve refusion ved betalingskommunen.

Driftsherren sender månedlige afregninger til betalingskommunerne.

Er der uenighed om regningen meddeles dette driftsherren, hvorefter det er driftsherren, der skal foretage de nødvendige berigtigelser, såfremt der er fejl i den fremsendte regning. Hvis afregningssystemerne og betalingsgangen skal fungere effektivt, er det vigtigt, at betalingskommunen ikke egenhændigt regulerer i den fremsendte regning.

Betalingsperioden er normalt fra startdato til ophørsdato under hensyntagen til et opsigelsesvarsel på løbende måned plus en måned.

Der betales som udgangspunkt fuldt ud i opsigelsesperioden med mindre andet er aftalt.

8. Tillægsydelser

8.1 Generelt vedrørende tillægsydelser

Som udgangspunkt stopper tillægsydelsen ved stopdatoen angivet i betalingsaftalen.

Senest en måned inden betalingsaftalens stopdato skal driftsherre og handlekommune aftale, hvis tillægsydelsen skal fortsætte.

Hvis der ikke fremgår en stopdato af betalingsaftalen, er betalingskommunen forpligtiget til at betale for tillægsydelsen, indtil handlekommunen tilkendegiver, at tillægsydelsen skal ophøre. Dog gælder de almindelige tidsfrister (løbende måned plus en måned).

Vejledning i beregning af tillægsydelse fremgår af bilag 1.

8.2 Tillægsydelse givet ved indskrivning

Såfremt tillægsydelse, som er en forudsætning for, at borgeren kan rummes i tilbuddet, opsiges, må handlekommunen sikre, at borgeren visiteres til andet tilbud.

Betalingsforpligtigelsen for tillægsydelsen videreføres, indtil borgeren er fraflyttet tilbuddet.

8.3 Opstået behov for tillægsydelse efter indskrivning

Det bør undgås, at driftsherren i længere tid finansierer dækning af behov opstået/afdækket efter indskrivning. Der er tale om behov, som bevirker, at borgeren ikke kan rummes indenfor tilbuddets serviceniveau.

Derfor har tillægsydelsen til dækning af det opståede behov virkning fra det tidspunkt, hvor driftsherren meddeler handlekommunen behov for tillægsydelse.

Handlekommunen skal senest én måned efter henvendelse fra driftsherren give endelig meddelelse om godkendelse eller delvis godkendelse af tillægsydelse. Ved manglende reaktion fra handlekommunen indenfor denne periode, betragtes tillægsydelsen som godkendt.

Såfremt tillægsydelsen ikke godkendes, og borgeren dermed ikke kan rummes i tilbuddet, må handlekommunen sikre, at borgeren visiteres til andet tilbud. Såfremt borgeren ikke er fraflyttet tilbuddet 4 måneder efter henvendelse om tillægsydelse fra driftsherren, finansieres tillægsydelsen derefter af betalingskommunen. I forhold til hvorvidt en handlekommunen kan flytte en borger, skal myndighed være opmærksom på lovgivningen indenfor området.

9. Ydelser der ikke er omfattet af styringsaftalen

Tilbuddene, der er omfattet af styringsaftalen, kan levere ydelser, der ikke er omfattet af styringsaftalen. Dette gælder bl.a. VISO-ydelser og særligt tilrettelagte uddannelsesforløb (STU).

Har en driftsherrer anden virksomhed, skal denne virksomhed være fuldt finansieret. Det gælder eksempelvis tilbud, der udover deres almindelige daglige drift og ydelser også er VISO-leverandør.

En række af de sociale tilbud og undervisningstilbud, der er omfattet af rammeaftalen, driver også særligt tilrettelagte ungdomsuddannelsesforløb (STU). Det sker efter individuel aftale med den enkelte kommune.

10. Tilkendegivelse fra kommunalbestyrelserne om overtagelse af regionale tilbud

Regionalt drevne sociale tilbud kan overtages af den kommune, de er geografisk beliggende i jfr. Servicelovens § 186. Af planlægningshensyn er der krav om, at den kommune som ønsker at overtage et

regionalt tilbud, skal tilkendegive dette i forbindelse med udarbejdelsen af 1. udkast til Styringsaftale dvs. februar måned.

Dette krav sikrer en tilstrækkelig varslingsperiode i forhold til regionens overdragelse af tilbuddet. Samtidig sikres information om ny driftsherre til købere af pladser på det pågældende tilbud.

Overtagelse af et regionalt drevet tilbud skal ske i henhold til bestemmelserne i lov om virksomhedsoverdragelse, og der skal i hvert enkelt tilfælde udarbejdes en konkret og individuel plan for overtagelse.

For specialundervisningsområdet gælder (jf. lov om specialundervisning for voksne § 7 d) at kontaktudvalget mindst én gang i hver valgperiode skal drøfte, om der i regionen er regionale undervisningstilbud med specialundervisning og specialpædagogisk bistand for personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder, som bør drives af beliggenhedskommunen.

Undervisningsministeren har fastsat nærmere regler for kommunernes eventuelle overtagelse af disse undervisningstilbud, herunder hvorvidt undervisningstilbuddet skal fremgå af den årlige rammeaftale (jf. bekendtgørelse om proceduren for kommunal overtagelse af regionale kommunikationscentre).

11. Køb og salg af pladser / ydelser over regionsgrænsen

Ved køb og salg af pladser / tilbud / ydelser i / til en kommune eller region udenfor Region Nordjylland er det vigtigt at udvise styringsmæssigt ansvarlighed ved, at der ved hvert køb og salg udarbejdes en konkret og individuel købskontrakt eller betalingsaftale.

12. Fokusområder

12.1 Voksenudredningsmetoden

KL og regeringen indgik i december 2011 en aftale om bedre og sammenhængende dokumentation på handicapområdet. Aftalen indebærer blandt andet at kommunerne fra 2013 skal anvende et fælles begrebsapparat i den løbende dokumentation og ledelsesinformation af indsatsen på handicapområdet, således at kvaliteten og validiteten af den nationale dokumentation og den lokale ledelsesinformation styrkes via opgørelser på individniveau. Social- og Integrationsministeriet og KL har i den forbindelse udviklet en ny metode til sagsbehandling og udredning på handicap- og udsatte voksenområdet. Metoden hedder Voksenudredningsmetoden (VUM) og har til formål at forbedre den faglige og lovgivningsmæssige kvalitet i sagsbehandlingen – med udgangspunkt i den enkelte borger. Metoden skal også styrke styringen af området, ved bedre ledelsesinformation og økonomiske overvejelser i sagsgangen.

Styringsgruppen vil i perioden 2013 arbejde videre med metoden med henblik på at opfylde KL og regeringens aftale om et fælles begrebsapparat. Der er blandt andet planlagt et temamøde med 3 workshops for alle relevante medarbejdere og ledere i kommunerne og region. De tre workshops vil have fokus på VUM og ledelse, VUM og sagsbehandling og endelig VUM og økonomi.

12.2 Ny kategorisering

I forbindelse med kategoriseringen af tilbud i de nordjyske kommuner, har der fra forskellig side været stillet spørgsmålstegn ved hensigtsmæssigheden af, at det alene er antallet af købende kommuner og dermed koordineringsbehov, som lægger til grund for, om tilbud indgår i rammeaftalen eller ej. Det betyder at nogle tilbud, som før ikke har været omfattet af rammeaftalen, og som har en lav grad af specialisering, nu indgår i rammeaftalen, mens specialiserede tilbud, som tidligere har indgået i aftalen, ikke gør.

På baggrund af dette er det i rammeaftalen igangsat et arbejde med henblik på at udarbejde et oplæg til en ny kategoriseringsmodel, som tager udgangspunkt i en model hvor specialiseringsgrad også skal indgå som et kriterium. Målsætningen er, at de rigtige tilbud omfattes af Styringsaftalen, og at specialiseringselementet dermed kommer til at indgå. Endelig skal der udarbejdes nogle retningslinjer i forhold til når en kommune/region ønsker at "melde" et ny tilbud ind i rammeaftalen.

Begge fokusområder forventes at afsluttes ultimo 2013

12.3 Tværgående koordination af de sikrede institutioner

Kommunalbestyrelserne skal i dialog med regionsrådene sikre tværregional koordination af de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud samt de sikrede institutioner. Der er på den baggrund nedsat et landsdækkende kommunalt koordinationsforum bestående af repræsentanter fra de fem administrative styregrupper på det specialiserede socialområde under hvert af de fem kommunekontaktråd (KKR). Koordinationsforummet er ansvarlig for at udarbejde forslag til landsdækkende koordination af de berørte områder, som indgår i de enkelte rammeaftaler.

Med henblik på en udmøntning i rammeaftalen for 2015 er koordinationsforum i gang med at forberede forslag til tværgående koordination af de sikrede institutioner. Forslaget vil blive baseret på en række hensyn, som bl.a. skal sikre gennemsigtighed, budgetsikkerhed, fleksibel kapacitetstilpasning samt kvalitetsudvikling.

Arbejdet bygger på dialog med Danske Regioner og med de regionale driftsherrer.

Bilag til Styringsaftalen

Bilag 1: Specifikation til styringsaftalen

Bilag 2: Specifikke aftalevilkår for specialundervisningstilbud

Bilag 3: Aftalemodel for finansiering af Taleinstituttets opgaveportefølje under rammeaftalen, efter overdragelse til kommunal varetagelse

Specifikation til Styringsaftalen for 2014

Indhold

Indledning	2
Beregning af historisk belægningsprocent.....	2
Håndtering af over-/underskud.....	2
Aftaler om lukning af tilbud og pladser.....	3
Prisstrukturer og betalingsmodeller	4
Ydelsestyper og takststruktur.....	4
Hovedydelse som gennemsnitstakst	5
Basisydelse med tilvalgsydelse.....	6
Andre finansieringsformer	6
Basistakster på hovedydelser ved gennemsnitstakst	7
Takster på tillægsydelser.....	7
Kørsel til dagtilbud, SEL §103 og 104	8
Lovhjemlet objektiv finansiering	8
Trækningsret	9
Valg af betalingsmodel bestemt af ydelsestype	9
Vedrørende det almene boligområde	10
Særligt vedrørende forsorgshjem og krisecentre.....	10
Særligt vedrørende betalingspraksis på aflastningspladser	11
Omkostninger i takstberegningen	11
Omkostningskategorier i taksten.....	11
Specifikation af indhold i omkostningskategorierne	12
Værdiansættelse og afskrivninger	14
Renter.....	14
Tjenestemandspensioner	15
Opdeling af omkostninger forbundet med central ledelse og administration.....	16
Regnskabsaflæggelse og revision	19
Egenbetaling.....	19
Afregning og betalingsgang.....	20
Særligt vedrørende afregning og håndtering af tillægsydelser	21

Appendix til specifikationsaftalen	22
Principper for fordeling af omkostninger	22
Eksempel på takstberegning	23
Eksempel på håndtering af over og underskud	24

Indledning

Hovedformålet med dette dokument er at beskrive principperne for finansiering, takstberegning og betalingsmodeller for kommunale og regionale sociale tilbud i den nordjyske region efter strukturreformen. Dokumentet er tænkt som et langsigtet papir, velvidende, at det skal gentilrædes ved den årlige rammeaftaleindgåelse. Dokumentet skal således medtages som bilagsmateriale i rammeaftalerne og er dermed en del af rammeaftalen.

Definition af tilbud og ydelse:

NB: Vær opmærksom på, at et tilbud ofte har mere end én ydelse!

Betegnelsen et tilbud dækker i denne sammenhæng bredt over; Døgninstitutioner, botilbud, dagtilbud, specialskoler mv.

Et tilbud er således identisk med den fysiske og/eller organisatoriske enhed, der leverer ydelserne. Et tilbud er sædvanligvis kendetegnet ved at have en samlet leder/forstander.

Beregning af historisk belægningsprocent

Gennemsnittet af de to foregående års faktiske belægningsprocent anvendes i takstberegningen for det kommende år. Det forudsættes, at den budgetterede belægningsprocent ligger fra 95 til 100 for dag- og døgntilbud. Af hensyn til at sikre effektiv drift og maksimal udnyttelse af tilbuddene anbefales det, at der maksimalt anvendes en belægningsprocent på 98.

Ved korte forløb, akut- eller aflastningstilbud er den minimale budgetterede belægningsprocent ved takstberegningen 90.

Håndtering af over-/underskud

Driftsoverskud og -underskud på tilbuddet eller typen af tilbud (målgruppen) håndteres efter følgende principper:

- Der kan maksimalt hensættes et overskud svarende til 5 % af tilbuddets takstberegningsgrundlag.
- Der kan maksimalt hensættes et akkumuleret overskud svarende 5 % af tilbuddets takstberegningsgrundlag.
- Overskud, der giver anledning til overskridelse af den angivne procentsats, benyttes til at nedsætte opholdsbetalingen i efterfølgende takstår.
- Anvendelsen af de akkumulerede hensættelser kan ske indenfor tilbuddet eller typen af tilbud hos driftsherren efter driftsherrrens beslutning.
- Underskud på op til og med 5% af tilbuddets takstberegningsgrundlag, der ikke kan dækkes af akkumuleret hensættelse ved tilbuddet eller typen af tilbud, kan ikke lægges oveni taksterne efterfølgende år.

- Underskud på over 5% af tilbuddets takstberegningsgrundlag, der ikke kan dækkes af en akkumuleret hensættelse ved tilbuddet eller typen af tilbud, indregnes i det efterfølgende takstår med mindre underskuddet kan dækkes af hensættelser på tværs af typen af tilbud hos driftsherren.

Det skal bemærkes, at der er sammenfald mellem den procent, der maksimalt kan hensættes det enkelte regnskabsår, og procenten for den hensættelse, der maksimalt kan akkumuleres over en årrække.

Som en tilføjelse til de aftalte principper skal der gøres opmærksom på, at formålet med de omkostningsbaserede budgetter ikke er, at der budgetteres med overskud. Hensigten er, at der kun budgetteres med forventede omkostninger.

Aftaler om lukning af tilbud og pladser

Forudsætninger for permanente lukninger

Driftsherren har mulighed for hurtig lukning af tilbud/ydelse med lav belægningsprocent, men med orientering pr. brev/mail til den adm. styregruppe med en høringsperiode på 1 måned. Derefter træffes den endelige beslutning af driftsherren.

Høringssvaret har ikke opsættende virkning, men indgår som bidrag til driftsherrens endelig beslutning.

Økonomiske konsekvenser

Fordeling af evt. underskud (evt. overskud håndteres på samme vis):

Vedrørende dækning af et underskud i forbindelse med lukning af et rammeaftaletilbud, hvor dette underskud ikke kan henføres til andre rammeaftaletilbud inden for samme målgruppe hos driftsherren, er der aftalt en særlig model:

Driftsherren kan således i den givne situation fordele underskuddet fra det lukkede rammeaftaletilbud ud på driftsherrens øvrige rammeaftaletilbud, selvom disse tilbud ikke hører under samme målgruppe som det lukkede tilbud. Underskuddet skal dækkes ind ved, at driftsherren trækker på en eventuel hensættelse ved driftsherrens øvrige rammeaftaletilbud, eller ved at der forekommer en takststigning ved de øvrige rammeaftaletilbud.

I de tilfælde, hvor der ikke er andre rammeaftaletilbud ved driftsherren, der kan dække underskuddet, kan underskuddet lægges ud af kommunekassen, finansieret af takststigninger i næste takstår. Regionen kan dog ikke *endeligt* finansiere et underskud. Hvis et underskud i Regionen ikke kan dækkes af de samlede hensættelser på øvrige tilbud, må underskuddet hensættes på status og indregnes i øvrige rammeaftaletakster efter ovenstående principper.

Modellen er i overensstemmelse med princippet om, at de vedtagne takster for et rammeaftaletilbud er endelige, ligesom den i videst udstrækning foranlediger, at driftsherren udviser økonomisk ansvarlighed.

Prisstrukturer og betalingsmodeller

Som hovedregel skal ydelser afregnes med en takst, beregnet ud fra de faktisk budgetterede omkostninger forbundet med at udbyde en konkret ydelse.

Der er dog tilfælde hvor det ikke er muligt på tilstrækkeligt kvalificeret vis, at beregne en konkret takst pr. ydelse, enten fordi det ikke er muligt at definere ressourcetrækket fra en given ydelse eller fordi det ikke er muligt at definere hvor mange enheder af en ydelse budgettet skal opdeles i. Der skal for disse ydelser anvendes andre betalingsmodeller end traditionel takstbetaling.

Ydelsestyper og takststruktur

Som hovedregel anvendes takstbaseret afregning for ydelser på sociale tilbud efter kommunalreformen. Men der findes områder hvor denne afregningstype ikke er hensigtsmæssig eller mulig, hvorfor der også vil blive introduceret nogle alternative ydelsestyper med anden finansiering.

Alle de steder hvor det er muligt at identificere alle udbudte ydelser og de dermed forbundne ressourcer samt entydigt at identificere modtager og betaler af ydelserne, skal der som udgangspunkt anvendes takstbaseret afregning for ydelserne. Der kan her både være tale om **hoved-/basisydelser, tilvalgsydelser og tillægsydelser**.

Ydelser er defineret ved deres indhold – art og omfang - samt den målgruppe, som ydelsen er tiltænkt. Ydelsen skal være beskrevet i en ydelsesbeskrivelse. Der kan her henvises til Tilbudsportalen.

Hovedydelsen indeholder alle de omkostninger der er forbundet med tilbuddet. Hvis der udbydes nogle ydelser i forbindelse med tilbuddet som ikke alle tilbuddets brugere (eller hovedparten af alle) modtager, skal disse ydelser udskilles fra hovedydelsen og prisfastsættes separat som tillægsydelser.

Kriteriet for om en ydelse skal skilles ud fra hovedydelsen er, at alle (eller tilnærmelsesvist alle) modtagere af hovedydelsen skal udgøre lige stort ressourcetræk på det tilbud/afdeling, der udbyder ydelsen, (omkostningshomogenitet) således at en ydelsesmodtager ikke kommer til at betale for en ydelse, som vedkommende slet ikke modtager. Et modsatrettet hensyn er dog, at der ikke skal laves så mange hovedydelser, tilvalgsydelser eller tillægsydelser, at det ikke blive praktisk håndterbart.

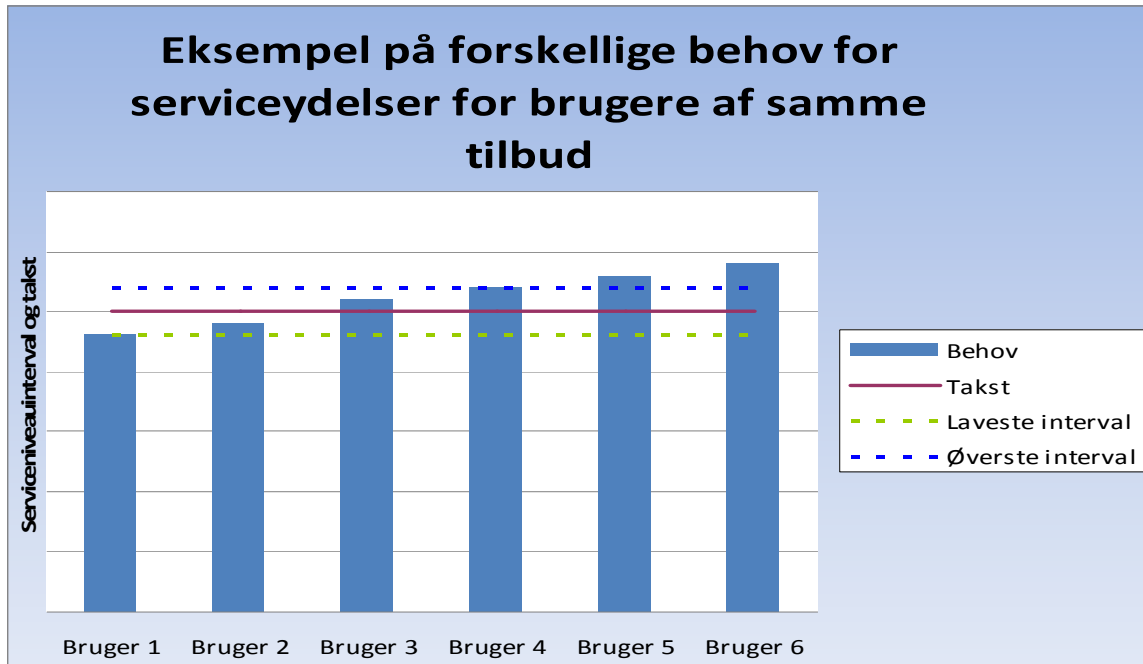
Brugen af tillægsydelser bør begrænses så meget som muligt. Brugen af tillægsydelser kan minimeres og forebygges ved at operere med flere hovedydelser og/eller med tilvalgsydelser med hver sin takst indenfor samme tilbud.

Når der indenfor et tilbud opereres med flere hoved- og tilvalgsydelser er det særligt væsentligt, at ydelsesbeskrivelsen er klar i forhold til målgruppe, indholds art og omfang. Målet er, at ydelsesbeskrivelsen skal være visitationsafklarende. Dvs. at det er tydeligt, når man kender brugerens behov, hvilke ydelser, der er relevante i forhold til den pågældende bruger.

Det er således af betydning af hensyn til administration, visitation samt økonomi, at der ved fastlæggelsen af ydelsesstrukturen for det enkelte tilbud findes den rette balance mellem flere hovedydelser og tillægsydelser.

Hovedydelse som gennemsnitstakst

Taksten på en hovedydelse er et gennemsnit af de omkostninger, der er forbundet med de enkelte brugere af en hovedydelse. Det er således naturligt, at brugere af samme hovedydelser har et forskelligt træk på ydelsen. Se nedenstående figur.

Det ses af figuren, at driftsherren ved takstfastsættelsen på en hovedydelse ved et tilbud, typisk skal acceptere, at der er udsving i de behov, den enkelte bruger af en hovedydelse har.¹ Fastsættelsen af taksten på en hovedydelse på et tilbud er således et gennemsnit af de behov, de enkelte beboere på en afdeling eller et tilbud har, og relaterer sig således direkte til de pladser, der er på et tilbud/en afdeling med samme hovedydelse. Det skal pointeres, at figuren er en forenklet teoretisk visualisering af takstfastsættelsen, og at målet for fastlæggelse af ydelsesstrukturen vil være, at finde en acceptabel placering for en gennemsnitstakst jf. figuren. Placeringen af taksten skal således tilgodese, at takstfastsættelsen både er tilstrækkeligt retvisende således taksterne kan accepteres af køberne, samtidigt med at de administrative omkostninger ligger på et fornuftigt niveau, der ligeledes kan accepteres af køberne.

Figuren viser endvidere, at der typisk vil være brugere, der ligger over det øverste interval indenfor hvilket hovedydelsen er beregnet underhensyn til de naturlige udsving, der er i brugernes behov. I sådant et tilfælde vil der være behov for en tillægsydelse til den pågældende bruger. Tillægsydelsen vil så udgøre spændet mellem serviceniveauet til brugeren og taksten for hovedydelsen² og fastsættes ud fra ydelsesbeskrivelsen på hovedydelsen, og den faglige vurdering af borgerens behov. Et væsentligt kriterium

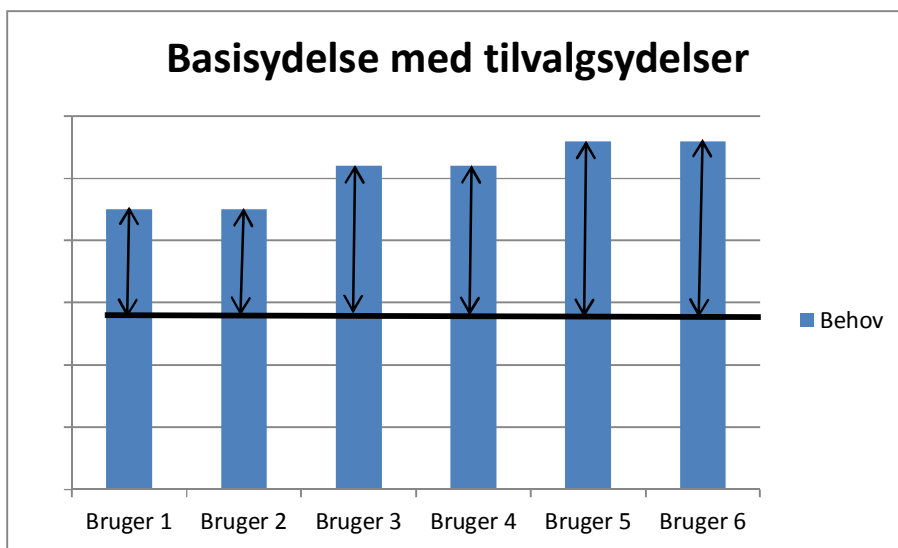
¹ Det skal bemærkes, at der sjældent er tale om, at en brugers behov er ensartede over en lang periode.

² Det gennemsnitlige serviceniveau for hovedydelse.

for tildeling af en tillægsydelse er, at der ikke må herske tvivl om, at behovet rent faktisk ligger over det, der er indeholdt i ydelsesbeskrivelsen.³ Sammenholdes dette med at taksten for en hovedydelse er et udtryk for et gennemsnit af brugernes behov vil det betyde, at tillægsydelser alt andet lige bør være af en ikke uvæsentlig størrelse, da ekstra behov ellers ikke vil kunne skelnes fra de naturlige variationer i det gennemsnitlige behov. Teoretisk kan der også være brugere, der ligger under laveste interval for serviceniveauet, men i det tilfælde vil der sandsynligvis være tale om en fejlvisitering, eller at der er behov for en ny visitation.

Basisydelse med tilvalgsydelser

Det ses af figuren nedenfor, at driftsherren fastsætter en basistakst, hvortil kommer at handlekommunerne visiterer borgerne til en tilvalgsydelse. I eksemplet er der 3 tilvalgsmuligheder/-behov. Der vil i dette eksempel være 3 typer af takster. Fastsættelsen af taksterne er således hovedsageligt baseret på det serviceniveau handlekommunerne har defineret og ønsket for borgerne.

Andre finansieringsformer

De steder hvor det ikke er muligt at definere afgrænsede ydelser og dermed ikke definere en afgrænset mængde af ydelser, er det ikke muligt at indføre en takstbaseret afregning, da det ikke vil være muligt at beregne enhedstakster. Her vil det være muligt at anvende en **trækningsret** på et givent tilbud af ydelser eller ressourcer. Om betalingen for en trækningsret beregnes ud fra objektive kriterier eller andre kriterier aftales i forbindelse med de årlige rammeaftaler.

³ Der skal være behov for en øget personalekontakt, altså udvidet normering - fx 1:1, eller i forbindelse med skærmmning af udadreagerende adfærd.

Der indføres også en ydelsestype der kaldes **Abonnementsordning**. Abonnementsordningen er en undtagelse og skal sikre et finansieringsmæssigt grundlag for særligt sårbare ydelser, f.eks. ved kommunikationsinstitutterne.

Basistakster på hovedydelser ved gennemsnitstakst

Traditionelle basistakster beregnes for en ydelse som enten er en døgn- eller en dagsydelse (eller en timeydelse for rådgivning). Ved beregning af taksten for en ydelse anvendes beregningsgrundlaget, jf. bilag 7,3, samt den aftalte belægningsprocent.

Taksten for en given ydelse beregnes som:

$$\left(\frac{\left(\frac{\text{Omkostninger henført til endeligt omkostningssted}}{\text{(Antalpladser * Forudsat belægningsprocent)}} \right)}{\text{Antal dage i året}} \right)$$

For at kunne beregne en takst på de ydelser, der skal udbydes, er det nødvendigt først at definere antallet af ydelser samt ressourcetrækket. I fordelingsregnskabet skal ressourcer fordeles ud på de takstbærende enheder (altså de hovedydelser, som skal takstfastsættes og udbydes) og derefter divideres med det antal enheder af ydelsen, der forventes afsat.

Som udgangspunkt skal der defineres mindst én hovedydelse pr. målgruppe pr. afdeling. En hovedydelse skal indeholde omkostninger til alle de delelementer ydelsen består af. Hovedydelsen indeholder alle de delelementer som alle (eller tilnærmelsesvis alle) modtagere af ydelsen modtager. Hovedydelsen skal således indeholde alle basiselementerne, som en afdeling tilbyder en given målgruppe.

Som udgangspunkt skal det tilstræbes, at hovedydelse defineres på en sådan måde, at de opfylder mindst 90 % af ydelsesmodtagernes behov (under hensyntagen til, at hovedydelsen ikke defineres så bredt, at spredningen i den faktiske ressourcetræk fra modtagernes side bliver så stort, at der ikke længere reelt er tale om, at der afregnes for det faktiske ressourcetræk).

Takster på tillægsydelser

Tillægsydelser er ekstraordinære ydelser, der ligger udenfor det, der tilbydes indenfor hovedydelser. Der kan her være tale om ydelser, der ikke allerede tilbydes i hovedydelser (f.eks. ledsagelse eller psykologbistand), eller blot flere enheder af et delelement af en ydelse (f.eks. ekstra pleje eller opsyn).

Der budgetteres ikke med tillægsydelser, da man på tidspunktet for budgetlægningen ikke kan sige noget kvalificeret om omfanget af tillægsydelser til de konkrete brugere. Det forudsættes, at indtægter og udgifter forbundet med tillægsydelser balancerer.

Således beregnes taksterne for tillægsydelserne ikke som gennemsnitsomkostninger (da alle faste omkostninger samt henførte omkostninger er indregnet i taksten på hovedydelsen), men som en marginalomkostning hvor der kan indarbejdes et overhead på max. 5% af marginalomkostningerne.

For beregning af tillægsydelse se selvstændigt bilag 2 vedr. "Principperne for takstfastsættelse af tillægsydelse".

NB: Taksten for tillægsydelse beregnes som marginalomkostninger til det øvrige budget

Kørsel til dagtilbud, SEL §103 og 104

Det er handlekommunens ansvar at sørge for at brugeren kan komme frem og retur fra dagtilbuddet. Eventuelt kan kompetencen delegeres til driftsherren. Såfremt ansvaret for transporten delegeres til driftsherren afregnes efter konkret regning for udgiften relateret til transporten.

Indeværende retningslinjer beskriver hvordan driftsherren kan indregne et gebyr for at håndtere den administration, der er forbundet med kørselsplanlægningen.

Koordinations- og planlægningsopgaven

Selve kørselsplanlægningen i at sikre, at borgeren afhentes fra fx hjemmeadressen rettidigt, således at borgeren ankommer til dagtilbuddet på det planlagte tidspunkt. Dette gælder ligeledes ved hjemtransport, således at afhentning sker inden dagtilbuddets lukketid, og at ankomsten er som aftalt med hjemmeadressen. Desuden er det hensigtsmæssigt, igennem en struktureret og ensartet planlægning, at transporten er så omkostningseffektiv som muligt, således at transporten bliver billigere ved fx stordrift. I administrationsopgaven er der ligeledes inkluderet betaling til vognmænd og opkrævning hos myndighed (betalingskommune).

Fremgangsmetode for beregning

Beregningen af administrationsgebyret skal bero på et vurderet behov. Det vil derfor være en teknisk vurdering af opgavens omfang, der ligger til baggrund for udgiftsniveauet for den enkelte borger. Det forslås at følgende retningslinjer gør sig gældende om administrationsopgaven:

- Den er koblet op på cpr-nummerniveau.
- Den reguleres ikke på baggrund af transportafstanden eller antallet af kørte ture i en periode.
- Gebyret opkræves månedligt pr borger.
- Regneeksempel: kr. 350.000 / 291 borgere / 12 måneder = 100 kr. pr. mdr. pr. borger.

Hertil kommer så den direkte transportudgift, der har været på den pågældende borger.

I forhold til selve transportudgiften foreslås det, at der tages udgangspunkt i udgiften på borgerens transport indenfor det seneste halve år, således at der beregnes en gennemsnitspris pr mdr. for den konkrete borger. Denne metode sikrer, at transportudgiften også afspejler afbestilt kørsel grundet sygdom og ferie. Myndighed (betalingskommunen) vil derfor opleve en ens pris hver måned. Det anbefales ligeledes, at transportudgiften revurderes årligt eller halv årligt.

Lovhjemlet objektiv finansiering

Der er i forbindelse med de lands- og landsdelsdækkende institutioner en lovfæstet objektivfinansiering, hvor omkostningerne fordeles til kommunerne efter andel af befolkningstallet.

Trækningsret

Tankegangen bag objektiv finansiering kan ligeledes anvendes til finansiering af de ydelser, hvor det ikke er muligt at foretage en valid registrering (og dermed afregning) af aktivitet, hvor det ikke er muligt at forudsige aktivitetsomfanget i takstberegningøjeblikket, eller hvor det ikke er muligt at definere en meningsfyldt ydelsesenhed eller hvor afregning ville give anledning til mange små opkrævninger.

Dette kunne f.eks. være på ydelser hvor det ikke er lovligt at registrere ydelsesmodtagerne (f.eks. på krisecentrene), eller på ydelser hvor borgerne henvender sig direkte til udbydere uden forudgående visitation og registrering (f.eks. borgerbutik i forbindelse med hjælpemiddelcentral m.v.) eller visse former for rådgivnings- og vejledningsydelser.

De aftalebaserede⁴ objektive finansierings ydelser benævnes i denne sammenhæng som en **trækningsret**. Her er der ikke tale om lovhjemlet objektiv finansiering men en aftalt objektiv finansiering. For disse ydelser vil indgåelse af aftale være valgfri for kommunerne.

Der anvendes en konkret fordelingsnøgle (f.eks. befolkningsgrundlag) til at fordele omkostningerne til en ydelse på de kommuner, der ønsker at gøre brug af tilbud med trækningsret.

For ydelser med trækningsret kan de kommuner, der har en trækningsret, frit benytte ydelsen uden at der forbrugsafregnes.

Rådgivningsydelser og ambulante ydelser på timetaktsbasis

Der vil i relation til mere traditionelle dag- og døgntilbud kunne sælges rådgivningsydelser. For disse tilbudstyper vil omfanget af rådgivningsydelser ofte være af et begrænset omfang. På den baggrund er det i disse tilfælde hensigtsmæssigt, at rådgivningsydelsen bliver afregnet som tillægsydelser. Det vil sige, at der er tale om en marginaltakst, hvor der ikke er budgetteret med rådgivningen.

I de tilfælde hvor rådgivningen er af en mere omfattende karakter, må rådgivningen opfattes som en hovedydelse, hvor der sker en traditionel omkostningsopgørelse (frem for en marginalbetragtning). Som nævnt ovenfor kan der i sådanne tilfælde aftales enten en trækningsret i forhold til rådgivning eller alternativt kan der laves en egentlig **timetakst eller enhedstakst for rådgivning og ambulante ydelser**, som beregnes som en hovedydelse.

Valg af betalingsmodel bestemt af ydelsestype

Valg af betalingsmodel for en ydelse bestemmes hovedsagligt af, hvilken type ydelse der er tale om. Hvis der er tale om traditionelle ydelser baseret på normerede dag- eller døgnpladser, skal disse som udgangspunkt afregnes som takstbaserede hoved- og tillægsydelser.

Der er mulighed for at afvige fra dette princip, hvis det ikke er muligt at registrere ydelsesmodtagernes cpr-nummer og/eller betalingskommuneoplysninger. I disse tilfælde kan der anvendes en trækningsret.

Det er muligt at indgå en abonnementsaftale for nyoprettede ydelser, hvis dette aftales i forbindelse med de årlige rammeaftaler.

⁴ I modsætning til de lovhjemlede objektivt finansierede ydelser.

For de ydelser, der ikke er direkte klientbaserede, er det muligt at anvende en trækingsret, ligesom det for rådgivningsydelser er muligt at opkræve en enhedstakst (f.eks. en time- eller dagstakst).

Ved vedtagelsen af rammeaftalen skal det fremgå, hvilken betalingsmodel, der er aftalt for de enkelte ydelser.

Vedrørende det almene boligområde

Tilbud med regional leverandørpligt, som er etableret efter ældreboliglovgivningen, indgår i den årlige rammeaftale. Dette gælder også kommunalt overtagne tilbud.

Ved almen boligområdet skelnes mellem en takst for indholdet (støtte, pleje og behandling) i tilbuddet og så den husleje, som er knyttet til den enkelte bolig. Det skal beregnes både en takst for indholdet samt en husleje.

Ved regionalt eller kommunalt drevne tilbud efter ældreboliglovgivningen skal udgifter til vedligeholdelse, fornyelse af tekniske installationer samt omkostninger til administrationen indregnes i taksten. Dette er en forskel fra almene ældreboliger, der drives af boligforeninger eller selvejende institutioner, hvor tilsvarende omkostninger afholdes over huslejen. Disse retningslinier er nærmere beskrevet i bekendtgørelsen om rammeaftaler § 9 og § 14.

Hvis der i almene boliger er tomme pladser, skal den kommunalbestyrelse, der har anvisningsretten til boligerne normalt udrede betalingen for huslejen, indtil der er indtrådt en ny lejer. Dette sikrer, at den almene boligforening altid har sikkerhed for betalingen. For botilbud i form af almene boliger omfattet af rammeaftalen, er det særligt aftalt, at huslejebetalingen for tomme pladser indregnes i regnskabet for det pågældende tilbud. Dette sikrer, at beliggenhedskommunen for et tilbud ikke har en yderligere risiko ved opfyldelsen af sine rammeaftaleforpligtigelser.

Til imødegåelse af risikoen for tomme pladser i indholdsdelen af tilbuddet kan driftsherren indregne en tompladsrisiko i taksten, som svarer til belægningsprocenten for øvrige tilbud omfattet af rammeaftalen. Dette skal ses i lyset af, at driftsherren til de almene boliger har leverandørpligt på indholdet i tilbuddet i henhold til rammeaftalen. Dermed ligestilles driften af indholdet i almene boliger med almindelig tilbudsdrift.

Takstberegningen for indholdsdelen ved almene boliger er således tilsvarende takstberegningen for øvrige tilbud - blot er huslejedelen udtaget særskilt på det almene boligområde.

Særligt vedrørende forsorgshjem og krisecentre

Der kan i forbindelse med forsorgshjem og krisecentre være tilfælde, hvor det ikke er muligt at bestemme hvilken kommune, der skal opkræves for brugernes ophold. Baggrunden herfor er, at der til disse tilbud er et selvmøderprincip, hvor brugerne møder frem til tilbuddet uden en kommunal visitation. Blandt disse brugere kan der være enkelte, der ikke kan eller ønsker at oplyse hvilken kommune de kommer fra. Der kan som følge heraf ikke sendes en opkrævning for opholdet.

Det skal i den forbindelse nævnes, at kvinder kan kræve anonymitet ved henvendelse til et krisecenter og at visse brugere af forsorgshjem reelt ikke har kendskab til hvilken kommune, der er deres betalingskommune.

Til dækning af de takstindtægter, der ikke kan opkræves ved en konkret kommune, budgetteres i forbindelse med takstberegningen med et forventet tab vedrørende takstindtægter. Tabet indregnes som en udgift og bevirker således, at taksterne på forsorgshjem og krisecentre generelt forøges med henblik på dækning af de tabte takstindtægter.

Størrelsesordenen af tabet fastsættes på baggrund af erfaring fra tidligere år.

Der skal således ikke anvendes en særlig lav belægningsprocent i takstberegningen til dækning af tabet.

Særligt vedrørende betalingspraksis på aflastningspladser

Vedrørende betalingspraksis på aflastningspladser er det aftalt, at der betales for det mellem driftsherre og myndighed aftalte antal aflastningsdøgn, uanset om pladsen benyttes eller ej. Den hidtidige praksis har været, at der betales efter antal anvendte døgn, hvor bestiller/familien med cirka en uges varsel har kunnet framelde sin aflastningsplads uden yderligere betaling.

Baggrunden for den nyaftalte praksis er, at driftsherren har svært ved at få belagt de aflastningspladser, der med kort varsel frameldes, eller bare ikke anvendes, hvilket vanskeliggør økonomistyringen. Ulempen ved den hidtidige praksis var således, at driftsherren manglede budgetsikkerhed som følge af mulige svigtende takstindtægter mht. aflastningspladserne, grundet det korte varsel for framelding. Dette medførte, at driftsherren måtte beregne det forventede tab ved manglende anvendelse af aflastningspladserne ind i taksten, i form af en lav budgetteret belægningsprocent. Denne praksis betød videre, at de kommuner/bestillere, der rent faktisk brugte de aflastningspladser, som de bestilte, kom til at betale en merpris, da taksten blev forøget som følge af en lav budgetteret belægningsprocent.

Fordelen ved den nye praksis er, at den budgetterede belægningsprocent på aflastningspladserne kan øges, hvorved taksterne på aflastningspladserne falder. Omlægningen retter endvidere fokus på en mere effektiv udnyttelse af aflastningspladserne. Endeligt bør driftsherren ved omlægningen af praksis underrette bestillerkommunen om, hvorvidt pladserne rent faktisk bliver benyttet af forældrene til børnene, der skal i aflastning, med henblik på en eventuel revurdering af det samlede antal bevilligede aflastningsdøgn til de pågældende børn.

Omkostninger i takstberegningen

Omkostningskategorier i taksten

Rammeaftalen skal indeholde oplysninger om takster for kommunernes køb af pladser og individuelle ydelser (tillægsydelser) i tilknytning hertil.

Den enkelte takst pr. ydelser skal fremgå og være fordelt på følgende omkostningskategorier:

1) De samlede direkte og indirekte omkostninger, der vedrører de enkelte ydelser eller leverancer dertil, fordels på:

- a. Løn og øvrige indtægter og udgifter, der kan henføres direkte til det pågældende tilbud/den pågældende ydelse.
- b. Udvikling – uddannelse af personale, opkvalificering af tilbuddet m.v.

- c. Administration (ledelse, administration, kontoromkostninger, IT m.v.).
- d. Andel af central ledelse og administration.
- e. Tilsyn.
- f. Ejendoms- og kapitalomkostninger (vedligeholdelse/afskrivning m.v.).

2) Regulering i forhold til tidligere år (dækning af underskud/overskud i forbindelse med tidligere år jf. aftalte regler herfor).

For hver ydelse skal den belægningsprocent, der er lagt til grund for takstberegningen, oplyses.

Specifikation af indhold i omkostningskategorierne

Af hensyn til sammenligneligheden og gennemskueligheden specificeres indholdet af ydelserne på omkostningskategorier.

Ad a) Løn, der kan henføres direkte til det pågældende tilbud/den pågældende ydelse:

Her placeres alle lønrelaterede omkostninger (f.eks. løn, pension, tjenestemandspensioner, AER, arbejdsgiverforsikringer, mv.) til fagligt - og teknisk personale mv. Dvs. personale, der ikke primært varetager administrative eller ledelsesmæssige opgaver. Løn til personale, der varetager blandede funktioner (fx administration/ledelse eller faglige/tekniske) fordeles efter arbejdsindhold. Dvs. at lønomkostninger fordeles efter en konkret vurdering.

Ad a - fortsat) Øvrige indtægter og udgifter, der kan henføres direkte til det pågældende tilbud/den pågældende ydelse:

Denne post er ment som en opsamlingspost. Her placeres f.eks. materialeomkostninger til aktiviteter, inventar (der ikke er aktiveret), transport, rengøringsartikler, rejser m.v..

Ved institutioner for børn og unge placeres ligeledes omkostninger til kost, tøj, lomme penge i denne kategori.

NB: Særligt vedrørende botilbud for voksne:

Ved botilbud for voksne kan det komme på tale, at botilbuddet leverer/sælger individuelle valgfrie ydelser til beboerne.

For disse ydelser betaler beboeren direkte til botilbuddet. Der kan her være tale om botilbuddets levering af vask, rengøring, transport samt visse former for ledsagelse. I alle tilfælde er der tale om ydelser, der ligger udover indholdet i botilbuddets hovedydelser eller udover det indhold, der er aftalt i forbindelse med de konkrete beboeres handleplaner og visitation til botilbuddet.

Ved budgetteringen forudsættes, at indtægter og udgifter til individuelle valgfrie ydelser balancerer. Da disse elementer ikke indgår i hovedydelsen, indgår de heller ikke i taksten.

Det forudsættes ligeledes, at råvareomkostninger til beboernes kost betales direkte af beboerne eller via en kostkasse og er derfor uden for botilbuddets budget.

Ad b) Udvikling – uddannelse af personale, opkvalificering af tilbuddet mv.:

Her placeres omkostninger til kurser, supervision, konsulentydelse og efteruddannelse for personale ansat i tilbuddet: – altså omkostninger der kan henføres til tilbuddet. Dvs. at der indregnes omkostninger til løbende at fastholde tidssvarende kompetencer og kvalifikationer i eksisterende kommunale eller regionale ydelser. Hver driftsherre skal finde sit niveau.

Ad c) Administration (ledelse, administration, kontoromkostninger, IT mv.):

Her placeres lønomkostninger til ledelsen i tilbuddet samt løn til kontorpersonele ansat i tilbuddet. Dvs. at summen af løn placeret under denne post sammen med løn placeret under a) samlet udgør alle lønomkostninger på den pågældende ydelse. (se "a" mht. placering af lønomkostninger for personale med blandede opgaver). Ved flere ydelser i samme tilbud fordeles omkostningerne på de enkelte hovedydelser.

Omkostninger til administrativt personale og IT mv. i tilbuddet placeres ligeledes her.

Ad d) Andel af central ledelse og administration:

Her placeres omkostninger til direkte – og indirekte overhead. Denne post skal således dække en andel af løn til rådhuspersonale, politikerbetjening, kontorfaciliteter, kurser osv. til denne personalegruppe.

Ad e) Tilsyn:

Her placeres lønomkostninger og en andel af øvrige omkostninger til de konsulenter (faglige og økonomiske), der fører generelt tilsyn med egne tilbud (jf. Retssikkerhedslovens bestemmelser). Dvs., at disse medarbejderes lønninger m.v. ikke skal placeres under kategorien "central ledelse og administration".

NB: Vær opmærksom på, at der til takstberegningen kun skal medtages omkostninger forbundet med det generelle tilsyn med egne tilbud, og ikke omkostninger forbundet med det individuelle tilsyn med borgere. Der skal ikke medtages omkostninger forbundet med tilsyn af private tilbud!

Ad f) Ejendoms – og kapitalomkostninger (vedligeholdelse / afskrivninger mv.):

På denne post placeres følgende omkostninger:

I. Ejendomsomkostninger:

Her placeres omkostninger til husleje ved lejeforhold, normalt vedligehold, omkostninger til opvarmning, el, ejendomsskat, vand, renovation m.v..

II. Afskrivninger:

Her placeres omkostninger til afskrivning af aktiverede bygninger, inventar, busser mv. Se senere.

III. Andre kapitalomkostninger:

- Forrentning af aktiver
- Forrentning af over-/underskud

- Forrentning af likviditetstræk⁵

NB: Ved leasing opføres alene finansielt leasede aktiver i anlægskartoteket.

Omkostninger ved finansielt leasede aktiver: Der kan enten indregnes leasingydelser eller afskrivninger og forrentning – ikke begge dele samtidig.

Omkostninger ved operationel leasing medtages som en almindelig driftsomkostning på linie med leje.

Ad 2) Reguleringer i forhold til tidligere år:

Over- eller underskud fra tidligere år indregnes i taksten.

Værdiansættelse og afskrivninger

Aktiverne udgør typisk værdien af grunde, bygninger og visse driftsmidler. Passiver udgør typisk opsøret pensionsforpligtigelser til tjenestemænd, der er ansat i et tilbud, der leverer en ydelse samt eventuelt lån/leasinggæld optaget af tilbuddet. Er aktiverne større end passiver udlignes dette gennem et lån. Er passiverne større end aktiverne udlignes dette gennem et kontantbeløb (udbetales typisk som en 10-årig annuitet).

Skal den nye driftsherre kunne indfri passiver, er det forudsætningen, at afskrivning og forrentning af aktiverne indregnes fuldt ud i omkostningerne. Dette gøres således:

Afskrivning og forrentningen af de fysiske aktiver sker efter gældende praksis, jf. budget- og regnskabssystemet.

Forskellige valg af regnskabspraksis vil påvirke takstberegningen i det enkelte år, men set over en årrække vil omkostningsberegningerne være neutrale. Det anbefales dog, at man anvender en regnskabspraksis, der stabiliserer taksterne mest muligt. Afskrivninger medtages direkte i takstberegningen for det tilbud afskrivningerne vedrører. Her kan opgørelser fra anlægskartoteket anvendes direkte.

Renter

Forrentning af anlægskapital

Forrentning af aktiver indregnes i budgettet/taksten som en omkostning. Dette sker ved anvendelse af en markedsrente, svarende til den i budget- og regnskabssystemets kap. 9, beskrevne rente.

Forrentningen indregnes direkte i takstberegningen for de ydelser, forrentningen vedrører.

Renteomkostninger på lånefinansiering af aktiver indregnes ikke i taksten, men finansieres af ovenstående forrentning af aktivet. Takstberegningen er således uafhængig af finansieringsformen af aktiver.

Forrentning af driftskapital samt over-/underskud

⁵ 2 mdr. udlæg for omkostninger på institutioner. Der går ca. 2 måneder fra en bestiller modtager en ydelse til forfaldsdatoen på den tilhørende faktura. Udlægget for omkostningerne i denne periode skal forrentes til samme rentesats som den øvrige kortsigtede forrentning.

I omkostningskalkulen indregnes omkostninger til forrentning af driftskapital, såfremt der er tale om en aktivitet, hvortil der knytter sig væsentlige omkostninger til likviditetsmæssige udlæg i forbindelse med opgavens udførelse. Forrentning af driftskapital skal svare til de omkostninger, der evt. er ved likviditetsmæssig udlægning i forbindelse med produktionen.

Der vil f.eks. ofte være tale om, at en bestiller af en ydelse først skal betale for en leveret ydelse ca. 2 måneder efter, at den er blevet leveret. Dette medfører et likviditetsmæssig udlæg fra leverandørens side der skal forrentes.

Ligeledes skal evt. over-/underskud forrentes. Der anvendes samme rente til forrentning af både over- og underskud.

Markedsrenten vil være den relevante rentefod ved disse beregninger. Da der er tale om forrentning af driftskapital benyttes som udgangspunkt en aktuel/kort rentesats, jf. budget- og regnskabssystemets kap. 9.5.2.

Tjenestemandspensioner

Omkostninger til dækning af tjenestemandspensioner optjent efter 1. januar 2007 skal indregnes i taksterne på de enkelte ydelser. Beregningen af omkostningen kan ske på flere forskellige måder. Beregningen er således afhængig af, om driftsherren helt eller delvist har overdraget forpligtelsen til et forsikringselskab eller er fuldt ud selvforsikret på området.

Hvis driftsherren har tegnet en pensionsforsikring, dvs. overdraget tjenestemandspensionsforpligtelsen til et forsikringselskab, vil omkostningen, som skal indregnes i taksterne, som udgangspunkt være forsikringspræmien.

Er driftsherren selvforsikret, vil omkostningen, som skal indregnes i taksterne, som udgangspunkt være den beregnede stigning i pensionsforpligtelsen i takstperioden.

Særlig aftale

Det er af administrative hensyn aftalt, at man ved takstberegningen, i stedet for at beregne den konkrete omkostning jf. ovenstående, kan vælge at beregne og indregne omkostningen til tjenestemandspensioner som 25 % af tjenestemandens lønomkostninger i de enkelte ydelser. Aftalen vedrørende de 25 % er i overensstemmelse med det forhåndsværende Indenrigs- og Sundhedsministeriums udmelding om, at omkostningen til tjenestemandspensioner på social- og specialundervisningsområdet er aftalestof. Det skal præciseres, at det forventes, at driftsherren arbejder hen imod at budgettere med de faktisk forventede omkostninger på sigt.

Det skal bemærkes, at det alene er omkostningerne til afdækning af de årlige stigninger i de fremtidige tjenestemandspensionsforpligtigelser, der skal indregnes i taksterne. De faktiske pensionsudbetalinger til tjenestemænd skal således ikke indregnes.

Opdeling af omkostninger forbundet med central ledelse og administration

Der er som udgangspunkt to modeller for fastsættelse af overhead i forbindelse med takstberegningerne – fast fælles procentsats eller en konkret omkostningsægte beregning. I regionen Nordjylland anvendes en konkret omkostningsægte beregning, og der er enighed om, at den model er både anvendelig, den mest retmæssige og indeholder de rette incitamenter. I nedenstående er anvist principper for omkostningsægte beregninger af overhead.

En af de store opgaver i forbindelse med fordeling af omkostninger, er klargøring af omkostninger i centraladministrationen, der skal fordeles ud på taksterne. For at kunne fordele et administrationsoverhead ud på taksterne skal omkostningerne i de centrale administrationer deles op i omkostninger forbundet med myndighedsopgaver og omkostninger forbundet med driftsopgaver. Myndighedsopgaverne er finansieret på anden vis og omkostninger forbundet hermed skal således ikke indgå taksterne.

NB: Omkostninger forbundet med myndighedsopgaver skal ikke indgå i taksten.

For at sikre, at alle relevante omkostninger fra centraladministrationen fordeles over på taksten, skal omkostninger, der kan relateres til driftsopgaver (herunder også henførte omkostninger til medarbejdere, der har med driftsopgaver at gøre, f.eks. ledelse, kantinebetjening, rengøring, andel af el-regning mm) indgå. Der skal således samles omkostninger fra alle de relevante afdelinger i centraladministrationen; fagforvaltninger, serviceafdelinger (f.eks. økonomi-, løn og personale-, bygningsfunktioner), sekretariater mm., som kan henføres til driftsområdet. Herefter skal omkostningerne fordeles over på taksten.

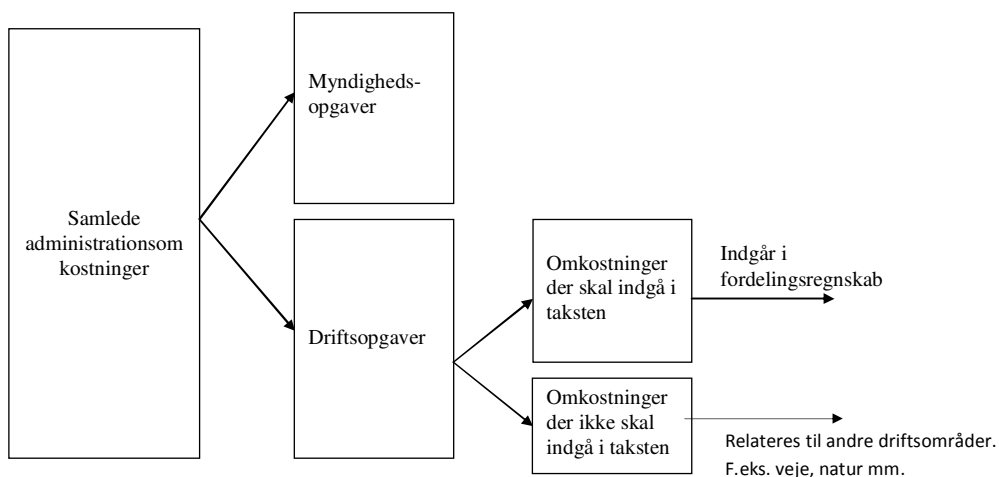
Taksterne på ydelser indenfor social- og specialskoleområdet skal således indeholde alle omkostninger til eksternt driftsopgaverrelateret administration og andet overhead, der enten kan henføres direkte eller indirekte til driftsområdet: Dvs. både omkostningerne til en økonom i den centrale økonomiforvaltning, der beskæftiger sig med social- og specialskoleområdet samt omkostningen til medarbejdere i centraladministrationens kantine.

Taksterne på ydelser indenfor social- og specialskoleområdet skal således indeholde alle eksterne administrationsomkostninger, der kan henføres til driftsområdet. Dette medfører, at;

- de driftsopgaverrelaterede omkostninger skal identificeres og udskilles fra de øvrige administrationsomkostninger (myndighedsrelaterede opgaver).
- omkostninger forbundet med myndighedsopgaver skal holdes ude af taksten.
- de relevante driftsområdehenførbare omkostninger udskilles fra de samlede driftsområdehenførbare omkostninger og fordeles ud på de relevante takstområder.

Erfaringerne har vist, at det ikke har været muligt for indeværende aftales parter, at finde en ens metode til opdelingen af omkostningerne forbundet med central ledelse og administration. Derfor er det besluttet, at den enkelte myndighed må vælge en metode, der skal kunne revideres.

Ovenstående kan illustreres i figuren herunder:

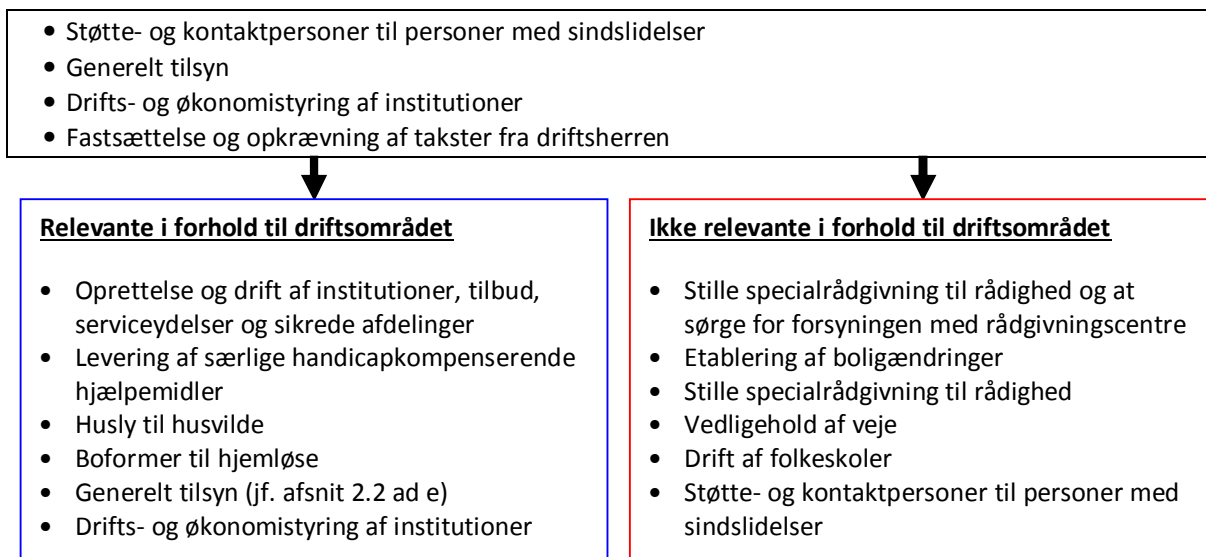
Nogle eksempler på myndighedsopgaver og driftsopgaver som medfører et ressourcetræk på centraladministrationen kunne være (Dette er ikke en udtømmende liste):

Myndighedsopgaver:

- Udredelse af sagen og fremlæggelse af et beslutningsgrundlag til brug for visitation
- Beslutninger/afgørelser om, hvorvidt en person har ret til en bestemt hjælp (visitere), eller om der skal ske ændringer i en bevilget hjælp, fx at hjælpen skal reduceres, øges eller ophøre
- Fastlæggelse af serviceniveauet inden for lovgivningens rammer
- Opfyldelse af forsyningsforpligtelsen indenfor de områder, hvor serviceloven pålægger myndigheden en forsyningsforpligtelse overfor den enkelte borger – ikke drifts delen
- Afgørelse om optagelse i særlige dag- eller klubtilbud til handicappede børn efter indstilling fra kommunen
- Godkendelse og tilsyn med private botilbud og opholdssteder
- Individuelt tilsyn
- Afgørelse om nedsættelse eller bortfald af betalingen i det særlige dag- og klubtilbud
- Beslutning om det nødvendige antal pladser i særlige dag- og klubtilbud til handicappede børn
- Fastsættelse og opkrævning af beboerbetaling, kostforarbejdningsbidrag og særlig service betaling

Driftsopgaver:

- Oprettelse og drift af institutioner, tilbud, serviceydelser og sikrede afdelinger.
- Stille specialrådgivning til rådighed og at sørge for forsyningen med rådgivningscentre
- Etablering af boligændringer
- At stille specialrådgivning til rådighed for kommunerne og borgerne
- Levering af særlige handicapkompenserende hjælpemidler
- Husly til husvilde
- Vedligehold af veje
- Drift af folkeskoler
- Boformer til hjemløse

I ovenstående eksempel på hhv. myndigheds- og driftsopgaver der medfører et ressourcetræk i centraladministrationen, er driftsopgaverne blevet opdelt i to kasser: nemlig opgaver der skal med i fordelingsregnskabet (relevante i forhold til driftsopgaver (omfattet af rammeaftalen)) og opgaver der ikke skal med i fordelingen (ikke relevante i forhold til driftsopgaverne).

Omkostninger forbundet med de opgaver, der ikke er relevante i forhold til driftsopgaverne på social- og specialskoleområdet, fordeles hen på de driftsområder, hvor de er relevante, og som i forhold til fordelingsarbejdet for social- og specialskoleområdet vil blive betragtet som de eksterne omkostningssteder.

Oftest er opdelingen i myndigheds- og driftsrelaterede opgaver ret lige til. Nogle opgaver er helt klare myndighedsopgaver. Det er opgaver, hvor forvaltninger sikre borgernes retssikkerhed. Dette kunne være, når myndigheder udsteder generelle forvaltningsakter, som f.eks. konkrete afgørelser (tilladelser, godkendelser, visitation), planer (kvalitetsplaner mm) eller regulativer. Andre gange bliver man nødt til at definere en snitflade, da der kan være nogle gråzoneområder.

Opdelingen af de administrative omkostninger i driftsopgaverrelaterede omkostninger og myndighedsrelaterede omkostninger tager udgangspunkt i de medarbejdere, der udfører opgaverne. Hvis en medarbejder udelukkende arbejder med myndighedsrelaterede opgaver, skal denne medarbejders lønomkostning ikke medregnes i taksten, hvorimod lønomkostningen til en medarbejder, der udelukkende arbejder med driftsrelaterede opgaver, skal medregnes.

Der er dog mange medarbejdere, der arbejder med begge typer opgaver og det er her nødvendigt, at opdele lønomkostningen til disse personer i forhold til den andel af deres arbejde der omhandler hhv. drifts- og myndighedsrelaterede opgaver. Dette vil ofte være i form af en anslået gennemsnitsværdi.

Ledelsesniveauet mv. er oftest ikke muligt at adskille i driftrelaterede og myndighedsrelaterede opgaver, hvorfor omkostningen hertil opdeles med en fordelingsnøgle efter lønomkostningerne til den øvrige

administration. På samme måde kan øvrige ikke-opgaverelaterede omkostninger, der indirekte skal henføres til social- og specialskoleområdet, deles efter samme fordelingsnøgle.

Regnskabsaflæggelse og revision

Regnskabsaflæggelsen samt takstberegningen er omfattet af den almindelige lovpligtige revision.

Ved regnskabsaflæggelse herunder opgørelsen af over- og underskud skal det sikres, at regnskabet indeholder alle omkostninger og indtægter, der ligger til grund for takstberegningerne. Der skal som minimum for kommunerne laves særskilt opgørelse af over-/underskud, i det omfang dette ikke indgår i det almindelige regnskab.

Over- og underskud opgøres som minimum på **tilbuds- eller målgruppeniveau** (som defineret i tilbudsportalen). Man kan dog også vælge at gå ned på tilbuds-/ ydelsesniveau.

Opgørelse af over- og underskud skal ske efter ensartede principper for de områder i kommunen eller Regionen, som er omfattet af rammeaftalen, og der skal over tid være kontinuitet i metoden.

Egenbetaling

For botilbud til voksne kommer det som ofte på tale, at beboeren skal betale en "husleje" for opholdet (egenbetaling). På visse områder er fastsættelsen af beboeregenbetaling regelstyret (ved varige botilbud) og i andre tilfælde er fastsættelsen af betalingen til genstand for en konkret skønsudøvelsen (ved midlertidige botilbud).

Det er handlekommunen (som bestiller), der har kompetencen til at sætte beboeren i betaling og opkræve beboeren. Således er disse indtægter fra beboerne botilbuddet uvedkommende og indregnes således som udgangspunkt ikke i botilbuddets budget og dermed ikke i taksten. Der er tale om et anliggende mellem handlekommunen (som bestiller) og beboeren. Se dog nedenstående note.⁶

Ovenstående er i overensstemmelse med "Fælles vejledning fra KL og Amtsrådsforeningen om omkostningsberegning og betalingsmodeller på social- og specialundervisningsområdet (oktober, 2005)", hvoraf det fremgår at:

"Udgifterne opgøres ... som udgangspunkt "bruttoficeret" og [er] baseret på, at samtlige udgifter forbundet med driften af tilbuddet opkræves via taksten. Det betyder, at brugernes/ beboernes betalinger for ydelser som hovedregel afregnes med vedkommendes handle-/ hjemkommune. Disse omfatter: ...

- Boligbetaling (SEL § 163) / Husleje (Kap. 3 i Lov om leje af almene boliger)
- Madfremstilling (SEL § 161, stk. 3)

For så vidt angår boligbetaling/ husleje *tilvejebringes* beregningsgrundlaget af driftsherren."

⁶ Dog kan en driftsherrekommune vælge at beregne sine takster, således at indtægter fra beboernes betaling for husleje er modregnet i taksten. Såfremt denne beregningsmetode anvendes, skal det fremgå ved en note i forbindelse med indberetningen af taksterne til rammeaftalen.

Af vejledningen fremgår det således, at ovenstående omkostningerne skal medtages i takstberegningen. Det er efterfølgende op til kommunerne, at opkræve betaling hos beboerne til dækning af disse omkostninger.

På visse tilbud står tilbuddet selv for tilberedningen/forarbejdningen af beboernes kost. Forarbejdningen af kost kan organiseres på forskellig vis, f.eks. i storkøkken med egentligt køkkenpersonale eller ude i afdelingerne som en integreret del af afdelingens øvrige virke. Uanset organiseringen i tilbuddet indregnes tilbuddets lønudgifter samt andre udgifter, der er relateret til fremstillingen af kosten, i tilbuddets budget.

Det kommer på tale, at voksne beboere bliver sat i betaling for den forarbejdning, der ske i forbindelse med tilberedning af mad til beboerne i et botilbud. Betalingen kan betegnes som et kostforarbejdningsbidrag. Det er ligeledes handlekommunen, der har myndighed til at afgøre, om en beboer ud fra en konkret vurdering skal betale et kostforarbejdningsbidrag. Således indregnes indtægter fra kostforarbejdningsbidrag ikke i budgettet for botilbuddet. Der er altså også her tale om et anliggende mellem beboeren og handlekommunen (som bestiller). Handlekommunen opkræver beboeren for et evt. kostforarbejdningsbidrag.

I alle tilfælde betaler de voksne beboere selv de direkte omkostninger til de råvarer, der indgår i deres kost. Der budgetteres således som udgangspunkt ikke med disse råvareomkostninger til de voksne.

Driftsherren er forpligtiget til at give handlekommunen (som bestiller) de oplysninger vedrørende boligen, som indgår i fastsættelsen af beboerens egenbetaling for ophold og kostforarbejdningsbidrag.

Afregning og betalingsgang

Kommuner, der køber ydelser i anden kommune eller i Regionen, indgår en skriftlig betalingsaftale med driftsherren. Det er altid handlekommunen, der indgår betalingsaftalen med driftsherren. Det er driftsherren, som udarbejder udkast til betalingsaftalen.

Betalingsaftalen skal indeholde alle nødvendige detailoplysninger til brug for afregningen. Der lægges vægt på, at betalingsaftalen tilpasses således, at den kan anvendes ved indberetning til det eller de afregningssystemer, kommunerne og Regionen anvender.

Betalingsaftalen skal således som minimum omfatte:

- Information om hvem der er handlekommune, samt hvem der er betalingskommune,
- Oversigt over de enkelte ydelser og deres pris, herunder bevillingsparagraf, der indgår i tilbuddet,
- Bevillingsomfanget for de enkelte ydelser,
- Startdato og priser for de enkelte ydelser,
- Opsigelsesvarsel.

Ændringer i et aftalt tilbud indgås ligeledes skriftligt.

Det er som udgangspunkt betalingskommunen, der betaler driftsherren. I de tilfælde, hvor der er usikkerhed om hvem, der rettelig er betalingskommune i forhold til en given borger, indtræder handlekommunen som betalingskommune, indtil det er afklaret hvilken kommune, der rettelig er betalingskommune. Når dette er afklaret kan handlekommunen opkræve refusion ved betalingskommunen.

Driftsherren sender månedlige afregninger til betalingskommunerne.

Er der uenighed om regningen meddeles dette driftsherren, hvorefter det er driftsherren, der skal foretage de nødvendige berigtigelser, såfremt der er fejl i den fremsendte regning. Hvis afregningssystemerne og betalingsgangen skal fungere effektivt, er det vigtigt, at betalingskommunen ikke egenhændigt regulerer i den fremsendte regning.

Betalingsperioden er normalt fra startdato til ophørsdato under hensyntagen til et opsigelsesvarsel på løbende måned plus en måned.

Der betales som udgangspunkt fuldt ud i opsigelsesperioden med mindre andet er aftalt.

Betalingsperioden er normalt fra startdato til ophørsdato plus et opsigelsesvarsel. Startdatoen svarer til første dag borgeren modtager ydelsen, og ophørsdatoen til sidste dag borgeren modtager ydelsen. For at ligestille kommunale og regionale tilbud med private tilbud skal ophør dog altid varsles med løbende måned plus en måned. Der betales som udgangspunkt fuldt ud i opsigelsesperioden med mindre andet er aftalt. F.eks. kan der for særlige tilbud i rammeaftalen aftales, at der alene betales til tidspunktet for ophørsdato, mod at der for den pågældende ydelse beregnes takster med udgangspunkt i en særlig lav belægningsprocent. Der kan her være tale om f.eks. krisecentre, forsorgstilbud eller misbrugstilbud samt visse former for dagtilbud, hvor der er tradition for korte eller afbrudte indskrivningsforløb. Hertil skal det tilføjes, at opsigelsesvarslet for substitutionsbehandling på misbrugsområdet er aftalt til at være 14 dage.

Flyttes en person fra et tilbud, der er givet på grund af ventetid til et aftalt fast tilbud, kan driftsherren af ventetidstilbuddet have ekstra omkostninger forbundet med lukning af tilbuddet. Der kan indgås en aftale om betaling for ventetidstilbuddet ud over den faktiske ophørsdato, hvis driftsherren kan dokumentere omkostninger forbundet med lukning af tilbuddet. Betaling for ventetidstilbud efter ophør kan ikke overstige løbende måned plus en måned.

Særligt vedrørende afregning og håndtering af tillægsydelse

Generelt vedrørende tillægsydelse

Som udgangspunkt stopper tillæggydelsen ved stopdatoen angivet i betalingsaftalen.

Senest en måned inden betalingsaftalens stopdato skal driftsherren og handlekommune aftale, hvis tillæggydelsen skal fortsætte.

Hvis der ikke fremgår en stopdato af betalingsaftalen, er betalingskommunen forpligtiget til at betale for tillæggydelsen, indtil handlekommunen tilkendegiver at tillæggydelsen skal ophøre. Dog gælder de almindelige tidsfrister (løbende måned plus en måned).

Vejledning i beregning af tillægsydelse fremgår af appendix.

Tillægsydelse givet ved indskrivning

Såfremt tillægsydelse, som er en forudsætning for, at borgeren kan rummes i tilbuddet, opsiges, må handlekommunen sikre, at borgeren visiteres til andet tilbud.

Betalingsforpligtigheden for tillægsydelsen videreføres indtil borgeren er fraflyttet tilbuddet.

Opstået behov for tillægsydelser efter indskrivning

Det bør undgås, at driftsherren i længere tid finansierer dækning af behov opstået/afdækket efter indskrivning. Der er tale om behov, som bevirker, at borgeren ikke kan rummes indenfor tilbuddets serviceniveau.

Derfor har tillægsydelsen til dækning af det opståede behov virkning fra det tidspunkt, hvor driftsherren meddeler handlekommunen behov for tillægsydelse.

Handlekommunen skal senest én måned efter henvendelse fra driftsherren give endelig meddelelse om godkendelse eller delvis godkendelse af tillægsydelse. Ved manglende reaktion fra handlekommunen indenfor denne periode, betragtes tillægsydelsen som godkendt.

Såfremt tillægsydelse ikke godkendes, og borgeren dermed ikke kan rummes i tilbuddet, må handlekommunen sikre, at borgeren visiteres til andet tilbud. Såfremt borgeren ikke er fraflyttet tilbuddet 4 måneder efter henvendelse om tillægsydelse fra driftsherren, finansieres tillægsydelsen derefter af betalingskommunen.

Appendix til specifikationsaftalen

Principper for fordeling af omkostninger

I forbindelse med selve takstberegningen går øvelsen ud på, at henføre alle relevante omkostninger til omkostningssteder, der er direkte brugerrelateret. Dvs. at alle relevante omkostninger skal føres ud på de hovedydelse, der udbydes af myndigheden. Dette sker via brugen af hhv. endelige-, midlertidige- og eksterne omkostningssteder. Fordelingen til disse omkostningssteder kan ske enten direkte eller via fordelingsnøgler.

Definitionen på omkostningssteder er:

Endelige omkostningssteder

- De endelige omkostningsstederne er de forskellige afdelinger/institutioner der udbyder ydelser.
(Der skal være et endelig omkostningssted pr. hovedydelse)

Midlertidige omkostningssteder

- Ikke ydelsesrelaterede afdelinger (serviceafdelinger mm)
- Omkostningstyper, som ikke kan tilskrives en egentlig geografi (fx forrentning og afskrivninger).

Eksterne omkostningssteder

- Omkostningssteder der ikke skal indgå i takstberegningen (f.eks. Myndighedsrelaterede omkostninger)

Størstedelen af taksten vil bestå af lønomkostninger ude på det pågældende tilbud. Disse lønomkostninger kan f.eks. indeholde løn til fagpersonale, der ofte er direkte tilknyttet en ydelse/afdeling. Om lønomkostningerne på tilbuddet befinder sig på endelige eller midlertidige omkostningssteder afhænger af, om tilbuddet leverer én eller flere hovedydelser. Hvis tilbuddet kun leverer én ydelse, vil alle lønomkostninger på tilbuddet allerede i udgangspunktet, befinde sig på det endelige omkostningssted. Hvis tilbuddet udbyder flere ydelser, skal den samlede lønomkostning deles ud på de forskellige ydelser efter relevante fordelingsnøgler. Selve tilbuddet er i dette tilfælde et midlertidigt omkostningssted.

Lønomkostninger til teknikere, administration og ledelse, vil ofte skulle dække flere afdelinger eller ydelser, og er dermed at betragte som et midlertidigt omkostningssted.

Eksempel på takstberegning

Afdeling A har et beregningsgrundlag på **12.299.400** kr.

Hvis afdeling A har 20 døgnpladser og der forudsættes en belægning på 95 %, bliver der en takst på:

$$\left(\frac{\left(\frac{12.299.400}{20 * 0,95} \right)}{365} \right) = 1.773,53 \text{ kr. pr. døgn}$$

Eksempel på håndtering af over og underskud

I det følgende opstilles et eksempel, der illustrer anvendelsen af principperne for håndtering af overskud og underskud. Budgetteret belægningsprocent er fastsat til 95 %. I tabel 1 fremgår budgettet for Tilbud X for 2012. Det ordinære budget udgør i alt 8 mio. kr.

Budget 2012 for Tilbud X i kr.:

Lønomsomkostninger:	6.500.000
Ejendomsomkostninger:	675.000
Øvrige omkostninger:	825.000
= Ordinært bruttobudget i alt:	8.000.000

Nedenfor er regnskabsresultatet for tilbuddet opstillet. Som det fremgår, har tilbuddet præsteret et overskud på 770.000 kr. i 2012 svarende til 9,6 % af årets ordinære budget.

Tabel 2: Regnskab 2012 for Tilbud X i kr.:

Indtægter:	8.418.000
- Lønomsomkostninger:	6.236.000
- Ejendomsomkostninger:	611.000
- Øvrige omkostninger:	801.000
= Årets resultat (overskud)	770.000
Overskud lft. ordinært budget:	9,6 %

Overskuddet på 9,6 % af beregningsgrundlaget, er altså større end grænsen på de 5 %. Dette indebærer, at kun en del af overskuddet (400.000 kr.) kan hensættes, da der som beskrevet ovenfor, maksimalt kan hensættes 5 %. De resterende 370.000 kr. vil typisk indgå i takstberegningen for 2014 som en indtægt, der reducerer taksten.

Bilag 2 – Specifikke aftalevilkår for specialundervisningstilbud

Indhold

1. Indledning.....	2
2. Center for Døvblindhed og Høretab	2
2.1 Tidsfrister og procedurer for visitation og indskrivning på Center for Døvblindhed og Høretab.....	2
3. Institut for Syn og Hørelse.....	3
3.1. Visitations- og bevillingsprocedurer for ydelser på Institut for Syn og Hørelse	3
3.2 Aftalemodel for Institut for Syn og Hørelse.....	4
3.3 Aftalemodellens konstruktion og enkelte elementer	5
3.3.1 Aftaleforløb.....	6
3.3.2 Trækningsretten (ydelser vedrørende generel information).....	7
3.3.3 Fri henvendelsesret	7
3.3.4 Den kommunale hjælpemiddelpulje på synsområdet	7
3.3.5 Enheds- og timetakst (cpr-relaterede ydelser)	8
3.4 Aftaler om forenkling af administrative sagsgange	8
4. Den Sikrede Institution Kompasset.....	9
[5. Taleinstituttet].....	Error! Bookmark not defined.

1. Indledning

Dette bilag til styringsaftalen for social- og specialundervisningsområdet beskriver de supplerende specifikke aftalevilkår for de enkelte specialundervisningstilbud, der er omfattet af rammeaftalen, som er:

- Center på Døvblindhed og Høretab
- Institut for Syn og Hørelse
- Den Sikrede Institution Kompasset
- Taleinstituttet

Nedenfor redegøres der for principper for strukturering af ydelsespakker og betalingsmodeller, samt aftaler for visitation og indskrivning mv. på specialundervisningsområdet.

2. Center for Døvblindhed og Høretab

I kapitlet nedenfor redegøres der for tidsfrister og procedurer for visitation og indskrivning på Center for Døvblindhed og Høretab.

2.1 Tidsfrister og procedurer for visitation og indskrivning på Center for Døvblindhed og Høretab

Der gælder særlige tidsfrister og procedurer for visitation og indskrivning til undervisnings- og vejledningstilbud på Center for Døvblindhed og Høretab efter folkeskolelovens § 20 stk. 3 og lov om specialundervisning for Voksne § 1 stk.2.

Specialundervisning for børn

Visitationsgangen til skoletilbuddet fra august på Center for Døvblindhed og Høretab efter folkeskolelovens § 20, 3 er i hovedtræk som følger:

Senest:

1. februar	Kommunen indsender matchningsskema til Regionen
15. marts	Kommunen returnerer underskrevet betalingsaftale til Regionen

Der skal desuden ske meddelelse om udskrivning eller fortsættelse i tilbuddet inden den 1. februar.

Specialundervisning for voksne

Visitationsgangen til undervisningstilbud for voksenundervisning på Center for Døvblindhed og Høretab og undervisning af unge og voksne på Center for Døvblindhed og Høretab efter lov om Specialundervisning for voksne § 1,2 er i hovedtræk som følger:

Center for Døvblindhed og Høretab (hørehandicapområdet): Optagelse august / januar.

Senest:

1. marts/1. oktober	Ansøgningsskema indgives til kommunen
1. april/1. november	Kommunen indsender matchningsskema til Regionen
15. maj/15. december	Kommunen returnerer underskrevet betalingsaftale til Regionen

Center for Døvblindhed og Høretab (døvblindeområdet): Optagelse august

Senest:

- 1. februar Kommunen indsender matchningskema til Regionen
- 15. marts Kommunen returnerer underskrevet betalingsaftale til Regionen

Betalingsaftalen for både børn og voksne har et opsigelsesvarsel på løbende måned + 3 måneder. Den købende kommune er forpligtet til at afregne for den købte plads, uanset om pladsen i løbet af perioden bliver tom – dog kan en anden elev efter aftale mellem kommune og Region placeres i den ledige plads.

Få nærmere information om tidsfrister og procedurer for visitation og indskrivning på Regionens hjemmeside på internetadressen <http://www.rn.dk/Specialsektoren/>

3. Institut for Syn og Hørelse

For Institut for Syn og Hørelse er der udarbejdet en model for henvisning og en procedure for visitation og bevilling. Derudover er der indgået en særlig aftalemodel vedrørende strukturering af ydelsespakker og betalingsmodel. Begge modeller gennemgås i det følgende.

3.1. Visitations- og bevillingsprocedurer for ydelser på Institut for Syn og Hørelse

Visitations- og bevillingsprocedurerne beskriver, hvordan sagsgangene skal være i samspillet mellem borger, kommune og institut.

I forbindelse med ydelser med trækningsret er kun borger og institut involveret.

For ydelser med takstfinansiering opereres der med to hovedtyper af sagsgange:

- sagsgang med fri henvendelsesret
- sagsgang hvor kommunen henviser

Sagsgang med fri henvendelsesret på Institut for Syn og Hørelse

Som det fremgår aftalemodellen for instituttet (afsnit 3.3 og 3.4) er der fri henvendelsesret på enkelte af instituttets ydelser. Den fri henvendelsesret giver borgerne mulighed for at henvende sig direkte til instituttet uden indledningsvist at henvende sig til kommunen. Sagsgangen med fri henvendelsesret er den mest almindelige sagsgang for kommunikationsydelse. Der kan være 6 trin i denne type sagsgang:

1. Borgerens henvendelse
2. Rådgivning, udredning og kortvarig aktivitet (under 5 timer)
3. Ansøgning om visitation og anmodning om bevilling fra kommunen
4. Meddelelse af afgørelse om visitation og bevilling til borger og institut
5. Iværksættelse af ydelse

6. Eventuel ny visitation og bevilling

Sagsgang når kommunen henviser

I nogle tilfælde kan et sagsforløb starte ved, at kommunen ønsker at visitere til et forløb, hvor udredningen allerede er foretaget. Det kan f.eks. være tilfældet på PPR-området, hvor der rettes henvendelse til instituttet via et henvisningsskema, der kan findes på instituttets hjemmeside.

Efter en indledende kontakt med instituttet starter sagsgangen i givet fald ved trin 4.

Generelt vedrørende begge sagsgange

Alle sagsgange foregår så vidt muligt elektronisk. Kontakt mellem kommune og institut foregår via en kommunal kontaktperson, kommunen har udpeget.

Særligt vedrørende børneområdet på Institut for Syn og Hørelse:

For småbørn og skoleelever kan der indgås en 1-årig visitationsaftale, idet der kan være mange enkelt-henvendelser i løbet af et år, der typisk kan løses umiddelbart ved en kort samtale eller ved en kortvarig indsats.

I forbindelse med de 1-årige visitationsaftaler kan der efter ønske aftales en øvre timeramme.

Flere oplysninger om sagsgangene kan findes under menuen "Anvendelse af regionens tilbud" på www.rn.dk/Specialsektoren eller kan fås ved henvendelse til instituttet.

3.2 Aftalemodel for Institut for Syn og Hørelse

Formålet med den særlige aftalemodel er at styrke det eksisterende samarbejde mellem Regionen og kommunerne og skabe fleksible vilkår for valg og levering af instituttets ydelser. Derudover skal aftalemodellen sikre en overskuelig ydelses- og takststruktur, hvor ydelserne i væsentlig grad finansieres på baggrund af ren takstfinansiering.

Aftalemodellen skal sikre, at forskelligheden i efterspørgslen blandt kommunerne imødekommes og understøtte en retfærdig og gennemsigtig finansiering af ydelserne, hvor den enkelte kommune alene betaler, for de ydelser den bruger. Samtidig skal modellen sikre en hensigtsmæssig balance mellem ønsket om direkte kommunal indflydelse på de enkelte ydelsesforløb og hensynet til at minimere medgået tid til administration.

Aftalemodellen for Institut for Syn og Hørelse omfatter to betalingsmodeller: takst og trækingsret. Ydelser med trækingsret sikrer, at der stilles et basisberedskab til rådighed for borgere og ansatte på tværs af kommunerne og ydelserne er en forudsætning for leverancen af de takstfinansierede ydelser. Ydelserne leveres som obligatoriske ydelser med mindre, at den enkelte kommune foretager et aktivt fravalg. Ydelserne kan alene fravælges såfremt kommunen ikke forventer at benytte de takstfinansierede ydelser på henholdsvis høre- eller synsområdet på Institut for Syn og Hørelse.

Ved trækingsretten opkræves de tilmeldte kommuner kvartalsvist en andel af de samlede udgifter til de pågældende ydelser, svarende til deres befolkningsandel. Ydelser med takst afregnes månedsvist. Der er trækingsret på følgende ydelse på Institut for Syn og Hørelse:

- 1.A General rådgivning og information (Personer med nedsat syn, hørelse eller andre kommunikationsvanskeligheder, samt pårørende og professionelle)

Der er fri henvendelsesret på følgende ydelser på Institut for Syn og Hørelse:

- 2.A Småbørn (0-6 år) - Syn og handikapteknologi
- 2.B Skolebørn (6-18 år) - Syn og handikapteknologi
- 2.C Unge & voksne - Høre, syn og handikapteknologi
- 2.D Børn & voksne - medicinsk-optisk øjenlidelser

Den frie henvendelsesret gør det muligt for borgere at henvende sig til instituttet vedrørende indledende udredning og eventuel kortvarig aktivitet uden forudgående visitation inden for en årlig ramme på op til 5 timer.

Der kan hvert år indgås bilaterale aftaler mellem de enkelte institutter og de enkelte kommuner. I de bilaterale aftaler kan kommunerne bl.a. foretage til- og fravalg af ydelser med trækningsret med virkning for de efterfølgende år. De bilaterale aftaler giver derudover mulighed for at indgå nærmere aftale omkring fravalg af takstfinansierede ydelser, samt indgåelse af aftaler omkring vilkårene for fri henvendelsesret samt øvrige vilkår i forhold til borgernes henvendelsesprocedure på institutterne.

Ved indgåelsen af bilaterale aftaler er det den enkelte kommunes repræsentant i Den Administrative Styregruppe, der er kontaktperson ved indgåelsen af en aftale mellem instituttet og kommunen.

Instituttets ydelser varetages i henhold til lovgivningen på social- og specialundervisningsområdet, men kan ligeledes varetages i henhold til lovgivningen på beskæftigelsesområdet. Rammerne for kommunernes anvendelse af instituttets ydelser på beskæftigelsesområdet konkretiseres gennem bilaterale aftaler mellem de enkelte kommuner og de enkelte institutter.

Den konkrete sammensætning af ydelsespakker, betalingsmodeller og takster fremgår af bilag 3 med tilbud og takster for social- og specialundervisningsområdet (kan ses på www.rammeaftalernord.dk)

3.3 Aftalemodellens konstruktion og enkelte elementer

I det følgende beskrives aftalemodellens konstruktion samt instituttets betalingsmodeller med takstfinansiering og trækningsret samt vilkårene for den frie henvendelsesret.

Aftalemodellen består af aftalevilkår på 2 niveauer, herunder:

- niveau 1: der omfatter specifikke vilkår for instituttet
- niveau 2: der omfatter områder hvor vilkårene fastsættes gennem bilaterale samarbejdsaftaler mellem instituttet og de enkelte kommuner

Aftalemodellens niveau 1 omfatter aftalevilkår omfatter aftalevilkår vedrørende enheds- og timetakst samt trækningsretten og den frie henvendelsesret. Aftalemodellens niveau 1 er obligatorisk for alle kommuner med mindre andet aftales på niveau 2, som ikke er i modstrid med betingelserne på niveau 1.

Aftalemodellens niveau 2 omfatter ligeledes vilkår vedrørende trækningsretten og den fri henvendelsesret. Aftalevilkårene på niveau 2 afklares gennem bilaterale samarbejdsaftaler mellem de enkelte institutter og de enkelte kommuner. Derudover kan samarbejdsaftalerne bl.a. omfatte specifikke aftalevilkår omkring placeringen af lokaler og lokal repræsentation og træffetider i de enkelte kommuner samt andre forhold, der sikrer et hensigtsmæssigt samspil mellem kommunerne og institutternes administration.

For at tydeliggøre hvilket niveau aftalevilkårene vedrører, henvises der løbende i aftalemodellen til aftalemodellens 2 niveauer.

Sammenhængen mellem aftalemodellens 2 niveauer kan illustreres som vist nedenfor:

Niveau 1	Aftalevilkår for Institut for Syn og Hørelse (ISH)			
Niveau 2	Samarbejdsaftale mellem ISH og Kommune A	Samarbejdsaftale mellem ISH og Kommune B	Samarbejdsaftale mellem ISH og Kommune C	Samarbejdsaftale mellem ISH og Kommune D

3.3.1 Aftaleforløb

De 2 aftaleniveaers forskellige indhold medfører, at der er forskellige aftaleforløb i forhold til de enkelte aftaleniveauer. Nedenfor beskrives rammerne for aftaleforløbene med angivelse af tidspunkt og parter i forhold til aftaleforløbene for de 2 niveauer.

Aftalevilkårene i aftalemodellens niveau 1 kan drøftes i regi af Den Administrative Styregruppe. Med mindre Den Administrative Styregruppe vurderer, at der bør foretages ændringer i forhold til aftalevilkårene i aftalemodellens niveau 1, fortsætter disse uændret med virkning for rammeaftalerne for det kommende år.

Aftalevilkårene i aftalemodellens niveau 2 kan årligt indgås gennem bilaterale aftaler mellem de enkelte kommuner og de enkelte institutter. Aftalevilkårene i de bilaterale aftaler kan, hvis dette aftales, have virkning for en årrække indtil aftalparterne ønsker ændringer af den bilaterale aftale.

Gennem de bilaterale aftaler på niveau 2 kan kommunerne foretage til- og fravalg af ydelser med trækingsret med virkning for de efterfølgende år indtil aftaleparterne ønsker ændringer af den bilaterale aftale. De bilaterale aftaler giver derudover mulighed for at indgå nærmere aftaler om fravalg af takstfinansierede ydelser, samt indgåelse af aftaler omkring vilkårene for fri henvendelsesret samt øvrige vilkår i forhold til borgernes henvendelsesprocedure på institutterne.

Ved indgåelsen af bilaterale aftaler er det den enkelte kommunes repræsentant i Den Administrative Styregruppe, der er kontaktperson ved indgåelsen af en aftale mellem instituttet og kommunen.

3.3.2 Trækingsretten (ydelser vedrørende generel information)

På Institut for Syn og Hørelse (niveau 1) omfatter trækingsretten ydelser med anonym rådgivning / vejledning, hjælpemiddeludstillinger o. lign. som ikke kan registreres på CPR-nummer. Ydelserne finansieres efter objektive kriterier på baggrund af kommunernes befolkningstal.

Trækingsretten omfatter ydelsespakke 1.a. i oversigten over ydelser på Institut for Syn og Hørelse i bilaget med tilbud og takster for social- og specialundervisningsområdet.

Ydelserne med trækingsret på Institut for Syn og Hørelse sikrer, at der stilles et basisberedskab til rådighed for borgere og ansatte på tværs af kommunerne og ydelserne er en forudsætning for leverancen af de takstfinansierede ydelser. Ydelserne leveres som obligatoriske ydelser med mindre, at den enkelte kommune foretager et aktivt fravalg. Ydelserne kan alene fravælges såfremt kommunen ikke forventer at benytte de takstfinansierede ydelser på henholdsvis høre- eller synsområdet på Institut for Syn og Hørelse (niveau 1).

3.3.3 Fri henvendelsesret

På Institut for Syn og Hørelse er der fri henvendelsesret således, at borgere kan tilbydes udredning og eventuel kortvarig aktivitet, der afvikles inden for en årlig ramme på maksimalt 5 timer pr. borger (niveau 1).

Den fri henvendelsesret giver borgerne mulighed for at henvende sig direkte til Institut for Syn og Hørelse uden indledningsvist at henvende sig til kommunen. Den fri henvendelsesret sikrer en nem og smidig adgang for borgerne, hvilket sikrer at forløb med kortvarig aktivitet udføres med et minimum af medgået tid til administration. Dette gælder særligt for Institut for Syn og Hørelse, hvor størsteparten af udredningsforløbene har en kort varighed.

Gennem den bilaterale aftale mellem de enkelte kommuner og instituttet kan der eventuelt aftales en tilpasning af den øvre grænse for den fri henvendelsesret, eller foretages et fravalg af den fri henvendelsesret (niveau 2).

3.3.4 Den kommunale hjælpemiddelpulje på synsområdet

Den kommunale hjælpemiddelpulje på Institut for Syn og Hørelse finansieres gennem objektive kriterier (ydelse 3A, 3B og 3C, jfr. bilaget med tilbud og takster for social- og specialundervisningsområdet). Hjælpemiddelpuljen med optiske og IT-hjælpemidler (ydelse 3A) finansieres på baggrund af de enkelte kommuners andel af syns- og teknologibrugere i instituttets database mens øvrige synshjælpemidler (ydelse 3B) og undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler (ydelse 3C) finansieres efter objektive

kriterier på baggrund af kommunernes befolkningstal. Ydelserne leveres som obligatoriske ydelser til kommunerne med mindre, at den enkelte kommune foretager et aktivt fravalg (niveau 2).

Kommunernes til- og fravalg af ydelserne i den kommunale hjælpemiddelpulje og ydelser med trækningsret foretages gennem bilaterale aftaler mellem de enkelte kommuner og institut for Syn og Hørelse (niveau 2). Til- eller fravalget af ydelserne kan ske med fortløbende effekt indtil andet aftales.

3.3.5 Enheds- og timetakst (cpr-relaterede ydelser)

Betalingsmodellen med enheds- og timetaksten omfatter fakturerbar sagstid eller konsulenttid.

Betalingsmodellen omfatter følgende principper vedrørende afregning af køretid (niveau 1). Ved instituttets varetagelse af kommunikationsydelserne medgår der tid til transport vedrørende personalets køretid fra institutternes hovedadresser eller satellit adresser til de enkelte kommuner eller borgernes hjemadresse. Køretiden indregnes ikke i taksten men afregnes i stedet efter forbrugt køretid på almindelig timetakst. Faktureret køretid vil fremadrettet fremgå som særskilt timeopgørelse i forbindelse med sagens afslutning.

3.4 Aftaler om forenkling af administrative sagsgange

Med henblik på en forenkling af de administrative sagsgange mellem kommunikationsinstitutter, kommuner og region blev der i 2010 blevet implementeret en række anbefalinger, herunder bl.a.:

- en tilpasning vedrørende håndtering af afbrudte forløb, hvor institutterne giver kommunerne besked, når der opstår udeblivelser eller afbrudte forløb
- forenkling af afregningsproceduren gennem kvartalsvis ácontobetaling på ydelse 2.C på Institut for Syn og Hørelse. Forenklingen sikrer et reduceret tidsforbrug i forhold til afregningen i kommunalt regi. Med ordningen betaler kommunerne ved slutningen af hvert kvartal et ácontobeløb baseret på sidste års forbrug. Tiltaget er udgiftsneutralt for kommunerne, idet der, når året er omme, afregnes efter kommunens faktiske forbrug. Ydelserne har tidligere medført mange afregninger på små beløb og forenklingen forventes at medføre at antallet fakturaer årligt reduceres fra ca. 15.500 fakturaer i alt pr. år til fem fakturaer for den enkelte kommune pr. år.
- Udsending af kvartalsoversigter til de enkelte kommuner med oversigt over den enkelte kommunes forbrug for indeværende år. Oversigterne omfatter:
 - o Udgifter (kr.) på ydelsesniveau
 - o Udgifter (kr.) på CPR-nummer niveau
 - o Faktiske udgifter (kr.) for áconto-ydelser på CPR-niveau
- ændring af proceduren for bevilling af hjælpemidler på Institut for Syn og Hørelse, der hidtil har udsendt 2500 faglige vurderinger årligt i forbindelse med bevilling af hjælpemidler fra den fælleskommunale hjælpemiddelpulje.
- Dette er ændret således, at der månedsvist udsendes en liste over borgere, som har fået udlånt hjælpemidler midlertidigt. Listen, der indeholder borgernes stamoplysninger bilægges de midlertidige udlånserklæringer fra borgerne. Kommunerne kan på denne baggrund permanentgøre

udlånene og udsende bevillingsbreve til borgerne. Omlægningen medfører, at der administrativt spares udsendelse og behandling af minimum 1800 individuelle faglige vurderinger årligt og medfører dermed en reduceret administrationsbyrde for kommunerne og instituttet.

- udarbejdelse af fælles skabelon for anmodning om bevilling af ydelser på institutterne samt ny skabelon for udredningerne på Institut for Syn og Hørelse

4. Den Sikrede Institution Kompasset

Tilbuddet på Den Sikrede Institution Kompasset er et helhedstilbud, der inkluderer døgnbehandling, skole, værkstedsaktivitet og fritidstilbud. Den Sikrede Institution Kompasset varetager således undervisningstilbud til unge under 18 år i henhold til folkeskoleloven og lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. efter aftale med Brønderslev Kommune som skolemyndighed.

Der er indgået aftale om, at Brønderslev Kommunes PPR-kontor indgår aftale med den anbringende myndighed om undervisning, når en ung visiteres til Kompasset.

Ligeledes er det aftalt, at Brønderslev Kommune har ansvaret for at opkræve den anbringende myndighed for betaling af den samlede undervisning.

Henvielse til tilbuddet sker altid gennem anbringende myndighed, retsvæsen og/eller politi. Få nærmere information om procedurer for henvielse til tilbuddet på Regionens hjemmeside på internetadressen <http://www.rn.dk/Specialsektoren/>.

Finansieringsmodel for Taleinstituttets opgaveportefølje efter overdragelse til kommunal varetagelse

Resumé

Bilaget beskriver finansieringsmodellen for varetagelse af Taleinstituttets samlede, nuværende opgaveportefølje i rammeaftaleregi, efter overdragelse til Aalborg Kommune.

I modellen lægges op til at overdragelsen håndteres i 2 trin, hvor trin 1 indebærer en midlertidig finansieringsmodel i årene 2014 og 2015, hvor der er fokus på stabile driftsvilkår og høj grad af finansieringssikkerhed. Formålet er, at sikre et fortsat beredskab på alle ydelsesområder, både hjerneskade- og kommunikationsområdet, mens der gennemføres en tilpasning, så udbuddet svarer til efterspørgslen. Målet er, at der i den 2-årige periode skal udvikles en bæredygtig model for opgavefordelingen mellem et centralt tilbud og de lokale tilbud, herunder at der udarbejdes en ny styringsaftale (trin 2), som vil have virkning fra 2016.

I trin 1 er modellens grundlæggende præmis, at kommunerne, i den 2-årige periode, forpligter sig på et forbrug svarende til niveauet i 2012. Ydelserne afregnes som nu efter takst, men hvis en kommune ikke opfylder sin forpligtelse, så medfører det en efterregning på differencen for den pågældende kommune. Samtidigt skal en eventuel manko mellem forbruget og de faktiske omkostninger i den 2-årige periode finansieres som en samlet pulje, hvor andelen fordeles objektivt mellem kommunerne på baggrund af forbrugsopgørelsen for 2012.

For trin 2, eller perioden fra 1. januar 2016 og frem, vil der skulle gælde en ny styringsaftale, som understøtter den nye organisering af kommunikations- og hjerneskadeområdet. Denne model tager afsæt i kommunernes forskellige behov, og udgangspunktet er derfor fleksible bilaterale aftaler. Finansieringen vil baseres på en kombination af abonnement og takst, hvor abonnementet knyttes op på en kommunale indmelding, og konstituerer en forpligtende minimumsefterspørgsel. Efterspørgsel ud over dette niveau afregnes efter faktisk forbrug.

Modellen repræsenterer et forsøg på at give sikkerhed for samtlige af de ydelser, der efterspørges for nuværende, samt sikre en tilstrækkelig bremselængde til at få tilbuddet tilpasset efterspørgslen.

Modellen er udarbejdet på baggrund af beslutning i KKR den 12. april 2013, og efterfølgende behandlinger i en særligt nedsat administrativ styregruppe samt i socialdirektørkredsen og kommunaldirektørkredsen.

Baggrund

På møde i KKR den 12. april 2013 blev det besluttet, at Aalborg Kommune fra den 1. januar 2014 overtager den samlede opgaveportefølje, som Taleinstituttet hidtil har varetaget. KKR anbefalede som følge af beslutningen:

- At Aalborg Kommune, fra og med 1. januar 2014, overtager den fremtidige løsning af Taleinstituttets nuværende opgaver, hvorved den nuværende specialiserede viden fastholdes i Nordjylland.
- At den centrale løsning i Aalborg Kommune forudsætter finansiering ved en kombination af abonnement og takst.
- At det er vigtigt at sikre en høj grad af gennemsigtighed i økonomien.
- At sikre fastholdelse af Taleinstituttets specialviden ved at Aalborg Kommune pr. 1. januar 2014 ansætter de medarbejdere, der er beskæftiget ved Taleinstituttet. Ansættelsen vil ske efter lov om virksomhedsoverdragelse.
- At vilkår for køb af ydelser fastsættes i rammeaftalens styringsaftale.
- At udviklingsstrategien behandles i de nordjyske kommuners kommunalbestyrelser inden den 1. juni 2013. Der bliver udarbejdet et fælles beslutningsgrundlag i form af et forslag til sagsfremstilling og indstilling til de nordjyske kommunalbestyrelser.
- At hvis evalueringen af kommunalreformen munder ud i, at de opgaver, som Taleinstituttet løser i dag, fremover skal placeres i Regionen, så sættes overdragelsen til Aalborg Kommune i bero.
- At det konstaterede underskud i regnskab 2012 (6 mio. kr., hvoraf 2 mio. kr. er overført fra 2011) og evt. underskud i regnskab 2013 (Regionens skøn er mellem 0 og 3 mio. kr. afhængig af kommunernes overholdelse af aftalen for 2013) foreslås finansieret ved, at Regionen trækker på hensættelser ved Regionens øvrige rammeaftaletilbud. (Dvs. at styringsaftalens principper for underskudsdekning ved lukning af tilbud foreslås anvendt).

Notatets model er udarbejdet under hensyn til ovenstående beslutning og anbefalinger. Med afsæt i udviklingen på området, hvor der har været en tendens til at ydelser hjemtages løbende til lokal varetagelse, er det vurderet, at det vil blive nødvendigt med en tilpasningsperiode på 2 år, for at sikre tilstrækkelig tid til at tilpasse udbud og efterspørgsel. Behovet for en så lang tilpasningsperiode skyldes flere forhold, herunder:

- Bestemmelserne i lov om virksomhedsoverdragelse, der sikrer overdragne medarbejdere en fuld opsigelsesfrist fra 1. januar 2014,
- Ønsket om at opretholde den fulde, efterspurgte opgaveportefølje indtil alle kommuner har beredskabssikkerhed i anden regi. Man er tæt på grænsen for et fagligt bæredygtigt niveau for nogle ydelser – og mange af medarbejdere har tværgående funktioner. En hurtig tilpasning kan betyde at efterspurgte ydelser ikke vil kunne leveres.
- At der er i alt 13 tjenestemandsansatte, heraf 2 ledere, hvis ansættelsesvilkår vanskeliggør en hurtig tilpasning.

Ydelser omfattet af finansieringsmodellen

Taleinstituttet har i 2013 aktiviteter der fordeler sig på 5 selvstændige indtægtsområder. Disse fremgår af skemaet nedenfor:

INDTÆGTSOMRÅDER	FORVENTEDE OMKOSTNINGER
Rammeaftalen	kr. 21.093.282
Øvrige områder:	
Sundhed	kr. 4.542.351
VISO	kr. 2.683.565
Indtægtsdækket virksomhed	kr. 1.880.817
Projekter	kr. 5.774.080
Total	kr. 35.974.095

Notatets finansieringsmodel gælder alene de ydelser, som Taleinstituttet udbyder under rammeaftalen, og som i 2013 overordnet set fordeler sig på følgende 2 hovedområder:

Tale/sprogområdet: Tilbud til børn, unge og voksne med forskellige former for vanskeligheder indenfor kommunikationsområdet, bestående af:

- Tale/sprogområdet børn, og
- Tale/sprogområdet voksne.

Hjerneskadecentret: Tilbud til børn, unge og voksne med erhvervet hjerneskade og behov for udredning og rehabilitering på specialiseret niveau, bestående af:

- Hjerneskadeområdet børn
- Hjerneskadeområdet voksne, og
- Hjerneskadeområdet - afasi.

Underskudsgarantien, som indgår som element i finansieringsmodellen for perioden 2014 og 2015, gælder således udelukkende de omkostninger, der er knyttet op på Rammeaftaleandelen, og som i 2013 forventes at udgøre 21,09 mio. kr. ud af et samlet budget på 35,97 mio. kr.

Taleinstituttets øvrige ydelser, herunder VISO, ydelser i sundhedsregi, projektaktiviteter samt anden indtægtsdækket virksomhed er ikke omfattet af aftalen, og eventuelle underskud på disse vil alene vedrøre driftsherren.

Med den indeværende model forpligter driftsherren sig på et fortsat udbud af samtlige af Taleinstituttets nuværende ydelser i 2014 og 2015, med mindre, der i regi af rammeaftalen, laves aftale om andet.

Beskrivelse af finansieringsmodellen: aftale om garanti for efterspørgsel af ydelser i årene 2014 og 2015 svarende til niveauet i 2012.

Modellen lægger op til en bredt dækkende grundfinansiering på tværs af de 5 fagområder, med henblik på at sikre fortsat adgang til samtlige specialiserede ydelser - herunder også tilbuddene til de meget små målgrupper, der er meget sårbare over for forskydninger i efterspørgslen/finansieringsgrundlag.

Modellen indebærer, at kommunerne i en 2-årig tilpasningsperiode garanterer en efterspørgsel svarende til forbruget i 2012. De enkelte kommuner er således individuelt forpligtet på det forbrug, som kommunen havde i 2012. Endvidere aftales det, at de 11 kommuner hæfter solidarisk for en eventuel manko mellem forbruget i 2012 og de faktiske omkostninger i henholdsvis 2014 og 2015, og at mankoen i givet fald fordeles forholdsmæssigt mellem kommunerne på baggrund af forbrugsopgørelsen for 2012. **Det er det samlede forbrug, der vil danne grundlag for en udmøntning af underskudsgarantien. Såfremt nogle kommuner køber mere end aftalt, vil det reducere den eventuelle manko mellem forbrug og omkostninger,**

der skal dækkes af kommunerne i fællesskab, og således komme alle kommunerne til gode.

Det er endvidere aftalt, at en kommune har mulighed for at komme ud af aftalen, såfremt Aalborg Kommune og den pågældende køberkommune kan opnå enighed herom.

I Tabel 1 nedenfor ses, hvorledes den forpligtende finansieringsandel og en underskudsfinansiering vil blive fordelt blandt kommunerne på baggrund af forbruget i 2012 og de forventede omkostninger i 2013.

Med integrationen af Taleinstituttet i Aalborg Kommune er der en klar forventning om, at der vil kunne opnås nogle driftsbesparelser, og sammenholdt med at de eventuelle tilpasninger får effekt, er forventningen således, at omkostningerne vil falde løbende henover perioden.

Modellen skal sikre stabil drift i en tilpasningsperiode, hvor man får afklaret behovet og fordelingen af opgaverne og finder et bæredygtigt niveau for udbud og efterspørgsel på både hjerneskade- og tale-sprogområdet. I løbet af de to år vil tilbud og ydelser blive udviklet i samspil med Aalborg Kommunes kompetencer på områderne og i samspil med de lokale kompetencer og efterspørgslen i de Nordjyske kommuner. Målet på den lange bane er at udvikle et driftområde med fleksible ydelser, der komplementerer kommunernes egne kompetencer, og som fastholder og videreudvikler specialerne fra Taleinstituttet. Finansieringsmodellen vil understøtte det udviklingsarbejde.

Baggrunden for modellen skal findes i opgørelserne vedr. forbrug og omkostninger fra Region Nordjylland. De nyeste tal for 2012 viser et forbrug på kun 18,7 mio. kr. frem for de 22,2 mio. kr. som fremgik af en oprindelig opgørelse.

Sammenholdt med de forventede omkostninger for 2013, viser det, at man, selv ved en fuldstændig opbremsning af hjemtagelser, vil stå med ufinansierede udgifter for op imod 2,4 mio. kr. Hertil kommer de allerede indmeldte hjemtagelser for 2012, svarende til godt 2,2 mio. kr. i helårsforbrug, som har været sat i bero indtil og med oktober 2012, samt udmelding fra en af de større kommuner om yderligere hjemtagelse af hele Tale-sprogområdet – voksne samt den resterende del af afasiområdet.

Set i lyset af den historiske udvikling på området, og forventningen om at der tænkes i yderligere hjemtagelse af opgaver, er der således en betydelig risiko for at Aalborg Kommune vil stå med ufinansierede omkostninger, såfremt der ikke gives sikkerhed for efterspørgslen.

Tabel 1: Fordelingen blandt kommunerne af den forpligtende finansieringsandel og underskudsfinansieringen på baggrund af forbruget i 2012 og de forventede omkostninger i 2013.

Oversigt over forbrug og forventede omkostninger for Taleinstituttet												
	Brønderslev	Frederiks- havn	Hjørring	Jammer- bugt	Læsø	Mariager- fjord	Morsø	Rebild	Thisted	Vest- himmerland	Aalborg	Total
Kommunernes forbrug i 2012	2.137.628	1.062.208	2.150.257	2.299.039	-	1.125.590	118.493	1.167.402	126.024	455.796	8.048.328	18.690.765
Forventede samlede omkostninger for 2103												21.093.282
Konsekvensberegning af finansieringsmodellen												
	Brønderslev	Frederiks- havn	Hjørring	Jammer- bugt	Læsø	Mariager- fjord	Morsø	Rebild	Thisted	Vest- himmerland	Aalborg	Total
Aftale om forpligtende forbrug												
Svarende til kommunens forbrug i 2012, korrigeret for udmeldte hjemtagelser*	2.137.628	1.062.208	2.150.257	1.080.479	0	540.590	118.493	1.167.402	126.024	455.796	8.048.328	16.887.205
Fordelingsprocent	12,66%	6,29%	12,73%	6,40%	0,00%	3,20%	0,70%	6,91%	0,75%	2,70%	47,66%	100%
Objektiv finansiering af evt. underskud												
Manko mellem det forpligtede forbrug og de forventede omkostninger i 2013*	532.417	264.563	535.562	269.114	0	134.644	29.513	290.763	31.389	113.525	2.004.588	4.206.077
Samlet udgift pr. kommune	2.670.045	1.326.771	2.685.819	1.349.593	0	675.234	148.006	1.458.165	157.413	569.321	10.052.916	21.093.282

*Som følge af beslutning i Kommunaldirektørkredsen er forbrugsandelene for Jammerbugt og Mariagerfjord Kommuner blevet nedskrevet med henholdsvis kr. 585.000 og kr. 1.218.560 i forhold til de faktiske forbrugstal for 2012. Totalbeløbet er reduceret tilsvarende. Dette indebærer en ændring af hæftelsesgraden for de enkelte kommuner samt en stigning af den fællesforpligtende underskudsgaranti fra kr. 2.402.517 til kr. 4.206.077.

Konsekvens af modellen

Alle kommuner forpligtes for en 2-årig periode på en efterspørgsel svarende til niveauet i 2012. Et eventuelt underskud, i forhold til det forbrug kommunerne er forpligtet på, vil blive opgjort for hver enkelt kommune og opkrævet som en engangsbetaling i det følgende år.

I tillæg til dette, vil der også være en objektivt finansieret underskudsgaranti til dækning af mankoen mellem det samlede forbrug i 2012 og de forventede omkostninger i henholdsvis 2014 og 2015. Modellen antager, at tidligere års underskud dækkes ind via Regionens konsolideringsmidler, og at det således ikke vil belaste kommunerne. Med afsæt i de forventede omkostninger for Taleinstituttet i 2013 er mankoen ca. **4,2 mio.** kr. for Aalborg Kommune. Denne difference foreslås finansieret af samtlige kommuner fordelt på baggrund forbrug. Dette skyldes forventningen om, at man i 2014 ikke vil kunne nå at tilpasse omkostningerne til efterspørgselsniveauet.

Aalborg Kommune vil arbejde målrettet på at tilpasse kapaciteten til den faktiske efterspørgsel, og de driftsoptimeringer og tilpasninger, der kan gennemføres løbende, vil selvfølgelig få gennemslagskraft inden 2016. Såfremt der kan opnås en reducere af omkostningerne allerede i 2014, så vil den objektivt finansierede andel falde tilsvarende. Hensigten er, at ændringer af såvel ydelsestyper som udbudsomfang skal implementeres, så hurtigt det lader sig gøre. Dette selvsagt under hensyn til lov om virksomhedsoverdragelse samt Rammaaftalens generelle bestemmelser for ændring af udbud.

Som følge af Aalborg Kommunes status som den største aftager (Aalborg stod for 43 % af den samlede efterspørgsel i 2012), er der i modellen med den forbrugsfordelte underskudsmekanisme indbygget en positiv incitamentsstruktur for leverandøren (Aalborg Kommune). Aalborg kommune vil alt andet lige stå med den største andel af et eventuelt underskud, såfremt driften ikke balancerer i 2014 eller 2015.

Tanken er, at man som udgangspunkt fortsætter den eksisterende ydelsesstruktur på Taleinstituttet, herunder at alle ydelser fortsat afregnes efter en ren takstmodel, men at man i 2014 hurtigt får igangsat et udviklingsarbejde i forhold til den fremtidige organisering.

Modellen sikrer stabile driftsvilkår i 2 år. Den sikrer et uændret beredskab i en tilpasningsperiode, og giver dermed forsyningssikkerhed for samtlige af Taleinstituttets nuværende ydelser. Sidst men ikke mindst, giver modellen den fornødne tid til at få udarbejdet en ny og bæredygtig model for den samlede opgavevaretagelse i Region Nordjylland.

Styringsaftale for perioden 2016 og frem

Som udgangspunkt er den grundlæggende ide, at en ny styringsaftale skal være tilpasset og understøtte at de 11 kommuners forskellige behov. Tanken er, at den enkelte kommunes forbrug fastlægges i bilaterale aftaler, der indebærer abonnementsbetaling i forhold til forskellige, konkrete ydelsesområder, som vil skulle defineres nærmere.

Abonnementsfinansieringen tænkes udmøntet som et forpligtende minimumsforbrug på baggrund af en kommunal indmelding. Levering af ydelser derudover vil blive afregnet efter faktisk forbrug. Et eventuelt underskud/overskud vil blive afviklet i overensstemmelse med takstafalens generelle principper.

Der vil være fokus på, at det er de små specialer og særligt sårbare ydelser, der skal sikres via en højere grad af finansieringssikkerhed, ligesom der vil blive lagt op til, at der kan indgås bilaterale aftaler om trækingsret for specifikke ydelser eller ydelsesgrupper. Aftaler om trækingsretfinansiering vil således ikke indgå som et generelt vilkår, men alene være aktuelt såfremt en kommune ønsker det.

Den præcise udformning af en aftale for 2016 vil i høj grad afhænge af, hvordan snittet i opgavevaretagelsen kommer til at ligge, herunder hvilke konkrete opgaver og ydelser der tænkes varetaget af et centralt, højt specialiseret tilbud.

Notat

Møde i Den Administrative Styregruppe den 12. – 13. august 2013

Under henvisning til mødet i Den administrative styregruppe den 3. juni 2013 blev det aftalt, at der på mødet den 12.-13. august 2013 skal være en drøftelse af de sikrede institutioner generelt samt status for Den Sikrede Institution Kompasset mere specifikt.

1. Generelt for sikrede institutioner

Sikrede institutioner drives i henhold til § 67, stk. 3¹ i Serviceloven, og varetager socialpædagogiske opgaver over for unge, der enten har begået eller er sigtet for kriminelle handlinger, eller hvor det på grund af den unges farlighed er absolut påkrævet, at den unge får ophold på en sikret institution.

Formålet med opholdet på en sikret institution er, at den enkelte unge efter endt ophold på institutionen får et grundlag for at fortsætte en positiv personlig og social udvikling, samt at den unge får de bedst mulige vilkår for at mestre sin egen tilværelse på hensigtsmæssig vis frem for at fortsætte i eksempelvis en kriminel løbebane.

Anbringelsesgrundlag

Børn og unge kan anbringes på sikrede institutioner som følge af sociale årsager eller som følge af retslige afgørelser. De unge er i alderen 15 til 18 år, men der kan dispenseres for alderskravet for børn ned til 12 år, når der forud herfor foreligger en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet.

Det er den unges opholdskommune, der træffer afgørelse om anbringelse på en sikret institution, ligesom opholdskommunen har det fulde myndighedsansvar. I forhold til retslige afgørelser for unge under 18 år kan opholdskommunen ikke selv vælge, hvorvidt de vil visitere til en sikret institution.

Anbringelse på en sikret institution sker i henhold til magtanvendelsesbekendtgørelsens § 29, stk. 1, nr. 1-7, og der kan enten være tale om, at den unge anbringes på en social plads (nr. 1-3) eller på en retslig plads (nr. 4-7):

Sociale pladser (nr. 1-3):

1. Farlighedskriteriet

Den unge kan anbringes på en sikret institution, for at afværge at vedkommende skader sig selv eller andre, og at dette ikke på forsvarlig vis kan afværges ved andre lempeligere forhold.

¹ SEL § 67 Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på sikrede døgninstitutioner.

Specialektoren

Socialfaglig konsulent
Vibeke Müller
Direkte: 25458196
v.muller@rn.dk

1. juli 2013

2. Pædagogisk-psykologisk observation
Ophold på en sikret institution er påkrævet i en indledende iagttagelsesperiode for at afklare et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling.
3. Længerevarende behandling
På baggrund af den indledende iagttagelsesperiode kan det være påkrævet, at der iværksættes et længerevarende behandlingsforløb på en sikret institution.

Retslige pladser (nr. 4-7):

4. Varetægtssurrogat
Børn og unge under 18 år må ifølge FN's børnekonvention ikke sidde i fængsel sammen med voksne. I stedet for varetægtsfængsling kan de visiteres til et såkaldt varetægtssurrogat på en sikret institution - jf. retsplejelovens § 765.
5. Afsoning af straf
En ung kan anbringes på en sikret institution som led i en afsoning når pkt. 1, 2 eller 3 samtidig er opfyldt - jf. § 78, stk. 2, i lov om fuldbyrdelse af straf m.v.
6. Ophold som led i idømt ungdomssanktion
Ungdomssanktion er et alternativ til traditionel ubetinget fængselsstraf for unge mellem 15 og 17 år, som begår alvorlig kriminalitet. Det er tale om en dom til en toårig struktureret og kontrolleret socialpædagogisk behandling. Forløbet består af tre faser² - jf. straffelovens § 74 a.
7. Ophold for udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark
Unge udlændinge uden lovligt ophold kan anbringes på en sikret afdeling på baggrund af politiets afgørelse om frihedsberøvelse efter udlændingeloven - jf. Bekendtgørelse om magtanvendelse overfor børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet - §§35-37.

Finansiering

Takstberegningen for en døgnplads på en sikret institution følger styringsaftalerne i de respektive regioner, hvor den enkelte sikrede institution er hjemmehørende.

Finansieringen deles op i to, hvoraf den ene del baseres på objektiv finansiering, og den anden del baseres på kommunernes faktiske forbrug af sikrede pladser.

For en indskrivning af en ung på et retsligt grundlag opkræves taksten som en centralt fastsat grundtakst pr. helårsplads på 1,25 mio. kr. (2010-niveau), mens den resterende del af taksten opkræves forud (objektiv finansiering) ved alle landets kommuner.

² Fase 1 - Et indledende ophold i en sikret afdeling.
Fase 2 - Et ophold i en døgninstitution eller et egnet opholdssted
Fase 3 - En periode i ambulanseregime med tilsyn af de sociale myndigheder.

For indskrivninger af unge på sociale kriterier opkræves den fulde takst, som afregnes direkte med den anbringende kommune, og har således ikke noget med den objektive finansiering af gøre.

Undervisning er ligeledes fratrukket de samlede udgifter, idet dette bliver betalt af den anbringende kommune som en undervisningstakst for sig.

2. Den Sikrede Institution Kompasset

I september 2012 åbnede Den sikrede institution Kompasset i Brønderslev med otte døgnpladser. Kompasset er én ud af i alt otte sikrede institutioner i Danmark.

Selvom et ophold på en sikret institution er en del af et sanktionssystem, er den socialpædagogiske indsats en central del af arbejdet. For at understøtte dette er hverdagen organiseret således, at der i dagstrukturen lægges vægt på en intensiv socialpædagogisk tilgang i både undervisning, værkstedsarbejde, fritidsaktiviteter og praktiske gøremål, ligesom samtaler med psykolog er en del af strukturen.

Det er institutionens mål, at den anbringende kommune tilbydes et pædagogisk- og psykologisk samt uddannelses- og erhvervmæssigt udredningsmateriale, således at myndighed får et brugbart og værdifuldt udgangspunkt for videre visitering til eventuel anden foranstaltning efter endt ophold. De foreløbige tilbagemeldinger på denne del fra samarbejdspartnere i kommunerne er meget positive.

Der tilbydes endvidere psykologisk screening for psykiatriske problemstillinger med henblik på at afklare, om der er behov for yderligere psykiatrisk udredning.

Faglig profil

Kompasset profilerer sig ved en højt specialiseret tværfaglig indsats, hvor alle elementer af helhedstilbuddet er nært forbundne. Det er en udtalt værdi, at arbejdet foregår i tæt dialog med den anbringende kommune, således at indsatsen tager udgangspunkt i den unges handleplan. Hermed sikres det, at opholdet på Kompasset udnyttes optimalt, idet det til tider er muligt at iværksætte faglige og udredningsmæssige indsatser, som det ikke tidligere har været muligt at fastholde den unge i på grund af stofmisbrug e.l. Den socialpædagogiske behandling sker hånd i hånd med udredningsarbejdet, som skriftliggøres til den anbringende kommune.

Ud fra grundværdierne professionalisme, ordentlighed og lydhørhed søges udviklingsprocesser på alle niveauer igangsat, funderet på en hverdag, som byder på alternativer til ofte uhenigtsmæssige handlemønstre hos målgruppen.

De unge, der er anbragt på sikrede institutioner, har ofte svære psykosociale problemstillinger og misbrugsproblematikker, og fordrer individuelle socialpædagogiske indsatser, hvilket kræver en ekstraordinær fagviden fra en veluddannet og erfaren personalegruppe, som formår at initiere ny læring hos den enkelte unge.

Som en del af Kompassets kognitive behandlingsmetoder arbejdes der således på at reducere de unges problemadfærd ved at styrke deres sociale og personlige kompetencer, og dermed mindske risikoen for tilbagefald til kriminalitet og misbrug. Under opholdet arbejdes der bl.a. henimod at afdække den unges behov for misbrugsbehandling efter opholdet, ligesom der arbejdes med den unges selvindsigt, vredeshåndtering, seksualitet, netværk m.m.

Med forventet forankring i 2015 vil de otte sikrede institutioner kunne tilbyde samme behandlingsmetoder i forhold til misbrugsbehandling og kognitiv træning. De unge vil således ved eventuel overflytning til anden sikret institution opleve en kontinuitet og ensartethed i de behandlingsmetoder der anvendes.

Fysiske rammer

Kompasset er i 2012 bygget til formålet, og der er i projekteringen lagt vægt på at afsøge flest mulige relevante erfaringer fra andre sikrede institutioner. Det betyder, at Kompasset fremstår lyst og indbydende samtidig med, at der er lagt stor vægt på sikkerhed. De fysiske rammer danner således grundlag for at arbejde med den unges trivsel samt motivation til at indgå i udviklingsprocesser.

Kompasset ligger i et grønt område, hvor de 5 bygninger, to bohuse, skole, værksted og sportshal, ligger smukt indplaceret. Der er således gode muligheder for såvel udendørs- som indendørs aktiviteter.

Fritidstilbuddene inkluderer bl.a. et musikværksted, et billedkunstværksted, sportshal, multibane og fitnessrum, hvor der afsøges muligheder for særlige interesseområder til erstatning for mere uhensigtsmæssige interesser. De fysiske rammer understøtter således den faglige målsætning.

Skoletilbud og værkstedsaktiviteter

Som et centralt element i tilbuddet på Kompasset står skole- og værkstedstilbud (træ og metal/mekanik), som igangsættes umiddelbart efter indflytning.

Grundlæggende skal en styrket uddannelsesindsats sikre, at alle unge på Kompasset - også unge der har opfyldt undervisningspligten - modtager et skoletilbud, der er individuelt tilpasset og målrettet med henblik på, at den enkelte elevs potentialer afklares og udvikles.

Der er et tæt samarbejde mellem skolen og de arbejdende værksteder samt døgnpersonalet i bogrudderne, hvor viden, indsigt og relationer til de unge fra de enkelte elementer af tilbuddet bidrager til optimering af den unges faglige og personlige udvikling.

Der er frem til nu særdeles positive erfaringer med skole- og værkstedstilbuddet. I skolen har eksempelvis 3 unge på Kompasset bestået deleksamener i folkeskolens afgangsprøver, og der er med succes fastholdt gymnasial uddannelse som fjernundervisning under opholdet. I betragtning af den forholdsvis korte opholdslængde³ har dette været over forventning, og må ses som udtryk for institutionens særlige fokus på indsatsområdet.

På værkstederne har der været målrettede forløb, som både har understøttet den faglige undervisning i skolen, men også som direkte erhvervs- og brobygning, hvor unge fx er udsat til produktionsskole og håndværksfaglige uddannelser.

³ Se belægningsoversigt s. 5

Kompassets skole og værksteder er fungerende hele året på alle hverdage. Der er særdeles positive erfaringer med at motivere målgruppen for deltagelse, også i tilfælde hvor der ikke har været skolefaglige aktiviteter eller andre dagtilbud i tiden frem til anbringelse. Tilbuddene iværksættes første hverdag efter indflytning.

Det interne undervisningstilbud drives af Region Nordjylland efter aftale med Brønderslev Kommune som skolemyndighed i henhold til folkeskoleloven. Brønderslev Kommune har ansvaret for at opkræve den anbringende myndighed for betaling af den samlede undervisning ligesom kommunen yder PPR og UU-vejledning.

Faktuelle oplysninger – Den sikrede institution Kompasset

Takster 2013

Sociale pladser kr. 7.251 pr. døgn

Grundtakst v/retslige pladser kr. 3.648 pr. døgn

Objektiv finansiering v/retslige pladser kr. 3.603,00 pr. døgn⁴

Omkostningerne pr. skoleplads kr. 846,00 pr. dag

Belægning - i alt 8 pladser

Oversigt 2012	September - december 2012					
Antal anbringelser	11					
Gennemsnitligt antal opholdsdage	49,5					
Gennemsnitlig belægningsprocent 2012	55,8%					
Oversigt 2013 – 1. halvår	Januar – juni 2013					
Antal anbringelser	23					
Gennemsnitligt antal opholdsdage	46,7					
Gennemsnitlig belægningsprocent 2013	74,2 %					
Månedsvise belægningsprocent	Jan	feb	mar	apr	maj	juni
1. halvår 2013	73,4 %	66,1 %	61,7 %	67,9 %	79,8 %	95,8 %

Ud fra den betragtning at Kompasset har eksisteret i forholdsvis kort tid, vil det med udgangspunkt i ovennævnte statistik være forventeligt med en øget tilgang i takt med, at institutionen profileres og bliver mere kendt.

Der kan hentes mere information om Den Sikrede Institution Kompasset på hjemmesiden: <http://www.kompasset.rn.dk/>

⁴ Den objektive finansiering justeres med en belægnings forudsætning på 85 % for at sikre mindst mulig efterregulering.

Forord

Hvert år publicerer Danske Regioner statistik for de sikrede institutioner. Statistikken er baseret på optællinger fra institutionerne selv, som indberetter oplysninger om deres brugere til Danske Regioner.

De indberettende institutioner er:

- Sølager (Region Hovedstaden)
- Stevnstortet og Bakkegården (Region Sjælland)
- Egely (Region Syddanmark)
- Grenen og Koglen (Region Midtjylland)
- Kompasset (Region Nordjylland)
- Sønderbro (Københavns Kommune)

I løbet af 2012 var der i alt 654 anbringelser og 35.550 antal opholdsdage på landets otte sikrede institutioner. Dermed var den gennemsnitlige anbringelsestid på 55 dage. Siden 2010 er der set et fald i antallet af anbringelser og opholdsdage på de sikrede institutioner, og denne udvikling fortsatte i 2012. Siden 2010 er antallet af anbringelser faldet med 12 procent og antallet af opholdsdage med 19 procent. Disse tal dækker blandt andet over et fald i antallet af opholdsdage for varetægtsurrogat på 26 procent og for ungdomssanktionens 2. fase på 29 procent.

Der ses en stigning i antallet af afbrudte ophold herunder bortvisninger og rømminger i forhold til 2011, således var der i 2012 74 afbrudte ophold.

Ligesom i 2011 er der i 2012 ikke længere ventelister på de sikrede institutioner. I 2012 var der således ingen tilfælde af afvisninger pga. pladsmangel. Det vil sige, at alle unge med behov for en sikret plads har kunnet få dette behov dækket.

Regionerne har nedjusteret antallet af pladser på deres institutioner. Således at belægningsprocenten, trods et fald i antallet af anbringelser, er steget fra 74 procent i 2011 til 79 procent i 2012. Foreløbige tal for 2013 viser en fortsat stigning i det nye år.

Tabel 1: Oversigt 1996-2012

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Antal pladser	42	38	37	36 (+4)	45 (+4)	85	85	88	94	116	116	121	121	121	145	145 (+10)	147 (-21)
Antal anbringelser	321	322	261	308	350	509	750	726	741	861	898	878	843	760	740	698	654
Antal opholdsdage	9.882	11.146	10.769	11.512	13.028	21.874	28.200	28.108	34.092	39.526	41.670	42.022	44.852	46.273	43.778	40.430	35.660
Gens. antal opholdsdage	31	35	41	37	37	43	38	39	46	46	46	48	53	61	59	58	55
Antal anbringelser under 15 år	18	14	11	-	9	15	29	11	12	31	27	34	13	27	45	29	9
Antal opholdsdage under 15 år	407	-	-	-	-	1.314	1.320	474	623	981	1423	1142	777	1572	1.519	1062	864
Gens. antal opholdsdage under 15 år	23	-	-	-	-	88	46	43	52	32	53	34	60	58	63	37	96
Belægningsprocent	65	80	80	88	91	71	91	90	101	98	98	97	102	100	89	74	79
Afvisninger i alt	130	149	122	140	310	0	16	55	104	101	179	182	283	434	202	0	0
Afvisninger pga. manglende plads	89	102	88	110	301	0	5	32	86	95	165	164	243	399	195	0	0
Afvisninger pga. ikke opfyldte visitationskriterier	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Afvisninger pga. trusler og vold	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Afvisninger andet	41	47	34	30	9	0	5	23	17	6	14	18	40	35	7	0	0
Bortvisninger i alt	24	89	67	104	86	111	185	137	105	121	134	100	106	81	53	28	42
Bortvisn. til anden sikret institution/socialt tilbud	-	-	-	-	-	-	128	77	46	58	58	49	52	41	25	11	27
Bortvisn. til fængsel/arrest	-	-	-	-	-	-	31	39	32	35	24	6	12	13	11	4	13
Bortvisn. til andet/venteliste	-	-	-	-	-	-	20	21	23	25	47	45	40	27	17	13	2
Bortvisn. til løsladelse	-	-	-	-	-	-	6	0	4	3	5	-	2	-	-	-	-

Table 2: Anvendelse af de sikrede døgninstitutioner for børn og unge

Region/kommune	Institution	Antal pladser	Antal anbringelser										Antal opholdsdage									
			Farlighedskriteriet	Pædagogisk observation	Længevarende behandling (hunder afsoning)	Varetægtsurrogat	Ungdomssanktion 1	Ungdomssanktion 2	Øvrige	Afsoning	I alt	Farlighedskriteriet	Pædagogisk observation	Længevarende behandling (hunder afsoning)	Varetægtsurrogat	Ungdomssanktion 1	Ungdomssanktion 2	Øvrige	Afsoning	I alt	Belægning i %	
Københavns Kommune	Sønderbro	18	0	4	0	129	2	0	0	1	136	0	194	0	4.794	37	0	0	46	5.071	77	
Region Hovedstaden	Sølager	26-21	0	4	0	100	6	0	0	0	110	0	212	0	5.679	374	0	0	0	6.265	77	
Region Sjælland	Bakkegården	29-20	1	1	1	82	2	3	0	0	90	13	68	63	4.140	69	87	0	0	4.440	75	
Region Sjælland	Stevnsfortet	15	4	1	0	69	11	0	0	1	86	276	103	0	3.278	775	0	0	210	4.642	84	
Region Syddanmark	Egely	22-19	4	8	2	82	6	5	0	1	108	89	750	73	4.965	265	282	0	181	6.605	86	
Region Midtjylland	Grenen	19-15	1	9	1	37	3	9	0	0	60	62	1.231	340	2.732	219	245	0	0	4.829	74	
Region Midtjylland	Koglen	10	2	4	0	36	5	6	0	0	53	66	244	0	2.415	318	220	0	0	3.263	89	
Region Nordjylland	Kompasset*	8	1	3	0	4	0	1	0	2	11	35	160	0	220	0	23	0	107	545	56	
I alt		147-126	13	34	4	539	35	24	0	5	654	541	2.962	476	28.223	2.057	857	0	544	35.660	79**	

*Kompasset har været i drift siden 1. september 2012.

**Belægningsprocenten er beregnet som et vægtet gennemsnit af belægningen på institutionerne i forhold til det gennemsnitlige antal pladser den enkelte institution havde i perioden.

Tabel 3: Afbrudte ophold/bortvisninger fordelt på årsag og konsekvens

Årsag		Andet	I fængsel og arrest	Andet/venteliste	Rømning
Konsekvens	I alt	Anbragt i anden sikret institution	I fængsel og arrest	Andet/venteliste	Andet
Københavns Kommune	47	17	10	1	19
Region Hovedstaden	9	0	0	0	9
Region Sjælland	5	5	0	0	0
Region Sjælland	7	4	1	0	2
Region Syddanmark	4	1	1	1	1
Region Midtjylland	2	0	1	0	1
Region Midtjylland	0	0	0	0	0
Region Nordjylland	0	0	0	0	0
I alt	74	27	13	2	32

Tabel 4: Oversigt over udviklingen i anbringelsesgrundlag 2006 - 2012

	Antal anbringelser						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Anbringelsesgrundlag							
Farlighedskriteriet	12	11	8	20	8	15	13
Pædagogisk observation	39	38	30	38	22	29	34
Længerevarende behandling	7	2	3	5	4	2	4
Varetægtsurrogat	638	641	660	592	628	599	539
Ungdomssanktion 1	103	102	69	65	44	26	35
Ungdomssanktion 2	74	69	66	35	26	21	24
Afsoning	19	12	6	2	1	1	5
Øvrige	6	3	1	3	7	5	0
I alt	898	878	843	760	740	698	654
	Antal opholdsdage						
Anbringelsesgrundlag							
Farlighedskriteriet	217	144	191	353	357	469	541
Pædagogisk observation	1.973	2.058	1.425	2.041	1.238	1.586	2.962
Længerevarende behandling	543	195	165	520	234	356	476
Varetægtsurrogat	30.803	32.472	37.021	37.973	38.293	35.911	28.223
Ungdomssanktion 1	4.799	4.087	3.107	3.402	2.074	1.078	2.057
Ungdomssanktion 2	2.218	2.325	2.324	1.451	1.190	845	857
Afsoning	718	366	320	92	53	36	544
Øvrige	399	375	299	441	339	149	0
I alt	41.670	42.022	46.860	46.273	43.778	40.430	35.660

Bilag 1. Belægning februar-april 2013

Institution	Antal sikrede pladser	Belægningsprocent – sikrede pladser			Antal særligt sikrede pladser	Belægningsprocent – særligt sikrede pladser		
		Februar	Marts	April		Februar	Marts	April
Region Sjælland								
Bakkegården	20	60	70	84	0	0	0	0
Stevnsfortet	15	90	94	95	0	0	0	0
Region Syddanmark								
Egely	14	89	105	97	5	82	83	90
Region Midtjylland								
Grenen	10	99	94	92	5	11	61	100
Koglen	10	88	95	95	0	0	0	0
Region Nordjylland								
Kompasset	8	66	62	68	0	0	0	0
Region Hovedstaden								
Sølager	21	92	88	96	0*	0	0	0
Københavns Kommune								
Sønderbro	18	88	87	88	0	0	0	0
I alt	116	84	87	90	10	47	72	95

* Sølager har ikke længere normerede særligt sikrede pladser, men fortsat unge på ophold på særligt sikrede pladser.

Til samtlige kommunalbestyrelser og regionsråd, KL og Danske Regioner

Ministeren
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk
www.sm.dk

Særligt tema til rammeaftalerne for 2014 – godkendelse og tilsyn

I november måned forelå de endeligt vedtagne rammeaftaler for 2013, og jeg vil også gerne i år kvittere for det arbejde, kommunalbestyrelser og regionsråd har lagt i dem, og for behandlingen af det særlige tema. Jeg håber, at kommunalbestyrelser og regionsråd kan bruge rammeaftalerne i deres løbende arbejde, og at aftalerne og samarbejdet om dem til stadighed udvikler sig, så de bliver et hensigtsmæssigt arbejdsredskab for alle involverede.

Dato: 21. december 2012

J.nr. 2012-9224

Som I ved, har regeringen og Folketingets partier den 25. november i år indgået aftale om "Et Nyt Socialtilsyn". Udarbejdelsen af lovforslaget, der skal udmønte aftalen, er i fuld gang, og jeg ved også, at kommunerne drøfter udpegningen af de fem kommuner, der skal varetage opgaven som socialtilsyn, så reformen kan træde i kraft 1. november 2013. Jeg forventer, det vil ligge fast i januar 2013, hvilke kommuner der skal varetage opgaven.

Som I ved, indebærer reformen, at fem socialtilsyn skal godkende og føre tilsyn med flere typer af tilbud, end der er omfattet af krav om godkendelse efter de gældende regler, og bl.a. betyder det, at godkendelseskravet også kommer til at omfatte kommunale og regionale tilbud. Det er derfor vigtigt at have fokus på dialog og samarbejde mellem alle parter i processen nu og fremover. Modellen indebærer et løbende samarbejde om opgaven på tværs af kommune- og regionsgrænser, og fremover vil godkendelse og tilsyn blive et fast tema i rammeaftalerne.

I år vil jeg dog gerne benytte mig af min adgang til senest den 1. januar at udmelde et særligt tema til behandling i rammeaftalerne til at udmelde godkendelse og tilsyn som særligt tema til rammeaftalerne for 2014.

Jeg vil gerne bede om, at det som led i udarbejdelse af udviklingsstrategierne for 2014 drøftes mellem kommuner og regioner, hvordan det fremtidige samarbejde om opgaven mest hensigtsmæssigt kan tilrettelægges, så der tages hensyn til både kommuner, regioner og private som driftsherre, til kommunerne som købere af pladser i tilbuddene og til, at socialtilsynet kan udfylde den rolle, som de får efter loven. Jeg vil også gerne, at det drøftes, hvilke temaer der evt. fra starten er behov for at sætte fokus på, og til sidst vil jeg opfordre til, at der i forbindelse med indgåelse af styringsaftalen for 2014 tages en drøftelse af de takster, som socialtilsynet skal fastsætte.

Med venlig hilsen

Karen Hækkerup

Tilsynspolitik 2014-2015

For de fem socialtilsyn i Danmark

1. Indledning

Folketinget har givet Hjørring, Silkeborg, Faaborg-Midtfyn, Holbæk og Frederiksberg kommuner ansvaret for at godkende og føre tilsyn med sociale tilbud for udsatte børn og voksne i Danmark. Opgaven løses i henhold til Lov nr. 608 af 12. juni 2013, og omfatter de sociale tilbud, som er anført i lovens § 4. Lov om socialtilsyn skal ses i sammenhæng med lov om social service og med lov om administration og retssikkerhed på det sociale område.

De fem tilsynskommuner har udarbejdet en fælles tilsynspolitik for at sikre fælles rammer for tilsynsopgaven, sikre en ensartet kvalitet og for at underbygge et respektfuldt og anerkendende samarbejde og god kommunikation med kommuner, regioner, tilbud og andre interessenter.

2. Om Lov om socialtilsyn

Baggrund

Lov om socialtilsyn er opfølgningen på en politisk aftale, Aftale om Et Nyt Socialtilsyn fra 25. oktober 2012, indgået af samtlige partier i Folketinget. Med aftalen og den efterfølgende lovgivning, flyttes ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud for udsatte børn og voksne, fra alle 98 kommuner og fem region, til fem tilsynskommuner. De fem socialtilsyn skal således fra 1. januar 2014 godkende og føre tilsyn med plejefamilier, sociale døgntilbud og ambulante stofmisbrugstilbud for samfundets mest udsatte borgere.

Formål

Formålet med loven er, at *"bidrage til at sikre, at borgerne ydes en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med offentlige og private tilbud efter lov om social service. Formålet skal opnås gennem en systematisk, ensartet, uvildig og faglig kompetent varetagelse af opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med tilbuddene"*.¹

Godkendelse og tilsyn

Med Lov om socialtilsyn får de fem socialtilsyn bl.a. kompetence til at godkende sociale tilbud som generelt egnede og til at føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud. Godkendelse og tilsyn sker ud fra en samlet vurdering af tilbuddenes kvalitet.

Anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg

Lov om socialtilsyn fastslår, at det driftsorienterede tilsyn skal varetages gennem både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg. Således vil både plejefamilier, sociale døgntilbud og midlertidige behandlingstilbud, modtage både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg fra de fem socialtilsyn.

Økonomisk tilsyn

De fem socialtilsyn skal godkende budgetter for private og offentlige sociale døgntilbud og ambulante behandlingstilbud på misbrugsområdet. Formålet med dette er at sikre, at tilbuddene er økonomisk bæredygtige og at midlerne anvendes efter hensigten.

¹ Lov nr. 608 af 12. juni 2013 § 1

Årsrapporter og whistleblowerordning

Alle sociale tilbud og de fem socialtilsyn skal hvert år udarbejde en årsrapport. De sociale tilbud skal udarbejde en årsrapport om tilbuddets virksomhed, mens socialtilsynene skal udarbejde en rapport om tilbuddenes kvalitet. Socialtilsynene skal desuden etablere en whistleblowerordning, således et tilbuds personale, beboere eller pårørende kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold.

3. Det gode tilsyn

Med det gode driftsorienterede tilsyn ønsker de fem tilsynskommuner at løfte og udvikle kvaliteten og det faglige niveau på det sociale område generelt, til gavn for de mest udsatte børn, unge og voksne i Danmark. Det gode tilsyn udføres med udgangspunkt i kvalitetsmodellen, hvor tilbuddenes kvalitet vurderes inden for følgende syv temaer:

1. Uddannelse og beskæftigelse
2. Selvstændighed og relationer
3. Målgrupper, metoder og resultater
4. Organisation og ledelse
5. Kompetencer
6. Økonomi
7. Fysiske rammer

De syv temaer fastlægger væsentlige dimensioner af den kvalitet, som skal være til stede i tilbuddet. Det gode tilsyn tager afsæt i kvalitetsmodellens temaer, kriterier og indikatorer. Socialtilsynene vil altid udføre en konkret og individuel vurdering af behovet for tilsyn, herunder antallet og omfanget af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg. Dog vil socialtilsynene mindst én gang årligt udføre et driftsorienteret tilsynsbesøg for alle plejefamilier, sociale døgntilbud og ambulante stofmisbrugstilbud, baseret på hele kvalitetsmodellen.

De fem tilsynskommuner vil sikre, at tilsynet med de sociale tilbud i højere grad end tidligere bliver varetaget systematisk, ensartet, uvildigt og faglig kompetent. Dette vil bl.a. ske ved, at:

- Socialtilsynene vil følge Socialstyrelsens kvalitetsmodel, manualer og redskaber
- Socialtilsynene vil løbende indgå i dialog med hinanden og Socialstyrelsen, med henblik på at kvalitetssikre praksis
- Socialtilsynene vil sikre, at medarbejderne har den fornødne faglige professionalisme og systematik, således socialtilsynene kan kontrollere og udvikle de sociale tilbud

De fem tilsynskommuner vil udfordre tilbuddene på deres pædagogiske tilgang, behandling af borgerne og styringsmæssige forhold. Dette vil bl.a. ske ved, at:

- Socialtilsynene vil påse, at de sociale tilbud har de nødvendige kompetencer til at hjælpe de udsatte børn, unge og voksne
- Socialtilsynet vil påse, at de sociale tilbud anvender den rigtige pædagogik til formålet
- Socialtilsynet vil påse, at de sociale tilbud kræver en betaling, som står i et rimeligt forhold til den indsats, der leveres

De fem tilsynskommuner vil basere tilsynet på tre overordnede principper:

- *Kontrol:* Socialtilsynene vil påse, at forudsætningerne for den givne godkendelse fortsat er til stede, og sikre at gældende lovgivning overholdes
- *Kvalitet:* Socialtilsynene vil påse, at de sociale tilbud i praksis tilbyder en ydelse med et nødvendigt kvalitativt indhold

- *Udvikling:* Socialtilsynene vil rådgive og vejlede, så rammer og indhold i de sociale tilbud løbende udvikles i overensstemmelse med borgernes behov

Socialtilsynene vil inddrage godkendelsen for de plejefamilier, sociale døgntilbud og ambulante misbrugsbehandlingstilbud, der ikke opfylder betingelserne for godkendelse.

4. Dialog og samarbejde

En forudsætning for et succesfuldt socialtilsyn er et konstruktivt samarbejde mellem kommuner, regioner, private tilbud og de fem socialtilsyn. Samarbejdet sikres med følgende tiltag:

De fem socialtilsyn udøver deres virksomhed dialogbaseret og med størst mulig transparens. Det betyder, at socialtilsynene forpligter sig til at drøfte den konkrete tilsynssag med tilbud og driftsherre, herunder redegøre fyldestgørende for trufne afgørelser, f.eks. påbud og skærpet tilsyn. Ligeledes forpligter socialtilsynene sig til at indgå i en dialog med tilbud om årsrapporterne og indgå i både konkrete og generelle udviklingsdialoger, som har relevans for tilsynsopgaven.

De 5 socialtilsyn har desuden en forpligtelse til at sikre et højt informationsniveau af tilsynsopgaven. Dette sikres primært med et højt informationsniveau på hjemmesider m.m., men det kan også suppleres med løbende informationsarrangementer, hvor brugere, pårørende, tilbud, driftsherrer og evt. andre interessenter får mulighed for at møde op og stille spørgsmål til eksempelvis tilsynsopgaven, kvalitetstemaerne og tilsynsenhedernes forretningsgange.

De fem socialtilsyn sikrer, at årsrapporten bliver gjort til genstand for dialog vedr. rammeaftalen på det sociale område.

5. Økonomi og takster

Driften af de fem socialtilsyn finansieres af kommuner og regioner, således opgaven er udgiftsneutral for tilsynskommunerne. Driften af plejefamilieområdet finansieres efter objektive kriterier i hver kommune, baseret på antallet af 0-17 årige i hver kommune. Driften af sociale døgntilbud og ambulante stofmisbrugstilbud finansieres ved omkostningsbaserede takster, som opkræves hos de omfattede tilbud. Taksterne differentieres efter tilbuddets størrelse og tilsynets omfang. De udgifter som tilsynskommuner har afholdt i 2013 vedr. etablering af socialtilsynene, overføres til taksterne i 2014 og 2015. De fem tilsynskommuner har kompetencen til at fastlægge serviceniveauet og dermed taksterne for socialtilsynenes virksomhed.

De fem tilsynskommuner har valgt at dimensionere socialtilsynene ud fra de principper og forudsætninger der ligger til grund for de afsluttede økonomiforhandlinger mellem Social- og Integrationsministeriet, Danske Regioner og KL, og som regioner og kommuner er kompenseret i henhold til. Formålet med dette er at sikre, at kommuner og regioner så vidt muligt er kompenseret for udgifterne til tilsyn.

Samarbejdsmodel vedrørende sociale tilbud i Region Nordjylland

1. Baggrund

Hjørring Kommune (herefter Socialtilsyn Nord) har i henhold til lov om socialtilsyn pr. 1. januar 2014 ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud¹, som er omfattet af § 4 i denne lov. Socialtilsyn Nord vil godkende- og føre tilsyn med tilbud og plejefamilier beliggende i kommunerne i region Nordjylland, Silkeborg Kommune samt tilbud forankret hos Region Nordjylland. Holbæk Kommune varetager tilsynsopgaven i Hjørring Kommune.

Formålet med loven er at sikre, at tilsynet kan bidrage til at borgerne i tilbuddene får en indsats af høj kvalitet, og at tilsynet varetages på en systematisk, ensartet, uvildig og faglig kompetent måde.

Omdrejningspunktet for samarbejdsmodellen vil være at beskrive principper for dialog og samarbejde om tilsynet mellem Socialtilsyn Nord og de øvrige kommuner og regionen i Nordjylland, samt Silkeborg Kommune, samt beskrive principper for, hvad "det gode tilsyn" er. Samarbejdsmodellen er forankret i lov om socialtilsyn (Lovforslag nr. L 205), som der henvises til for yderligere oplysninger om lovgrundlaget.

Samarbejdsmodellen skal imødekomme socialministerens udmelding til rammeaftalen for 2014 om, hvordan det fremtidige samarbejde om tilsynsopgaven mest hensigtsmæssigt kan tilrettelægges, så der tages hensyn til både kommuner, regioner og private som driftsherre, til kommunerne som købere af pladser i tilbuddene og til, at socialtilsynet kan udfylde den rolle som det får efter loven.

I forbindelse med udarbejdelsen af samarbejdsmodellen skal den drøftes i KKR-Nordjylland. Det er Hjørring Kommunes byråd der slutteligt godkender samarbejdsmodellen.

Samtidig med samarbejdsmodellen for Nordjylland har de fem socialtilsyn udarbejdet en fælles tilsynspolitik, som beskriver de fem socialtilsyns principielle tilgang til opgaven, som sikrer en ensartet kvalitet på tværs af socialtilsynene. Den nordjyske samarbejdsmodel vil være i overensstemmelse med den nationale tilsynspolitik, men udfolder principper for samarbejde og dialog og beskriver det konkrete samarbejde, som skal være kendetegnende i Nordjylland og Silkeborg Kommune.

¹ Sociale tilbud omfatter i tilsynspolitikken både døgntilbud og plejefamilier

2. Formål med at føre tilsyn

Ansvar for at godkende og føre tilsyn med de tilbud, hvor nogle af samfundets svageste bor, er en kompleks og krævende opgave. Opgaven består både i at kontrollere, at borgerne behandles ordentligt, og at der ikke foregår snyd med eller misbrug af offentlige midler på stedet, samt at bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddene.

Formålet med tilsynet er at tilvejebringe et grundigt indblik i tilbuddenes indhold og virke, som eksempelvis gør det muligt, at

- sikre at der er overensstemmelse mellem godkendelse og den praksis, som er at finde på det godkendte tilbud
- at sikre at tilbuddene leverer en ydelse med et fagligt kvalitativt indhold, der er i overensstemmelse med målgruppens behov
- bidrage til en kontinuerlig udvikling af tilbuddenes rammer og ydelser i takt med brugernes behov og den samfundsmæssige udvikling
- bidrage til udviklingen af de sociale tilbud, så de fortsat kan indgå som en del af den samlede tilbudsvifte

Tilsynet baserer sin aktivitet på 3 overordnede principper:

- **Kontrolaspekt**

Tilsynet påser, at forudsætningerne for den givne godkendelse fortsat er til stede og at gældende lovgivning overholdes.

- **Kvalitetsaspekt**

Tilsynet påser, at der findes gode kvalitetsstandarder i tilbuddenes ydelser og opgaveløsning.

Tilsynet sikrer, at der er beskrevne og hensigtsmæssige standarder for brugerinddragelse, og at brugerne i praksis tilbydes en ydelse med et kvalitativt indhold og en opfølgning, der lever op til gældende love, regler og standarder for god behandling.

- **Udviklingsaspekt**

Tilsynet rådgiver og vejleder, så tilbuddenes rammer og ydelser løbende udvikles i overensstemmelse med borgernes behov, herunder metodeudvikling, personaleudvikling og organisationsudvikling.

Principper for det gode tilsyn

Det driftsorienterede tilsyn sker med afsæt i bl.a. kvalitetsmodellen for hhv. tilbud og plejefamilier, hvor tilbuddenes kvalitet vurderes inden for følgende temaer:

- 1) Uddannelse og beskæftigelse
- 2) Selvstændighed og relationer
- 3) Målgrupper, metoder og resultater
- 4) Organisation og ledelse (familiestruktur og familiedynamik for plejefamilier)
- 5) Kompetencer
- 6) Økonomi
- 7) Fysiske rammer

De syv temaer fastlægger tilsammen en overordnet angivelse af væsentlige dimensioner af den kvalitet, som skal være til stede i tilbuddet.

Principperne om uafhængighed, uvildighed, systematik samt en kompetent og ensartet kvalitet er de bærende principper for tilsyn og godkendelse.

Tilsynet hviler på en dialogbaseret tilgang mellem Socialtilsyn Nord og tilbuddet/driftsherren med fokus på såvel kontrol som på organisatorisk læring, faglighed og udvikling.

Tilsynet tager afsæt i kvalitetsmodellens temaer, kriterier og indikatorer. Samtidig er det hensigtsmæssigt, at tilsyn og godkendelse udføres med respekt for, at den samlede vifte af sociale tilbud er meget mangfoldig og kalder på en vis individualitet i gennemførelsen af tilsynet.

3. Principper for dialog og samarbejde

Dialog og samarbejde mellem Socialtilsyn Nord, nordjyske kommuner, Region Nordjylland samt Silkeborg Kommune er essentielt for at sikre kvaliteten i forbindelse med implementeringen af den nye tilsynsreform.

Principper for dialog om samarbejde skal understøtte at tilbuddet/driftsherren og Socialtilsyn Nord hver i sær respekterer hinandens opgaver.

Socialtilsyn Nord vil møde tilbuddene med nysgerrighed og interesse i at undersøge tilbuddenes hverdag og behandler informationerne om tilbud og beboere med en professionel tilgang.

Hvem er parterne

Der kan være en række faser i det driftsorienterede tilsyn som medfører samarbejde og dialog mellem Socialtilsyn Nord og hhv.

- tilbuddene (private, kommunale, regionale og plejefamilier)
- kommuner og region som driftsansvarlig for tilbuddet
- kommuner som anbringende (børn/unge) og visiterende (voksne) kommuner.

Dialog og samarbejde

I det følgende beskrives en række faser i det driftsorienterede tilsyn, hvor der er behov for samarbejde og formulering af forventninger til dette.

Gennemførelse af tilsynsbesøget - fremsendelse af tilsynsrapporter

Socialtilsyn Nord har behov for en række oplysninger fra tilbuddet i forbindelse med tilsynsbesøg. Socialtilsyn Nord sammenfatter vurdering af kvaliteten i tilbuddet på baggrund af vurdering af temaer, kriterier og indikatorer. Udarbejdelse af tilsynsrapport og vurderinger sker på baggrund af en systematisk indsamling af en række oplysninger og vurdering i forhold til kvalitetsmodellen. Tilbuddene/driftsherren har alene mulighed for at rette faktuelle oplysninger i tilsynsrapporten. Socialtilsyn Nord har alene ansvar for indholdet i tilsynsrapporten. Øvrige bemærkninger fra tilbuddet/driftsherren vedlægges som bilag til tilsynsrapporten.

Tilbuddet og driftsherren kan have behov for straks at blive gjort bekendt med tilsynets vurderinger. Socialtilsyn Nord's indtryk fra tilsynet, herunder anbefalinger, (kritiske) bemærkninger og vurderinger fremgår af tilsynsrapporten. Tilsynsrapporten fremsendes til tilbuddet/driftsherren kort efter tilsynsbesøget, sådan at tilbuddet/driftsherren kan følge på vurderingerne.

Vurdering af budget og regnskab

Socialtilsyn Nord skal godkende tilbuddets budget og modtager tilbuddets regnskab til orientering.

Godkendelse af tilbud

Socialtilsyn Nord træffer afgørelse om godkendelse, som generelt egnet af tilbud på baggrund af en vurdering af, om tilbuddet samlet set opfylder betingelserne for godkendelse. Socialtilsyn Nord kan i forbindelse med godkendelsen fastsætte vilkår, hvis opfyldelse er en betingelse for godkendelse. Dette gælder både den 2-årige proces om re-godkendelse af alle tilbud samt godkendelser af nye tilbud.

Tilbud/driftsherren skal til brug for vurderingen give Socialtilsyn Nord de faglige, organisatoriske og økonomiske oplysninger om tilbuddet og plejefamilien, som der anmodes om. Der udarbejdes en standard eller ansøgningsskabelon for, hvilke oplysninger Socialtilsyn Nord har behov for.

Skærpet tilsyn

Socialtilsyn Nord skal træffe afgørelse om skærpet tilsyn, når forholdene i det enkelte tilbud tilsiger det, f.eks. hvis tilsynet er meget bekymret for indsatsen i tilbuddet, herunder hvis kvaliteten er så lav, at tilbuddet ikke længere opfylder kravene. Afgørelse om skærpet tilsyn træffes for tre måneder ad gangen og oplyses på Tilbudsportalen. Afgørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor skærpet tilsyn er indtrådt, og hvad der skal til for at skærpet tilsyn ophæves, og tilbuddet kan beholde sin godkendelse.

Som led i en afgørelse om skærpet tilsyn skal socialtilsynet udstede påbud.

Det forudsættes, at Socialtilsyn Nord *inden* afgørelse om skærpet tilsyn har været i dialog med tilbuddet og driftsherren om de forhold, der ligger til grund for afgørelsen om skærpet tilsyn – med mindre afgørelsen træffes på baggrund af pludselig opstået viden om f.eks. strafbare forhold.

Påbud

Socialtilsyn Nord kan træffe afgørelse om påbud, hvis overholdelse kan gøres til en betingelse for fortsat godkendelse. Påbud kan også udstedes uden afgørelse om skærpet tilsyn.

Socialtilsyn Nord skal sætte en frist for overholdelse af påbuddet, så det er klart for tilbuddet, hvornår det risikerer at miste godkendelsen på grund af manglende overholdelse af påbuddet. Udstedelse af påbud forudsætter, at der kan identificeres tiltag i tilbuddet, som, hvis de gennemføres, kan gøre det acceptabelt, at tilbuddet fortsat er godkendt til målgruppen.

Det kan have stor betydning for tilbuddets mulighed for at sælge pladser, så længe påbuddet er gældende, og derfor bør tilbuddet som udgangspunkt have haft mulighed for at rette op på forholdene, før der kan træffes afgørelse om påbud.

Afgørelse om påbud offentliggøres på Tilbudsportalen. Tilbuddet eller plejefamilien skal levere en handleplan som angiver, hvordan de vil rette op på de i afgørelsen nævnte forhold.

Afgørelse om skærpet tilsyn og påbud skal Socialtilsyn Nord kommunikere til de kommuner, som har anbragt eller visiteret beboere til det pågældende tilbud. Længden af en frist for at efterleve et påbud må afhænge af sagens karakter.

Trække en godkendelse

Socialtilsyn Nord kan træffe afgørelse om ophør af godkendelsen af et tilbud, hvis det ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse, herunder har den fornødne kvalitet. Det kan være i tilfælde hvor et tilbud ikke har efterkommet et påbud.

Forud for en afgørelse om ophør af en godkendelse forudsættes det, at der har været en forhandling og dialog mellem Socialtilsyn Nord, tilbuddet og driftsherren, om baggrunden for overvejelserne om ophør af godkendelsen, samt at tilbuddet har haft mulighed for at rette op på forhold, der ligger til grund herfor. Der tages forbehold for situationer, hvor godkendelsen fjernes omgående, f.eks. som følge af seksuelle overgreb.

Det forudsættes at ophør af godkendelse sker med rimelig frist, så både tilbuddet, driftsherren og de visiterende kommuner har mulighed for at indrette sig på det. Der tages forbehold for situationer, hvor godkendelsen fjernes omgående.

Samarbejde om udveksling af oplysninger mellem Socialtilsyn Nord og anbringende og visiterende kommuner

Hvis Socialtilsyn Nord bliver opmærksomt på bekymrende forhold – som vil påvirke kvaliteten negativt - i et tilbud, skal Socialtilsyn Nord underrette de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet eller plejefamilien. Det skal aftales særskilt mellem Socialtilsyn og kommunerne i Nordjylland og Silkeborg hvem denne information skal videregives til i den enkelte kommune, herunder evt. sagsbehandler, relevant leder eller til kommunens hovedpostkasse, så det sikres at informationerne sendes til rette person.

Tilsvarende skal den anbringende eller visiterende kommune underrette Socialtilsyn Nord, hvis den bliver opmærksom på bekymrende oplysninger – som vil påvirke kvaliteten negativt - om tilbuddet, som kan påvirke kvaliteten i tilbuddet negativt. Det skal aftales mellem Socialtilsyn Nord og kommunerne i Nordjylland samt Silkeborg, hvordan og til hvem i Socialtilsyn Nord denne information skal gives.

Samarbejdsmodellen beskriver alene udveksling af oplysninger *mellem* Socialtilsyn Nord og anbringende/visiterende kommune. Samarbejdsmodellen omhandler ikke udveksling af oplysninger mellem tilbuddene, driftsherrerne og anbringende/visiterende kommuner.

Krav om at indhente oplysninger fra de anbringende og visiterende kommuner i forbindelse med forberedelse af tilsynsbesøg

Socialtilsyn Nord skal i forbindelse med forberedelsen af det driftsorienterede tilsyn indhente oplysninger om tilbuddet fra de anbringende kommuner, som har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet. Oplysningerne skal – med afsæt i kvalitetsmodellen - medvirke til Socialtilsyn Nord's vurdering af, i hvilket omfang tilbuddet er i stand til at nå de opstillede mål for borgerne.

Der opstilles formkrav til de oplysninger, som Socialtilsyn Nord skal indhente fra de anbringende kommuner. Socialtilsyn Nord overvejer, hvordan høringen skal ske, evt. i forhold til at benytte et bestemt redskab til vurdering af målopfyldelse. Socialtilsyn Nord tager initiativ til dette, herunder om forslag til tidsfrist for, hvornår de anbringende og visiterende kommuner skal svare Socialtilsyn Nord.

Endvidere ønsker Socialtilsyn Nord - som bidrag til det driftsorienterede tilsyn i relevant omfang – evt. som stikprøver - at få tilsendt § 140 handleplaner som vedrører børn/unge i plejefamilierne og på tilbuddene samt § 141 handleplaner for enkelte borgere i botilbuddene efter opfordring fra Socialtilsyn Nord. Efter tilsynsbesøget destrueres handleplanerne.

Socialtilsyn Nord skal have besked, når en kommune placerer, flytter eller ophører placering af et barn i plejefamilie.

Oplysninger til Socialtilsyn Nord fra driftskommunerne og Region Nordjylland om serviceniveau

Derudover informerer kommunerne og Region Nordjylland Socialtilsyn Nord én gang om året - som led i varetagelsen af det driftsorienterede tilsyn - om deres politisk bestemte serviceniveau og kvalitetsstandarder for tilbuddene. Socialtilsyn Nord vil tage initiativ til dette.

4. Parter i dialogen

Kommunale og regionale tilbud:

Det skal inden 1. januar 2014 aftales mellem Socialtilsyn Nord og med hvert enkelt tilbud og kommune / Region Nordjylland i regi af driftsherren, hvordan proceduren skal være i forbindelse

med udarbejdelse og fremsendelse af tilsynsrapport, herunder f.eks. hvilke personer i kommunerne tilsynsrapporterne fremsendes til, herunder dialog og opfølgning på disse. Endvidere skal det aftales hvilke personer i kommunerne der deltager i dialog om budget og regnskab for tilbuddene samt hvilke personer der deltager i dialog om evt. skærpet tilsyn, påbud – herunder dialog om baggrunden for overvejelser – og evt. afgørelse - om ophør af godkendelsen.

Private tilbud:

Information, dialog og drøftelse om skærpet tilsyn, påbud eller overvejelser om ophør af godkendelsen skal for private tilbud ske til tilbuddets ejer, leder og bestyrelse. Hertil sendes også tilsynsrapporterne. Det skal aftales konkret med det enkelte private tilbud, hvem dialog om budget og regnskab sker med.

Plejefamilier:

Information, dialog og drøftelse om skærpet tilsyn, påbud eller overvejelser om ophør af godkendelsen skal for plejefamilier ske til plejefamilien og anbringende kommuner.

5. Snitflader

Snitflader mellem Socialtilsyn Nord og kommunale/regionale døgninstitutioner og botilbud

Det skal overvejes om der er behov for at danne en samarbejdsgruppe mellem Socialtilsyn Nord og repræsentanter fra de enkelte kommuner og Region Nordjylland – som til daglig arbejder inde for døgninstitutions- og botilbudsområdet, som (løbende) drøfter håndtering af tilgrænsende opgaver. Samarbejdet kunne evt. handle om gensidig orientering om kvalitetsudviklingsprojekter, kvalitetsmodeller og ny lovgivning. Der skal i denne forbindelse udarbejdes en *standard* for samarbejde om tilgrænsende opgaver.

De private tilbud

Det skal undersøges, om der er behov for at danne en samarbejdsgruppe mellem LOS og Socialtilsyn Nord, som drøfter generelle forhold mellem de private tilbud og Socialtilsyn Nord.

Samarbejde på plejefamilieområdet

Det skal undersøges, om der er behov for at danne en samarbejdsgruppe på plejefamilieområdet med fokus på snitflader mellem kommuner og Socialtilsyn Nord. Der skal i denne forbindelse udarbejdes en *standard* for samarbejdet om snitflader på plejefamilieområdet. Målgruppen er fra kommunerne repræsentanter, som til daglig arbejder med plejefamilieområdet.

Til inspiration er vedlagt en standard fra en arbejdsgruppe i Region Midtjylland.

6. Årsrapport

Socialtilsyn Nord formidler erfaringerne fra det driftsorienterede tilsyn. Socialtilsyn Nord udarbejder således en årsrapport om kvaliteten af tilbuddene, som også kan indgå i rammeaftalen på det sociale område. Årsrapporten kan indeholde statistiske oplysninger om socialtilsynets sagsbehandlingstider, tilsynstakster, antal tilsyn, herunder skærpede tilsyn, antallet af påbud i året, antallet af tilbagekaldelser af godkendelser og evt. antal tilladte og ikke-tilladte magtanvendelser. Endvidere kan der redegøres for den generelle kvalitet i tilbuddene, herunder den faglige og organisatoriske udvikling i tilbuddene, udvalgte fokuspunkter for året og evt. Socialtilsyn Nord's anbefalinger for udvikling i tilbuddene. Derudover kan

Rapportens konklusioner skal indgå i drøftelserne om rammeaftale på det sociale område, som årligt indgås mellem kommunalbestyrelserne i regionen og regionsrådet.

7. Whistleblowerordning

Afventer beskrivelse.

8. Tilkøbsydelser

De nordjyske kommuner og Region Nordjylland har mulighed for at tilkøbe ydelser, som eksempelvis konsulentbistand, sagsforberedende arbejde mv. Den enkelte kommune/Region Nordjylland tager, ved behov for tilkøbsydelser, kontakt til Socialtilsyn Nord herom.

9. Evaluering

Samarbejdsmodellen er gældende for 2014 og 2015 – evalueres ultimo 2015.

Erfaringerne af dette samarbejde skal løbende følges op mellem ledelsen fra Socialtilsyn Nord og ledelsesrepræsentanter fra kommunerne i Nordjylland og Silkeborg Kommune samt Region Nordjylland.

Det foreslås således at Socialtilsyn Nord og kommunerne årligt (i januar-februar) mødes og drøfte erfaringerne fra tilsynet det foregående år. Det drejer sig om dels om erfaringerne fra tilsynet om den faglige kvalitet i tilbuddene, men også om erfaringerne med samarbejdet med dels tilbuddene og dels driftsherren.

Deltagere i arbejdsgruppen.

- Peter Pejstrup, Rebild Kommune.
- Kim Topholm Andersen, Mariagerfjord kommune
- Anette Stevn Jensen, Aalborg kommune, FB
- Jonna Kastbjerg, Aalborg kommune, ÆEHF
- Lone B. Møller, Sekretariat for rammeaftaler
- Martin Bjørn Jensen, Region Nordjylland
- Hanne Korsgaard, Thisted kommune
- Susanne Berke, Jammerbugt kommune
- Birgitte Cotz Ammitzbøll, Frederikshavn kommune
- Lone Groot, Vesthimmerlands kommune
- Ole B.M. Pedersen, Morsø kommune
- Poul Olsen, Morsø kommune
- Tommy Andersen, Hjørring Kommune, tilsynsenheden. Sekretariat.
- Tom Dahl, Hjørring Kommune, tilsynsenheden.
- Peter Harritsø, Hjørring kommune, tilsynsenheden. Formand for arbejdsgruppen.

Aftale mellem regeringen,
Venstre, Dansk Folkeparti,
Enhedslisten, Liberal Alliance og
Konservative om:

Rammer for justering af kommunal-
reformen
(26. juni 2013)

Aftale om rammer for justering af kommunalreformen

Regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Liberal Alliance og Konservative er enige om at gennemføre en række initiativer til justering af kommunalreformen fra 2007. Initiativerne skal bidrage til en smidigere og mere effektiv offentlig sektor med et tættere og mere velfungerende samarbejde mellem kommuner, regioner og stat. Borgere og virksomheder skal i højere grad opleve en sammenhængende offentlig sektor med gnidningsfrie overgange mellem myndighederne.

Rammeaftalen baserer sig på regeringens udspil "Bedre kvalitet og samarbejde" fra den 1. juni 2013 med følgende hovedelementer og tidsrammer for gennemførelsen:

- *Kvalitet og sammenhæng i sundhedsvæsenet.* Sygehusenes kompetence i forhold til genoptræningsplaner for patienter med komplekse rehabiliteringsbehov styrkes. Det skal understøtte øget faglighed i den samlede kommunale indsats. Der er enighed om, at ændringerne gennemføres senest 1. juli 2014. Hertil kommer tiltag for at skabe øget sammenhæng for borgeren, herunder ved at gå fra 98 til 5 sundhedsaftaler og gennemføre en evaluering af den kommunale medfinansiering.
- *En kvalificeret indsats for grupper med særlige behov.* En ny national koordinationsstruktur skal give staten (Socialstyrelsen) en ny væsentlig rolle med at sikre, at der er det fornødne udbud af tilbud til de mest specialiserede målgrupper. Intentionen er at understøtte kommunernes anvendelse af tilbuddene, og at tilbuddene udvikles dynamisk i takt med, at behovene ændrer sig. Det skal modvirke uhensigtsmæssig afspecialisering. Der er enighed om, at koordinationsstrukturen udvikles over de næste to år og skal være fuldt implementeret pr. 1. juli 2015. Den specialiserede indsats på specialundervisningsområdet indgår i koordinationsstrukturen i regi af Socialstyrelsen og Ministeriet for Børn og Undervisning. Kommunerne får det fulde forsyningsansvar på specialundervisningsområdet med virkning fra den 1. juli 2014, og specialrådgivningen samles i VISO. Regionernes forsyningspligt på social- og specialundervisningsområdet videreføres, og kommunerne vil fremover kun kunne overtage regionale tilbud hvert fjerde år.
- *Faglighed og effektivitet på miljøområdet.* Godkendelse af deponeringsanlæg flyttes fra kommunerne til staten, og kompetencen til at udstede godkendelser til råstofudvinding flyttes fra kommunerne til regionerne. Opgavejusteringerne skal understøtte øget faglighed i indsatsen. Der er enighed om at gennemføre opgavejusteringerne senest 1. juli 2014.

- *En resultatorienteret vækst- og erhvervsudviklingsindsats.* Den regionale udviklingsplan og den regionale erhvervsudviklingsstrategi samles i én vækst- og udviklingsstrategi med henblik på at opnå større gennemslagskraft og synlighed. Der er enighed om, at ændringen gennemføres således, at de første nye strategier udarbejdes i 2014.
- *Mere frihed i det regionale styre.* Regionsrådene får øgede frihedsgrader. Der er flertal¹ for, at de fremover skal kunne nedsætte stående udvalg og have bedre muligheder for at deltage i selskaber mv. på sundhedsområdet uden forudgående godkendelse af sundhedsministeren samt udføre opgaver for andre offentlige myndigheder. Der er flertal for, at regionerne skal kunne nedsætte stående udvalg med virkning fra 1. januar 2014, og at de øvrige initiativer gennemføres med virkning fra den 1. juli 2014.

Økonomi og videre proces

Satspuljeparterne er enige om at afsætte 10 mio. kr. årligt fra satspuljen til den nationale koordinationsstruktur og opgaven med vidensopbygning i Socialstyrelsen vedrørende de specialiserede social- og undervisningsindsatser.

Regeringen vil drøfte etableringen af en lånepulje på 100 mio. kr. med kommunerne. Puljen skal bidrage til at lette kommunernes etableringsomkostninger ved opbygning af nye højt specialiserede tilbud på socialområdet.

I bilag 1 er der nærmere redegjort for regeringens vurdering af de økonomiske konsekvenser af aftalen.

Aftaleparterne er enige om i næste folketingssamling at stemme for den lovgivning, der implementerer initiativerne. I efteråret 2013 drøftes de konkrete udmøntninger af initiativerne, bl.a. via lovarbejde, under ledelse af de ansvarlige ressortministre.

Endelig er aftaleparterne enige om at gøre status på opfølgningen på nærværende rammeaftale om et år.

¹ Venstre, Dansk Folkeparti og Konservative er ikke en del af flertallet.

Bedre kvalitet og samarbejde

– Opfølgning på
evaluering af
kommunalreformen

Bedre kvalitet og samarbejde

– Opfølgning på
evaluering af
kommunalreformen

1. Bedre kvalitet og samarbejde

Med kommunalreformen i 2007 blev kommunerne større, og der blev etableret fem nye regioner. Evalueringen af kommunalreformen viser, at de nu større kommunale og regionale enheder har en god faglig og økonomisk bæredygtighed.

Regeringen vil fortsat lægge til grund, at den offentlige sektor i Danmark i enestående grad er decentralt organiseret. Den borgernære offentlige service til borgere og virksomheder skal som udgangspunkt varetages af kommuner og regioner. Kommunerne skal fortsat være hovedindgangen til den offentlige service, mens regionerne har en central rolle i at sikre et moderne sygehusvæsen og i forhold til regional udvikling.

Men evalueringen og den gennemførte offentlige høring viser, at der er udvalgte områder, hvor den nuværende opgaveløsning ikke hænger godt nok sammen. Og hvor der derfor er behov for at justere i forhold til det, der blev besluttet med kommunalreformens gennemførelse.

Det er regeringens mål, at borgerne og virksomhederne møder en smidig og effektiv offentlig sektor. Den offentlige sektor skal opleves som sammenhængende med

gnidningsfrie overgange, når man bevæger sig mellem myndigheder. Det forudsætter et tæt og velfungerende samarbejde mellem kommuner, regioner og stat.

Derfor fremlægger regeringen et udspil om opfølgning på evalueringen af kommunalreformen med følgende fokusområder:

- Kvalitet og samarbejde i sundhedsvæsenet
- En kvalificeret indsats for grupper med særlige behov
- Faglighed og effektivitet på miljøområdet
- En resultatorienteret erhvervsudviklingsindsats
- Mere frihed i regionernes styre

Forslagene holdes inden for de eksisterende økonomiske rammer. Regeringen vil dog søge satspuljepartiernes tilslutning til at afsætte 10 mio. kr. årligt fra satspuljen til en ny national koordinationsstruktur på social- og specialundervisningsområdet.

Regeringen vil drøfte udspillet med Folketingets partier og efterfølgende med KL og Danske Regioner.

Centrale initiativer i regeringens udspil om opfølgning på evalueringen af kommunalreformen**Kvalitet og samarbejde i sundhedsvæsenet**

Styrkelse af sundhedsaftalerne
Øget faglighed i genoptrænings- og rehabiliteringsindsatsen
Fokus på indsatsen for mennesker med hjerneskade
Videreudvikling af finansieringssystemerne

En kvalificeret indsats for grupper med særlige behov

Sikring af den mest specialiserede sociale indsats
Fokus på indsatsen for mennesker med svære spiseforstyrrelser
Længere planlægningshorisont for de regionale tilbud
Sikring og udvikling af den mest specialiserede undervisningsindsats
Revision af takstregler skal understøtte effektiv drift

Faglighed og effektivitet på miljøområdet

Godkendelser til råstofindvinding flyttes fra kommunerne til regionerne
Godkendelser af affaldsdeponeringsanlæg flyttes fra kommunerne til staten
Vurdering af grundvandskortlægning efter 2015

En resultatorienteret erhvervsudviklingsindsats

Ny regional vækst- og udviklingsstrategi
Effektiv anvendelse af erhvervsudviklingsmidler
Resultatorienterede regionale vækstpartnerskaber
Inddragelse af regionerne på ungdomsuddannelsesområdet

Mere frihed i regionernes styre

Mulighed for frit at nedsætte stående udvalg
Friere rammer for opgavevaretagelse med private og for andre offentlige myndigheder

2. Kvalitet og samarbejde i sundhedsvæsenet

Kommunalreformen betød en ny organisering af sundhedsvæsenet. Kommunerne fik ansvaret for en række tilbud tæt på borgeren på forebyggelses- og genoptræningsområdet. Det gav kommunerne mulighed for at varetage disse opgaver i tæt sammenhæng med bl.a. den sociale og beskæftigelsesrettede indsats for borgeren. Regionerne fik ansvaret for sygehusbehandling og praksissektoren.

Evalueringen af kommunalreformen viser, at den nuværende opgavefordeling i sundhedsvæsenet grundlæggende fungerer godt – men at der på en række områder er behov for at styrke indsatsen og samarbejdet på tværs af sektorer.

Regeringen har derfor fremlagt et samlet sundhedspolitisk udspil med en ny kurs for sundhedsvæsenet "Mere borger, mindre patient – Et stærkt fælles sundhedsvæsen". Udspillet følger bl.a. op på anbefalingerne fra evalueringen af kommunalreformen om at styrke samarbejdet på tværs af de kommunale sundhedstilbud, sygehuse og prak-

tiserende læger. Den enkelte borger skal møde et sundhedsvæsen, der hænger sammen og tager udgangspunkt i borgers behov og ressourcer.

Regeringens mål er, at den enkelte dansker skal forblive mest mulig borger og blive mindst mulig patient.

Et vigtigt element i det sundhedspolitiske udspil er en styrkelse af sundhedsaftalerne mellem kommuner og regioner.

På genoptræningsområdet peger evalueringen også på et behov for at sikre øget faglighed i den kommunale indsats, herunder bl.a. ved genoptræning og rehabilitering af mennesker med komplekse og omfattende hjerneskader. Regeringen vil derfor gennemføre en række nye initiativer på området.

Regeringen vil desuden arbejde videre med honoreringssystemerne på sundhedsområdet, så de i højere grad understøtter korte og effektive behandlingsforløb.

Styrkelse af sundhedsaftalerne

Med kommunalreformen blev der indført krav om, at regioner og kommuner skal indgå sundhedsaftaler om samarbejde og koordination af opgaver på sundhedsområdet.

Evalueringen peger på, at der er et behov for at styrke sundhedsaftalerne, så de i endnu højere grad understøtter sammenhængende patientforløb og sætter retningen for samarbejdet mellem kommuner og regioner.

Regeringen vil

- Styrke sundhedsaftalerne. 5 sundhedsaftaler i stedet for 98 – én i hver region – med afsæt i konkrete målsætninger, som aftales mellem regioner og kommuner.
- Fastsætte nye obligatoriske indsatsområder for sundhedsaftalerne med fokus rettet mod personer med kronisk sygdom, patientrettet forebyggelse og sundheds-it.

Det indgår derfor i regeringens sundhedspolitiske udspil, at regeringen vil nytænke sundhedsaftalerne, så der fremadrettet bliver tale om 5 sundhedsaftaler – én for hver region – frem for 98. I særlige tilfælde kan den enkelte kommune aftale yderligere elementer med regionen. Fx i form af lokale spydspidsprojekter.

Regeringen vil fastsætte nye obligatoriske indsatsområder for sundhedsaftalerne med fokus på udfordringen med flere kronikere, patientrettet forebyggelse og sundheds-it. Der skal endvidere udvikles nationale indikatorer for sundhedsaftalernes obligatoriske indsatsområder.

Med fem sundhedsaftaler med konkrete målsætninger og nye obligatoriske indsatsområder bliver rammerne for samarbejdet om patienterne på tværs af kommuner, sygehuse og praktiserende læger væsentligt styrket.

Øget faglighed i genoptrænings- og rehabiliteringsindsatsen

Evalueringen af kommunalreformen viser, at sygehusenes genoptræningsplaner ikke giver en tilstrækkelig præcis beskrivelse af borgernes behov til brug for den kommunale rehabiliteringsindsats. Samtidig er der også stor variation i, hvor hurtigt genoptræningen påbegyndes i kommunerne. Regeringen vil derfor gennemføre en række initiativer, som skal løfte indsatsen på området bl.a. ved at skærpe sygehusenes kompetencer.

Regeringen vil

- Udvikle et stratificeringsredskab, som skal danne grundlag for en målretning af genoptrænings- og rehabiliteringstilbuddene i forhold til borgerens behov.
- Styrke sygehusenes kompetence til at beskrive genoptrænings- og rehabiliteringsbehovet for gruppen af borgere med meget omfattende og komplekse rehabiliteringsbehov samt mulighed for at fastsætte en tidsfrist for, hvornår indsatsen skal påbegyndes.
- Udarbejde visitationsretningslinjer og sundhedsfaglige kvalitetskriterier for rehabiliteringsindsatsen for borgere med meget komplekse rehabiliteringsbehov.
- Følge udviklingen på genoptræningsområdet bl.a. med fokus på ventetider.

Målrettede genoptræningsplaner og en styrket rolle for sygehusene

En effektiv rehabiliteringsindsats kræver, at kommunerne kender borgerens behov, så de ved, hvor de skal sætte ind. Genoptræningsplanerne fra sygehusene sikrer i dag

ikke i tilstrækkelig grad den fornødne kommunikation mellem sygehusene og kommunerne. De beskriver således typisk kun de fysiske genoptræningsbehov, selv om borgeren også kan have behov for træning af mentale og kognitive problematikker.

Samtidig peger evalueringen også på, at der er grupper med simple genoptræningsbehov, hvor genoptræningsplanerne i dag er unødigt detaljerede.

Regeringen vil derfor sikre, at der udvikles et redskab til at inddele patienter i forskellige grupper på baggrund af, om de har mere eller mindre komplekse genoptrænings- og rehabiliteringsbehov, samt hvor omfattende behovene er (stratificering).

Stratificeringsredskabet udvikles af Sundhedsstyrelsen i samarbejde med KL og Danske Regioner.

Stratificeringsredskabet skal skabe grundlag for en målretning af genoptræningsplanerne i forhold til borgerens behov:

- Planerne forenkles for borgere med enkle genoptræningsbehov.
- Planerne udvides for borgere med mere komplekse rehabiliteringsbehov, således sygehuset skal beskrive det samlede rehabiliteringsbehov (inkl. kognitive og mentale problematikker), herunder fx ved brug af neurofaglig ekspertise.
- For borgere med særligt komplekse og omfattende rehabiliteringsbehov – efter nærmere afgrænsning – får sygehuset mulighed for at beskrive metode, omfang og karakter af den indsats, som kommunerne skal yde.

- Sygehuset får mulighed for at fastsætte en tidsfrist for, hvornår genoptrænings- eller rehabiliteringsindsatsen i kommunen skal påbegyndes, når der foreligger et sundhedsfagligt begrundet behov for hurtig iværksættelse af indsatsen.

Den styrkede rolle for sygehusene vil særligt være relevant på hjerneskadeområdet, hvor mange borgere har omfattende og komplekse rehabiliteringsbehov, og hvor behovet for

hurtig iværksættelse af genoptræningsindsatsen ofte er afgørende, jf. boks 2.1.

Regeringen vil endvidere igangsætte et udredningsarbejde i Sundhedsstyrelsen, som skal afklare, hvor snitfladen mellem ambulante genoptræning i sygehusregi og genoptræning i kommunerne bør lægges med fokus på mennesker med komplekse og omfattende rehabiliteringsbehov.

Boks 2.1

Fokus på mennesker med erhvervet hjerneskade

Mennesker med erhvervet hjerneskade er en patientgruppe, der kan have et meget komplekst og omfattende rehabiliteringsbehov, og hvor sygehusene derfor nu får mulighed for at beskrive metode, omfang og karakter af den rehabiliteringsindsats, som kommunen skal yde.

Det komplekse indebærer, at der ikke alene er tale om fysisk genoptræning, som kan varetages af fysio- og ergoterapeuter. Mennesker med erhvervet hjerneskade har således ofte også behov for rehabiliterende indsatser efter bl.a. social- og specialundervisningslovgivningen, som sigter mod at afhjælpe problemer med fx tale og hukommelse. Disse indsatser varetages fx af specialiserede lærere, pædagoger og psykologer.

Sygehusene vil fremover skulle udarbejde mere omfattende genoptræningsplaner for denne patientgruppe, som også omfatter mentale og kognitive problematikker og dermed forudsætter en neuropsykologisk udredning på sygehuset. De mere omfattende genoptræningsplaner kan støtte kommunerne i deres udredning og visitation til rehabiliterende indsatser. Dette – sammen med sygehusets nye mulighed for at fastsætte en tidsfrist for genoptræningens opstart – vil særligt være relevant for mennesker med hjerneskader, da en hurtig igangsættelse af den rigtige indsats ofte kan være afgørende for, om borgeren kan genvinde sit funktionsniveau.

Visitationsretningslinjer

Regeringen vil sikre, at der udarbejdes visitationsretningslinjer, som kommunerne kan støtte sig til, når de skal anvise borgere med særligt komplekse og omfattende rehabiliteringsbehov. Det skal understøtte, at borgerne henvises til et tilbud, der har de rette faglige kompetencer.

Retningslinjerne udarbejdes af Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen i samarbejde med KL og Danske Regioner.

Faglig planlægning af den specialiserede indsats i kommunerne

Regeringen vil igangsætte et arbejde med at fastlægge fælles sundhedsfaglige kvalitetskriterier for den specialiserede genoptrænings- og rehabiliteringsindsats for mennesker med meget omfattende og komplekse rehabiliteringsbehov, herunder hjerneskadeområdet.

Med udgangspunkt i kvalitetskriterierne gennemføres en faglig planlægning af tilbudsstrukturen på hjerneskadeområdet, der fastlægger et hensigtsmæssigt antal af

specialiserede hjerneskadetilbud i hver region. Hermed sikres øget faglig bæredygtighed og gennemsigtighed i tilbuddene, samt at alle kommuner har de fagligt nødvendige tilbud. Planlægningen gennemføres i regi af den nye nationale koordinationsstruktur på socialområdet, jf. kapitel 3.

Løbende overvågning

Regeringen vil nøje følge udviklingen på genoptræningsområdet, bl.a. ventetider og indsatsen i forhold til de forskellige grupper.

Videreudvikling af finansieringssystemerne

Ressourcerne i sundhedsvæsenet skal anvendes på den bedst mulige måde, så der opnås mest mulig sundhed for pengene.

Med kommunalreformen blev der fastsat en kommunal medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen. Ordningen er blevet revideret pr. 1. januar 2012 og vil blive evalueret, når reglerne har virket en periode.

Regeringen vil

- Evaluere den kommunale medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen, når de nyligt reviderede regler har virket en periode.
- Undersøge mulighederne for i højere grad at fokusere på patienternes samlede behandlingsforløb frem for at honorere den enkelte kontakt.

Evalueringen af kommunalreformen peger også på, at honoreringssystemerne i sund-

hedsvæsenet i dag ikke tilskynder tilstrækkeligt til fokus på kvalitet og sammenhængende forløb.

Samme konklusion indgår i afrapporteringen fra Udvalget for bedre incitamenter i sundhedsvæsenet, hvor der også præsenteres konkrete tiltag, der understøtter en mere sammenhængende og effektiv patientbehandling.

Regeringens mål er, at finansieringssystemet skal understøtte en sammenhængende og effektiv patientbehandling.

Det indgår derfor også i regeringens sundhedspolitiske udspil, at fokus i honoreringen skal flyttes fra at honorere den enkelte kontakt til i højere grad at fokusere på patienternes samlede behandlingsforløb. Dette vil indgå i den fremadrettede udvikling af DRG-systemet.

3. En kvalificeret indsats for grupper med særlige behov

Kommunalreformen skabte en ny organisering på det specialiserede sociale område. Hvor opgaverne før var delt mellem amter og kommuner, blev ansvaret for borgerens sociale indsats samlet i kommunerne.

Samme organisering går igen på specialundervisningsområdet, hvor kommunerne overtog de amtslige specialskoler og fik mulighed for at overtage kommunikationscentrene. Dog blev ansvaret for at drive og udvikle indsatsen på de enkelte meget specialiserede undervisningstilbud overført til regionerne.

Målet med samlingen af ansvaret i kommunen var at sætte borgeren i centrum, så hjælpen til borgeren blev forankret ét sted.

Evalueringen viser, at der siden kommunalreformen er sket en gradvis bevægelse hen i mod øget inklusion af borgere i den enkelte kommunes tilbud i nærmiljøet. Det har været tilsigtet ud fra et ønske om, at borgere med handicap og særlige behov så vidt muligt ikke skal isoleres fra familier og netværk.

Men der har også været kritik af, at kommunerne ikke gør nok brug af specialiseret

viden, og at der derfor kan være sket en u hensigtsmæssig afspecialisering. Evalueringen af kommunalreformen udtrykker også bekymring for, om særlige faglige miljøer går tabt.

Samtidig peger evalueringen på, at der mangler et nationalt overblik over specialiseret viden på området samt over udbuddet af højt specialiserede tilbud.

Regeringens mål er at sikre, at de fornødne specialiserede tilbud og kompetencer er til rådighed, og at vidensgrundlaget udvikles til gavn for kvaliteten.

Regeringen vil derfor give staten en øget rolle i forhold til at understøtte og koordinere den mest specialiserede indsats og vidensudvikling på både social- og specialundervisningsområdet. Samtidig får kommunerne mulighed for at overtage de mest specialiserede undervisningstilbud, så de kan drives i sammenhæng med kommunernes øvrige indsatser på social- og undervisningsområdet.

Kommunerne vil fremover kun kunne overtage regionale tilbud hvert fjerde år.

Sikring af den mest specialiserede sociale indsats

Regeringen vil give Socialstyrelsen en ny rolle med at sikre en faglig planlægning af den meget specialiserede indsats på det sociale område.

Målet er, at kommunerne har adgang til de fornødne specialiserede tilbud og kompetencer – og at tilbuddene udvikles dynamisk i takt med, at behovene ændrer sig. Et væsentligt element i en faglig planlægning på socialområdet er derfor en tæt og løbende inddragelse af kommunerne og regionerne i, hvordan indsatserne tilrettelægges.

Planlægningen indebærer en ny dialogbaseret koordinationsstruktur, som bliver en national overbygning på de rammeaftaler, der hvert år indgås mellem kommunerne i en region og regionen.

Der har i evalueringen bl.a. været peget på indsatsen for mennesker med svære spiseforstyrrelser og mennesker med komplekse hjerneskader som områder, hvor der er behov for øget planlægning af den specialiserede indsats. Disse områder vil være nogle af de første målgrupper, som vil være i fokus for planlægningen.

Regeringen vil

- Etablere en ny dialogbaseret national koordinationsstruktur for den højt specialiserede sociale indsats på socialområdet i regi af Socialstyrelsen.
- Give Socialstyrelsen kompetence til i helt særlige tilfælde at fastlægge en tilbudsstruktur på et område.
- Lette kommunernes etableringsomkostninger ved oprettelse af højt specialiserede tilbud gennem en ny lånepulje.
- Give kommunerne friere rammer for at understøtte driften af specialiserede tilbud gennem særlige finansieringsordninger og etableringstilskud.
- Udarbejde nationale retningslinjer for den specialiserede rehabiliteringsindsats for mennesker med svære spiseforstyrrelser.
- Sikre et styrket fagligt grundlag for den højt specialiserede indsats.

Centrale udmeldinger om indsatser og målgrupper

Socialstyrelsen får kompetence til at udpege målgrupper eller særlige indsatser, hvor der er behov for øget koordination eller planlægning mellem kommunerne for at sikre udbuddet af specialiserede indsatser og videreudvikle viden på området.

For hver region skal kommunerne afrapportere i fællesskab til Socialstyrelsen, hvordan de vil tilrettelægge og organisere indsatsen på de centralt udmeldte områder.

Socialstyrelsens behandling af afrapporteringsen skal ske i en dialog med kommunerne om deres løsningsforslag. Kommunerne vil

Kapitel 3

således fortsat have det fulde ansvar for at sikre de fornødne tilbud til deres borgere.

Supplerende beføjelser til Socialstyrelsen

Hvis dialogen med kommunerne ikke er tilstrækkelig, får Socialstyrelsen mulighed for at pålægge kommunerne at foretage en fornyet behandling af afrapporteringen for det konkrete fokusområde.

Desuden kan Socialstyrelsen undtagelsesvist pålægge en kommune eller region et driftsansvar og hermed fastlægge en tilbudsstruktur på et område:

- Hvis Socialstyrelsen identificerer et behov for en særlig indsats, der ikke bliver løftet, og der derfor er behov for at oprette et nyt tilbud.
- Hvor et konkret tilbud, som løfter en helt særlig indsats, der ikke kan løftes på anden vis, er lukningstruet.
- Hvor der er en række små tilbud til en målgruppe, som hver for sig ikke er fagligt bæredygtige. Her kan en kommune eller region pålægges, at samle tilbuddene med henblik på en konsolidering. Samtidig vil andre kommuner og regioner ikke kunne oprette nye tilbud i forhold til denne bestemte målgruppe.

Socialstyrelsen vil skulle genoverveje pålæg om driftsansvar efter en periode for at sikre fleksibilitet i tilbudsstrukturen.

Styrket fagligt grundlag for den højt specialiserede indsats

Den nationale koordinationsstruktur er inspireret af sundhedsvæsenets specialeplanlægning med respekt for de væsentlige forskelle, der er mellem socialområdet og sundhedsområdet.

En kvalificeret indsats for grupper med særlige behov

Socialstyrelsen får med den nationale koordinationsstruktur til opgave at skabe et nationalt overblik over den specialiserede indsats samt en systematisk vidensopbygning om indsatsen for de målgrupper, der har behov for en højt specialiseret indsats. Det skal i kombination med relevante faglige forløbsbeskrivelser give Socialstyrelsen et styrket grundlag for dialogen med kommunerne om den specialiserede indsats.

Regeringen vil desuden igangsætte udarbejdelsen af nationale retningslinjer for behandling, rehabilitering og organisering af den specialiserede indsats for svære spiseforstyrrelser, jf. boks 3.1.

Regeringen vil søge satspuljepartiernes tilslutning til at prioritere 10 mio. kr. årligt fra satspuljen til den nationale koordinationsstruktur og opgaven med vidensopbygning på området.

Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning (KORA) vil endvidere blive anmodet om i 2013-2015 at undersøge organiseringen af indsatsen for følgende konkrete målgrupper:

- Særligt skadede spæd- og småbørn
- Mennesker med sjældne diagnoser med komplekse behov
- Mennesker med sjældne og komplekse kommunikationsbehov
- Mennesker med svære spiseforstyrrelser
- Mennesker med kompleks erhvervet hjerneskade

Incitament til at drive og udvikle tilbud

I evalueringen peges der på, at de enkelte kommuner har begrænset incitament til at oprette og udvikle nye meget specialiserede tilbud. Det skyldes, at det kan være risikabelt for en kommune at påtage sig opgaven, når der ikke er sikkerhed for efterspørgslen. Regeringens mål er en dynamisk tilbudsstruktur, der tilpasser sig udviklingen i behovet for specialiserede indsatser.

Regeringen vil derfor etablere en lånepulje, som skal bidrage til at lette kommunernes etableringsomkostninger ved opbygning af nye højt specialiserede tilbud på socialområdet. Puljen afgrænses til tilbud, som koordineres i rammeaftalerne.

For at sikre drift og udvikling af tilbud og indsatser til små målgrupper skal kom-

munerne have mulighed for at fravige takstreglerne og etablere særlige finansieringsordninger lokalt. Det kan fx være abonnementsordninger og forpligtende købsaftaler. Hermed mindskes den enkelte kommunes økonomiske risiko ved at påtage sig driften af tilbuddet.

Boks 3.1

Fokus på mennesker med svære spiseforstyrrelser

Mennesker med svære spiseforstyrrelser har ofte behov for langvarig lægefaglig behandling og samtidig eller efterfølgende en social rehabiliteringsindsats. En mindre del af patientgruppen vil i den forbindelse have behov for et opfølgende særligt specialiseret rehabiliteringstilbud i form af et intensivt døgntilbud, hvor medarbejderne har specifikke kompetencer og viden om rehabilitering af personer med svære spiseforstyrrelser.

Regeringen vil igangsætte udarbejdelsen af nationale retningslinjer for behandling, rehabilitering og organisering af den specialiserede indsats for svære spiseforstyrrelser. Sammen med den nye nationale koordinationsstruktur vil dette give mulighed for at planlægge kapaciteten af specialiserede sociale rehabiliteringstilbud til mennesker med svære spiseforstyrrelser, så det sikres, at der er det fornødne udbud af særligt specialiserede tilbud.

Længere planlægningshorisont for de regionale tilbud

Med kommunalreformen overgik en række amtslige sociale tilbud til regionerne. Der blev samtidig indført den ordning, at beliggenhedskommunen kunne vælge at overtage dem.

Kommunerne har vist stor interesse for at drive de tidligere amtslige tilbud. Regionerne driver således i dag kun ca. 5 pct. af de eksisterende sociale tilbud.

Da de regionale tilbud hvert år kan overtages af beliggenhedskommunen, kan regionerne ikke vide sig sikre på tidsperspektivet for varetagelsen af driftsopgaven. Det kan begrænse mulighederne for langsigtet planlægning af drift og udvikling.

Regeringen vil give de regionale tilbud en længere planlægningshorisont end tilfældet i dag. Regeringen vil derfor justere kommunernes muligheder for at overtage regionale tilbud, således det fremover kun kan ske hvert fjerde år. Det vil give de regionale tilbud større sikkerhed for fremtidig placering og dermed et bedre grundlag for planlægning og investeringer.

Regeringen vil

- Ændre beliggenhedskommunernes muligheder for at overtage regionernes sociale tilbud, således det kun kan ske hvert fjerde år (én gang i hver valgperiode).

Sikring og udvikling af den specialiserede indsats på specialundervisningsområdet

Med kommunalreformen blev en række specialiserede undervisningstilbud videreført med status som lands- og landsdelsdækkende tilbud. Tilbuddene er målrettet mennesker med kommunikationshandicap, fx blinde og døve, og mennesker med sammensatte og komplekse handicap.

Regionerne fik ansvaret for syv af disse tilbud, som ikke kan overtages af beliggenhedskommunerne. Københavns Kommune driver to af tilbuddene.

Undervisningstilbuddene har igennem mange år oplevet faldende elevtal. Det skal ses i sammenhæng med, at kommunerne inkluderer eleverne i egne tilbud i nærmiljøet, således eleverne kan blive boende hjemme. Samtidig får døve børn i dag indopereret avancerede høreapparater, som giver dem mulighed for at opfatte lyd (cochlear implant), og har derfor i overvejende grad ikke behov for tegnsprogsundervisning.

Tilbuddene vil i fremtiden have en væsentlig rolle med at understøtte kommunernes indsats i nærmiljøet med rådgivning, efteruddannelse og vidensudvikling. Evalueringen peger i den forbindelse på, at den specialiserede rådgivning og vidensudvikling på området i højere grad bør koordineres nationalt på tværs af tilbuddene i sammenhæng med VISO's specialrådgivningsfunktion, jf. boks 3.2.

Regeringens mål er at styrke udviklingen af viden og vidensmiljøer på området. Samtidig skal der fortsat være specialiserede undervisningstilbud til den lille gruppe af elever med komplicerede og sammensatte vanskeligheder. Det forudsætter øget nati-

onal koordination og bedre synergi med de kommunalt drevne specialundervisningstilbud.

Regeringen vil

- Etablere en national koordinationsstruktur for de meget specialiserede undervisningstilbud.
- Overføre ansvaret for rådgivningsydelse til VISO.
- VISO får ansvar for vidensudvikling på det specialiserede undervisningsområde.
- Overføre forsyningsansvaret for de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud til kommunerne, således organiseringen tilnærmes strukturen på det specialiserede socialområde.
- Give regionerne en forsyningspligt, således regionerne fortsat kan drive tilbuddet, hvis kommunen ønsker det.

National koordinationsstruktur

De specialiserede undervisningstilbud indgår i den nationale koordinationsstruktur på socialområdet i regi af Socialstyrelsen og Ministeriet for Børn og Undervisning. Det skal sikre, at der også på dette område fortsat er det fornødne udbud af tilbud for målgrupper med behov for en specialiseret indsats. Koordinationsstrukturen kan også omfatte særligt specialiserede indsatser uden for de nuværende lands- og landsdelsdækkende tilbud, herunder fx på kommunikationscentre.

Kapitel 3

Et samlet ansvar for specialrådgivning og vidensudvikling

For at sikre en samlet koordination af specialrådgivning og vidensudvikling på området overtager VISO ansvaret for at tilvejebringe de specialrådgivningsydelser, der i dag hører under de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud. Ydelserne skal tilvejebringes gennem et leverandørnetværk, således der fortsat er en tilknytning til praksis.

Det indebærer også en ny rolle for VISO med at koordinere vidensudvikling omkring den mest specialiserede indsats på området. Samtidig styrkes VISO's kobling til det faglige miljø på specialundervisningsområdet.

En kvalificeret indsats for grupper med særlige behov

Sammen med den nationale koordinationsstruktur skal samlingen af specialrådgivningen i VISO understøtte fastholdelse, udvikling og udbredelse af den mest specialiserede viden på området.

Med henblik på at harmonisere strukturen med socialområdet overføres forsyningsansvaret for de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud til kommunerne. Det skal give kommunerne bedre muligheder for at sikre faglig og driftsmæssig synergi med kommunens øvrige tilbud på specialundervisningsområdet.

Regionerne får en forsyningspligt, således regionerne fortsat kan drive tilbuddene, hvis kommunerne ønsker det.

Boks 3.2 **VISO**

Den nationale Videns- og Specialrådgivnings Organisation (VISO) blev i forbindelse med kommunalreformen oprettet som en støttefunktion for kommuner og borgere i vanskelige enkeltsager. VISO yder vejledende specialrådgivning til kommuner, institutioner, borgere mv. i komplicerede enkeltsager på social- og specialundervisningsområdet. VISO kan også bistå kommuner og borgere med udredning i specielle og komplicerede sager på socialområdet.

VISO's ydelser varetages af et landsdækkende netværk af specialister, der er ansat i kommunale, regionale og private tilbud. Det er også VISO's opgave at indsamle, udvikle og formidle viden på det sociale område med henblik på at understøtte opgaverne med specialrådgivning og udredning.

Revision af takstregler skal understøtte effektiv drift

Den enkelte kommune kan ikke drive tilbud til alle målgrupper. Derfor er der med kommunalreformen indført en markedslignende ramme, hvor kommunerne kan købe og sælge tilbud til hinanden eller købe tilbud hos regionerne og private leverandører. Markedet understøttes af regler om afregning på baggrund af omkostningsbaserede takster.

Takstfinansieringen understøtter en dynamik i udviklingen af tilbuddene på området. Driftsherren har således et incitament til at tilpasse og udvikle tilbuddet i forhold til behovene i kommunerne.

Evalueringen har imidlertid også vist, at markedet ikke altid fungerer efter hensigten. Taksterne sikrer således ikke i dag gennemsigtighed omkring pris og indhold,

Kapitel 3

hvilket gør det svært som køber at sammenligne de forskellige muligheder for tilbud til borgeren og vælge det mest effektive. Samtidig har driftsherrer altid mulighed for at finansiere underskud ved at hæve taksterne. Det betyder, at incitamentet til at drive tilbud effektivt og tilpasse kapacitet mindskes i de tilfælde, hvor driftsherren kun finansierer få af pladserne.

Regeringen ønsker et gennemsigtigt marked med et udbud af effektivt drevne tilbud.

Regeringen vil

- Revidere takstreglerne på det sociale område for at øge sammenligneligheden og incitamenterne til at drive tilbuddene effektivt.

Regeringen vil revidere de nuværende regler for beregning af takster på det sociale

En kvalificeret indsats for grupper med særlige behov

område. Der skal fremover være fælles regler om beregning af takster for kommunale, regionale og private tilbud. Det vil give større sammenlignelighed.

Taksterne skal i højere grad fastsættes ved beskrivelse af grundydelse og ydelsesenheder eventuelt kombineret i "ydelsespakker". Det skaber øget gennemsigtighed og sammenlignelighed mellem tilbud, da beskrivelsen i højere grad end i dag afspejler, hvad der reelt købes og leveres.

Takstændringen skal samtidig forbedre incitamenterne til at drive tilbuddene effektivt og sikre en afdæmpet takstudvikling. Kommunale og regionale driftsherrer får således adgang til at beholde overskud på op til 5 pct. af budgettet lokalt. Samtidig kan underskud på 5 pct. af budgettet fremover ikke indregnes i taksten for tilbuddet.

4. Faglighed og effektivitet på miljøområdet

Kommunalreformen medførte en ny fordeling af opgaverne på natur- og miljøområdet. Kommunerne fik ansvaret for langt de fleste af opgaverne. Opgaver, som var særligt teknisk komplicerede, blev placeret i staten, mens opgaver med råstofplanlægning og jordforurening blev placeret i regionerne.

Evalueringen af kommunalreformen har vist, at der i årene efter reformen har været udfordringer for kommunerne med at løfte opgaverne. Men evalueringen har også vist, at de fleste af udfordringerne bedst håndteres inden for den nuværende opgavefordeling.

Der er således i de seneste år igangsat en række initiativer, jf. boks 4.1 og 4.2, hvis fulde effekter det endnu er for tidligt at vurdere.

Boks 4.1

Godkendelse og tilsyn af husdyrbrug

Kommunerne har haft udfordringer med at administrere den nye lovgivning for husdyrbrug. Sagsbehandlingen i kommunerne voksede i en periode, uden afviklingen af sagerne fulgte med i samme tempo.

Fra 2008 og frem er der iværksat tiltag for at nedbringe sagspakken og sagsbehandlingstiden i kommunerne. Sigtet er en klarere regulering og bedre værktøjer til sagsbehandlingen.

Boks 4.2

Vand- og naturplaner

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2013 blev regeringen og KL enige om, at kommunerne i de kommende år skal styrke indsatsen i forhold til de beskyttede naturtyper og vandmiljøet. Der er nedsat en myndighedsgruppe, der følger udviklingen i vand- og naturindsatsen.

Regeringen og KL blev med aftalen enige om at afsætte 106 mio. kr. årligt til kommunernes vand- og naturindsats frem mod 2015.

Evalueringen har imidlertid også vist, at der inden for enkelte miljøopgaver ikke er en klar opgavefordeling mellem kommunerne og staten. Uklarhederne kan føre til tvister og dobbelt sagsbehandling.

Regeringens mål er en klar ansvarsfordeling samt bedst muligt kvalitet og en effektiv udnyttelse af ressourcerne på natur- og miljøområdet inden for de givne økonomiske rammer.

Regeringen vurderer derfor, at der er behov for at justere opgavesnittene vedrørende råstofindvinding og affaldsdeponeringsanlæg. Det skal understøtte øget faglighed og effektivitet i indsatsen.

Regeringen vil endvidere nedsætte et udvalg, som skal vurdere de relevante hensyn ved en eventuel vedligeholdelse af grundvandskortlægningen. Udvalget skal bl.a. vurdere, hvorvidt en eventuel kortlægning efter 2015 kan varetages af regionerne.

Godkendelser til råstofindvinding flyttes fra kommunerne til regionerne

Råstoffer som sand, grus, sten, tørv, ler og kalk er nødvendige for mange aktiviteter i samfundet såsom byggeri, anlæg og industriproduktion.

Opgaven med at kortlægge og planlægge indvinding af råstoffer ligger i dag i regionerne, mens det er kommunerne, som giver den konkrete tilladelse til at indvinde råstoffer.

Denne opgavefordeling er uhensigtsmæssig, bl.a. fordi grænsen mellem den regionale planlægningskompetence og den kommunale tilladelseskompetence kan være vanskelig at trække.

Samtidigt er der så få årlige ansøgninger om indvinding på landsplan, at kommunerne ikke har mulighed for at opbygge og sikre kompetencer på råstofområdet.

Regeringen vil samle kompetencen til at kortlægge, planlægge og udstede godkendelser i regionerne.

Regeringen vil

- Flytte kompetencen til at udstede godkendelser til råstofindvinding fra kommunerne til regionerne.

Samlingen af opgaverne vil betyde, at virksomhederne kun skal i kontakt med én myndighed, og vil medføre en klar ansvarsfordeling på området.

Flytningen skal samtidig øge kvaliteten i sagsbehandlingen, ved at flere sager behandles samme sted. Det vil også understøtte en mere ensartet og smidig sagsbehandling.

Idet kommunerne er myndighed for en stor del af de områder, der skal indgå i en vurdering efter råstofloven, vil kommunerne være en central høringspart, og der vil være behov for et tæt samarbejde mellem kommuner og regioner i sager om råstoffer.

Godkendelser af affaldsdeponeringsanlæg flyttes fra kommunerne til staten

Kompetencerne til at godkende og føre tilsyn med affaldsdeponeringsanlæg er i dag delt. Kommunerne er ansvarlige for at godkende nye affaldsdeponeringsanlæg og ændringer på affaldsdeponeringsanlæg, mens staten fører tilsyn med affaldsdeponeringsanlæggene.

Den delte myndighedskompetence er uhensigtsmæssig. Det skyldes for det første, at det kan være vanskeligt for kommu-

nerne at følge med i statens tilsynsaktiviteter og virksomhedernes egenkontrol.

For det andet kan der være uenighed mellem staten og en kommune i vurderingen af, om anlægsændringer og udvidelser på eksisterende anlæg udløser krav om kommunal tillægsgodkendelse.

For det tredje kan de kommunale sagsbehandlere have svært ved at opbygge og vedligeholde de særlige miljømæssige

kompetencer, som kræves i behandlingen af affaldsdeponeringsanlæg, da der kun findes ét til to affaldsdeponeringsanlæg pr. kommune.

Regeringen vil derfor samle opgaverne med affaldsdeponeringsanlæg i staten.

Regeringen vil

- Samle opgaverne med affaldsdeponeringsanlæg ved at flytte godkendelseskompetencen for affaldsdeponeringsanlæg fra kommunerne til staten.

Samlingen af sager i staten skal skabe en klar ansvarsfordeling, således tvister mel-

lem staten og kommuner kan undgås, og kommunerne vil ikke længere skulle godkende egne og fælleskommunale anlæg.

Samlingen vil også medføre større ensartethed og faglig bæredygtighed i behandlingen af sager. Sagsbehandlerne vil således opnå mere erfaring og rutine, når alle sager samles ét sted. Det vil samtidigt medføre en bedre ressourceudnyttelse, da kun én myndighed skal tilegne sig og vedligeholde viden på området.

For borgere og virksomheder vil samlingen betyde, at de fremover kun skal forholde sig til én miljømyndighed.

5. En resultatorienteret erhvervsudviklingsindsats

Med kommunalreformen skulle udviklingen af de lokale og regionale vækstbetingelser i hele landet styrkes. Målet var at skabe en mere sammenhængende og enkel struktur, som kunne sikre virksomhederne en hurtig og effektiv sagsbehandling i forhold til de spørgsmål og problemer, de støder på i deres dagligdag.

Kommunerne fik ansvaret for den lokale erhvervsfremme både i form af konkret information, vejledning og målrettede udviklingsaktiviteter. Regionerne fik med oprettelsen af de regionale vækstfora ansvaret for den regionale erhvervsudvikling. Staten skulle fortsat lægge de overordnede politiske linjer for vækstpolitikken.

Desuden fik regionerne til opgave at udarbejde regionale udviklingsplaner ("RUP"), der har til formål at fremme den samlede regionale udvikling på tværs af sektorer.

Med "Vækstplan.dk" har regeringen sat en ambitiøs dagsorden om at forbedre dansk erhvervslivs konkurrenceevne for igen at få gang i beskæftigelsen. Her er kommuner-

nes og regionernes indsats for erhvervsudvikling en vigtig del af den samlede indsats.

Evalueringen af kommunalreformen viser, at det langt hen ad vejen er lykkedes at indfri målet om en énstreget og mere sammenhængende indsats på erhvervsområdet. Kommunerne har samlet set styrket deres indsats på området siden 2007, dog med betydelige variationer. Vækstforas indsats har samtidig skabt en mere professionel erhvervsudviklingsindsats og et stærkere regionalt ejerskab.

Evalueringen har dog også peget på nogle udfordringer på området. Der er bl.a. behov for at styrke gennemslagskraften af indsatsen samt sikre, at midlerne på området anvendes mest effektivt med fokus på resultater. Det forudsætter bl.a. en styrket evalueringsindsats.

Regeringens mål er at sikre en sammenhængende og resultatorienteret udviklingsindsats for vækst, erhvervsudvikling og regional udvikling.

Ny regional vækst- og udviklingsstrategi

Regionerne skal i dag i den regionale udviklingsplan beskrive den ønskelige fremtidige udvikling for regionens byer, landdistrikter og udkantsområder. Evalueringen af kommunalreformen peger på, at den regionale udviklingsplan indholdsmæssigt har levet op til lovgivningen, men ikke har tilstrækkelig gennemslagskraft.

Regeringen vil

- Samle den regionale udviklingsplan og den regionale erhvervsudviklingsstrategi i én strategi.

Regeringen vil derfor samle den regionale udviklingsplan og den regionale erhvervsudviklingsstrategi i en ny regional vækst- og udviklingsstrategi.

Målet er i endnu højere grad at skabe fundamentet for en sammenhængende indsats for vækst og udvikling i regionerne. Strategien skal – som den regionale udviklingsplan og den regionale erhvervsudviklingsstrategi gør i dag – berøre en række emner af betydning for vækst og udvikling, herunder de regionale vækstvilkår, erhvervsudviklingsindsatsen, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen, infrastruktur,

udvikling i yderområder, samarbejde med nabolande om udviklingsmæssige emner samt kultur. Strategien kan derudover bl.a. adressere større byers betydning for væksten, klimatilpasning og kollektiv trafik mv.

Den nye strategi skal styrke ejerskabet i kommuner og regioner til arbejdet med vækst og udvikling. Kommunerne skal forholde sig til strategien i relevante kommunale strategier, herunder i erhvervsudviklingsindsatsen.

De regionale vækstfora udarbejder et udkast til strategi, som regionsrådet udbygger på relevante områder, som fx udvikling af uddannelsesområdet, kollektiv trafik, kultur etc. Det er vigtigt, at strategien bliver udarbejdet på et fælles evidensbaseret grundlag.

Den samlede strategi skal efter en offentlig høring færdiggøres og godkendes i regionsrådet. Strategien skal udarbejdes hvert fjerde år.

Den nye regionale vækst- og udviklingsstrategi indarbejdes i lov om erhvervsfremme.

Boks 5.1**Den regionale udviklingsplan og erhvervsudviklingsstrategien**

Den regionale udviklingsplan skal i dag på baggrund af en helhedsvurdering beskrive den ønskelige fremtidige udvikling for regionens byer, landdistrikter og udkantsområder – samt for natur og miljø, herunder rekreative formål, erhverv, inklusive turisme, beskæftigelse, uddannelse og kultur, på tværs af sektormråder. Den regionale udviklingsplan adskiller sig fra de øvrige plantyper ved, at den ikke er arealregulerende.

De regionale vækstfora skal i dag inden for de nationale erhvervs- og vækstpolitiske rammer udarbejde en *regional erhvervsudviklingsstrategi* for regionen. Erhvervsudviklingsstrategien skal tage udgangspunkt i områdets vækstvilkår og erhvervsmæssige styrker og svagheder, således der kan opstilles realistiske, men ambitiøse, målsætninger og indsatsområder. Strategien skal bl.a. have fokus på yderområderne.

Effektiv anvendelse af erhvervsudviklingsmidler

Det er vigtigt at få mest mulig gavn af de skattekroner, der bruges på at skabe vækst og beskæftigelse. Dette gælder både for kommunernes, regionernes og statens indsats.

Regeringen vil

- Drøfte med kommunerne, at en større andel af midlerne til erhvervsudvikling anvendes direkte til erhvervs-service og -udvikling.
- Give Danmarks Vækstråd til opgave at fremme en ensartet evalueringspraksis.

I dag anvendes kun ca. 60 pct. af de kommunale midler på området til direkte erhvervs-service og erhvervsudviklingsaktiviteter. Resten går til politik- og strategiuudvikling, administrations- og organisationsudvikling mv. Regeringen vil drøfte

med KL, hvordan det kan sikres, at en større andel af midlerne anvendes direkte til erhvervs-service- og udvikling.

Samtidig peger evalueringen også på, at det fortsat er en udfordring at få et klart billede af resultaterne af vækstforaenes indsatser. Regeringen vil derfor give Danmarks Vækstråd til opgave at udarbejde en fælles ramme for evalueringen og sikre grundlaget for en stærk evalueringspraksis.

Det skal gøre det nemmere at sammenligne resultaterne på tværs af vækstfora og bygge videre på de opnåede erfaringer. Dette vil på sigt være med til at skabe et bedre grundlag for at prioritere, hvilke projekter der skal igangsættes, og det forventes dermed også at forøge effekten af midlerne.

Resultatorienterede regionale vækstpartnerskaber

De regionale vækstpartnerskaber, som regeringen indgår med de regionale vækstfora, har til formål at styrke sammenhængen mellem den nationale og den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling.

Regeringen vil

- Videreføre de regionale vækstpartnerskaber med de regionale vækstfora efter 2013.
- Fokuserer på at gøre vækstpartnerskaberne mere resultatorienterede.

Regeringen lægger vægt på, at de regionale vækstpartnerskaber bliver mere resultatorienterede. Det indebærer kortere og mere konkrete partnerskaber med fokus på fx

opfølgning på arbejdet i en række vækstteams.

Regeringen vil videreføre vækstpartnerskaberne efter 2013 og herved yderligere styrke sammenhængen mellem den nationale og den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling. Målet er at skabe synergi, og at de offentlige midler på området anvendes omkostningseffektivt og resultatorienteret.

Endvidere får Danmarks Vækstråd til opgave at følge op på vækstpartnerskaberne, herunder følge fremdriften i partnerskaberne og foreslå nye emner, der kan sættes fokus på.

Inddragelse af regioner på ungdomsuddannelsesområdet

Med de kommende års faldende ungdomsårgange er det vigtigt at sikre det rette udbud af ungdomsuddannelser i hele landet, så den samlede kapacitet udnyttes bedst muligt.

Evalueringen af kommunalreformen har peget på, at det i den forbindelse er relevant at inddrage regionernes viden i kapacitetsplanlægningen på området med henblik på at understøtte et tilstrækkeligt og varieret udbud i regionen.

Regeringen vil

- Præcisere, at regionerne skal inddrages ved beslutning om, at eksisterende uddannelsessteder nedlægges.

Regionsrådet har i dag til opgave at koordinere den samlede indsats i regionen for at sikre sammenhæng i udbuddet af ungdomsuddannelser, herunder den geografiske placering af udbuddet og kapaciteten på uddannelserne. Regionsrådets koordinering sker i samarbejde med de selvejende uddannelsesinstitutioner.

Regeringen vil præcisere over for institutionerne, at regionerne også skal inddrages af de uddannelsesansvarlige institutioner ved beslutning om, at eksisterende uddannelsessteder nedlægges.

6. Mere frihed i det regionale styre

Regionernes styreform, som blev indført med kommunalreformen, er det fleksible forretningsudvalgsstyre. Og det vurderes i evalueringen, at det er en generelt velfungerende styreform.

Samtidig er der i evalueringen identificeret nogle områder, hvor regionerne er undergivet u hensigtsmæssige begrænsninger i deres virke. Regeringens mål er at forenkle regionernes styreform samt øge regionernes mulighed for at indgå i samarbejder med den private sektor og udføre opgaver for andre offentlige myndigheder.

Regeringen vil

- Give regionerne mulighed for at nedsætte stående udvalg uden forudgående godkendelse fra økonomi- og indenrigsministeren og med mulighed for at yde vederlag inden for de eksisterende økonomiske rammer.
- Give regionerne adgang til at deltage i selskaber mv. på sundhedsområdet – såfremt de ikke indskrænker regionernes beføjelser – uden forudgående godkendelse af sundhedsministeren.
- Give regionerne samme muligheder som kommunerne for at udføre opgaver for andre offentlige myndigheder, som de kan løse selv.

Det fleksible forretningsudvalgsstyre indebærer i dag, at regionsrådet nedsætter et forretningsudvalg. Hvis regionerne vil ned-

sætte stående udvalg, kræver det en dispensation fra økonomi- og indenrigsministeren. Regeringen vil give regionerne adgang til fremover frit at nedsætte stående udvalg både med og uden del i den umiddelbare forvaltning af regionernes anliggender. Samtidig bortfalder bestemmelsen om, at der kun kan ydes vederlag til medlemmer af særlige udvalg, når disse har en midlertidig karakter.

Regionerne skal desuden have bedre muligheder for at indgå i samarbejder med andre aktører, såvel private som offentlige, og udføre opgaver for andre offentlige myndigheder.

Efter sundhedsloven kan et regionsråd med sundhedsministerens godkendelse indgå i samarbejder med offentlige myndigheder og private virksomheder om løsning af bestemte opgaver efter sundhedsloven. Regeringen vil lempe reglerne på området, således regionernes deltagelse i selskaber mv. omfattet af sundhedsloven, og som ikke indebærer indskrænkning i regionernes beføjelser, ikke længere kræver forudgående ministergodkendelse.

Efter lov nr. 548 om kommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder og kommuners og regioners deltagelse i selskaber kan kommuner udføre opgaver for andre offentlige myndigheder, som kommunen kan løse for sig selv. Regeringen vil sidestille regionerne med kommunerne, således regionerne fremover får tilsvarende muligheder som kommunerne.

Bedre kvalitet og samarbejde – Opfølgning på evaluering af kommunalreformen

2012/13 : 35

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til
Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Tlf. : 72 28 24 00

ISBN
978-87-92856-27-2

Elektronisk publikation
978-87-92856-28-9

Design af omslag
e-Types & India

Foto
Istockphoto

Tryk
Rosendahl Schultz Grafisk A/S

Web
Publikationen kan hentes på
www.oim.dk

1. juli 2013

Forslag til model for forstærket samarbejde om de mest specialiserede sociale tilbud i Nordjylland (UDKAST)

Indhold

1. Baggrund	2
2. Formål	2
3. Kriterier for udvælgelse af de mest specialiserede tilbud.....	3
4. Udvælgelsesprocessen	8
5. Forpligtigelser for de mest specialiserede tilbud	8
6. Model for et forstærket samarbejde – samarbejdsmodellens indholdsside	9
6.1. Hovedsporet: generelle vilkår, systematisk dialog og forebyggende monitorering	9
6.2. Det supplerende spor: indgåelse af specifikke aftalevilkår for det enkelte tilbud	11
7. Tids- og procesplan for det videre arbejde	12

1. Baggrund

De nordjyske kommuner og Region Nordjylland indgår hvert år en udviklingsstrategi for det specialiserede socialområde og specialundervisning. I udviklingsstrategierne for 2013 og for 2014 er det indskrevet som et fokusområde, at det hidtidige rammeaftalesamarbejde skal suppleres med en strategi for et forstærket, mere forpligtende samarbejde om de mest specialiserede tilbud.

Den Administrative Styregruppe for socialområdet og specialundervisning har på den baggrund nedsat en arbejdsgruppe, der har haft til opgave at udarbejde kriterier for udpegning af de mest specialiserede tilbud, samt udarbejde forslag til en konkret samarbejdsmodel for et forstærket samarbejde.

Der blev, som led i arbejdsgruppens arbejde, afholdt et politisk dialogmøde i december 2012 i Rebild om fokusområdet. På dialogmødet blev der gennemgående udtrykt opbakning til at styrke det tværkommunale samarbejde om sikring af de mest specialiserede tilbud i Nordjylland. Der blev endvidere tilkendegivet et ønske om, at de grundlæggende principper for et sådan samarbejdes afgrænsning og indhold behandles politisk i regi af KKR Nordjylland.

Det er arbejdsgruppens vurdering, at behovet for en særlig samarbejdsmodel om de mest specialiserede tilbud efterfølgende er øget yderligere som følge af, at Folketingets partier i juni har indgået aftale om etablering af en ny *national* koordinationsstruktur for socialområdet. Et aftalebaseret forstærket samarbejde i landsdelen vil give de nordjyske kommuner en fælles platform for dialogen med Socialstyrelsen om, hvordan borgere i regionen med helt særlige behov sikres adgang til de nødvendige tilbud og indsatser.

I nærværende notat præsenteres på denne baggrund et første forslag til kriterier og aftalemodel for et styrket regionalt samarbejde om sikring af de mest specialiserede sociale tilbud i landsdelen. Notatet er udarbejdet af sekretariat for rammeaftaler, og udgør et forsøg på en sammenskrivning af de løbende drøftelser, der har pågået i den nedsatte arbejdsgruppe, samt de konkrete forslag og idéer, der fremkom på en heldags-workshop¹ i juni 2013 om emnet. Der er i udarbejdelsen af forslaget endvidere indgået inspiration fra afrapporteringen fra en tilsvarende proces om samme formål i KKR Hovedstaden.

2. Formål

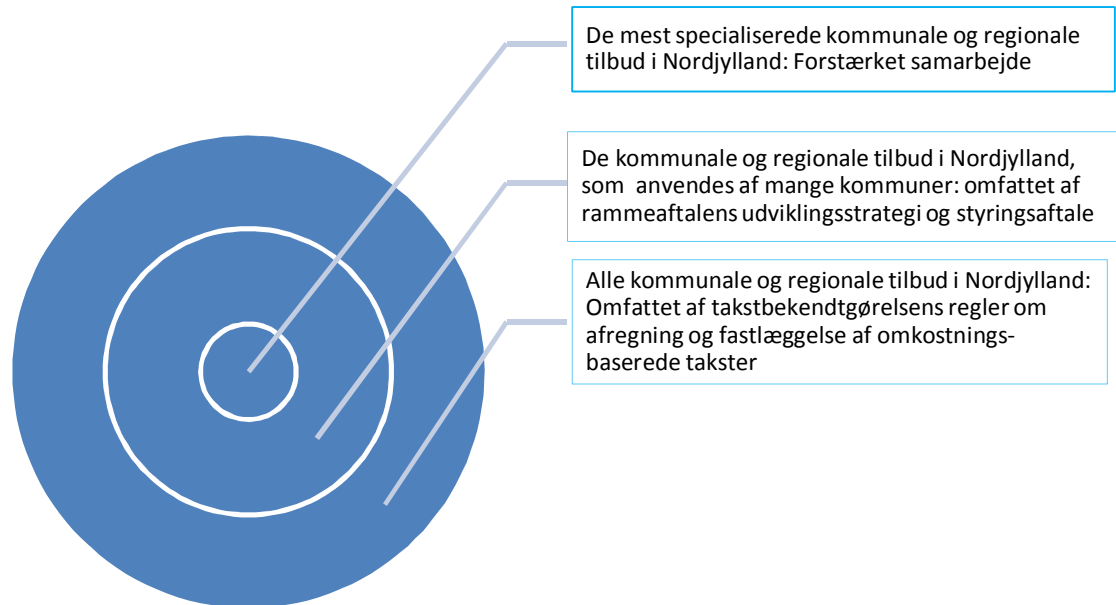
Målet er at sikre, at borgerne i regionen til stadighed har adgang til de fornødne specialiserede tilbud og kompetencer ved at etablere et forstærket tværkommunalt samarbejde, der kan understøtte eksistensen af de mest specialiserede sociale tilbud i Nordjylland.

Det forstærkede samarbejde om de mest specialiserede sociale tilbud i Nordjylland er en overbygning på det eksisterende rammeaftalesamarbejde om faglig udvikling, styring og koordinering af de specialiserede kommunale og regionale tilbud i Nordjylland, der benyttes af mange kommuner. Gruppen af de mest

¹ Workshoppen blev afholdt for den nedsatte arbejdsgruppe samt medlemmerne af den faste styringsaftalegruppe under rammeaftalen. Der var på workshoppen deltagelse af: Birthe Vindbæk Andersen (Frederikshavn Kommune), Carsten Lindgaard Johansen (Aalborg Kommune) Henrik Hugo Pedersen (Thisted Kommune), Lone Hestvang (Vesthimmerlands Kommune), Martin Bjørn Jensen (Region Nordjylland), Mette Brandt Pedersen (Frederikshavn Kommune), Sidse Kristina Kristensen (Aalborg Kommune) og Tina Mørk (Hjørring Kommune).

specialiserede tilbud vil således udgøre en lille delmængde af de tilbud, der er omfattet af styringsaftalen og udviklingsstrategien. Denne relation er illustreret ved figur 1.

Figur 1: Samarbejdsniveauer for de kommunale og regionale sociale tilbud i Nordjylland

3. Kriterier for udvælgelse af de mest specialiserede tilbud

For at sikre højst mulig gennemskuelighed, konsistens og sammenlignelighed på tværs ved udvælgelsen af de mest specialiserede tilbud, er der forsøgt formuleret en række almene udvælgelseskriterier, der kan anvendes ved vurderingen af alle typer af tilbud og også over tid.

Vurderingen af, om et givent tilbud skal udpeges som mest specialiseret, vil afhænge af, om tilbuddets målgruppe har helt særlige karakteristika, og deraf følgende særlige behov, som alene kan imødekommes af et tilbud med specialiserede kompetencer. Ved udvælgelsen skal der desuden tages hensyn til, hvad kommunerne selv kan løse i eget regi/i klynger, og hvad kommunerne som udgangspunkt ikke ønsker at løfte selv, men gerne ser en forsyning opretholdt i landsdelen.

Kriterierne er på den baggrund inddelt i tre kategorier – hhv.:

- A. Kriterier, der vedr. målgruppens karakteristika,
- B. Kriterier, der vedrører tilbuddets kompetencer, og
- C. Kriterier, der vedrører forhold i omgivelserne – herunder det eksisterende udbud og efterspørgslen efter tilbudstypen i Nordjylland

For at et eksisterende tilbud kan blive udvalgt blandt de mest specialiserede, skal tilbuddet opfylde alle tre kategorier (A, B og C). Det foreslås dog, at der – med henblik på at skabe befordrende opstartsvilkår – kan gælde lempeligere udvælgelsesvilkår for nye tilbud, der etableres netop med det formål at løfte indsatser, der ellers ikke ville blive varetaget i regionen (jf. tabel 1).

Tabel 1: Regler for udvælgelse af de mest specialiserede tilbud

Regel for udvælgelse	Et tilbud skal opfylde alle 3 kategorier (A, B og C i tabel 2) for at blive indstillet som et af de mest specialiserede tilbud, der kan omfattes af et forstærket samarbejde
Undtagelse	Et nyoprettet/nyudviklet tilbud kan omfattes af det forstærkede samarbejde, selvom tilbuddet ikke fra start opfylder alle tre kategorier. Dispensationen forudsætter, at der i Den Administrative Styregruppe er enighed om, at der er behov for at oprette tilbuddet for at løfte en særlig indsats, der ellers ikke ville blive adresseret i regionen.

De konkret foreslåede kriterier inden for hver kategori nedenfor af tabel 2. Her fremgår desuden de nærmere krav til, hvornår den enkelte kategori er tilstrækkeligt opfyldt.

Det skal understreges, at det er dynamiske forhold, der med kriterierne skal vurderes på. Selvom de samme kriterierne anvendes uændret over tid, vil vurderingen af, hvilke konkrete tilbud, der skal omfattes af det forstærkede samarbejde, meget vel kunne ændre sig, og ikke kun som et udtryk for, at det enkelte tilbud har ændret sig, men også fordi der i mellemtiden kan være sket forskydninger i det kommunale landskab.

Tabel 2.: Kriterier til udvælgelse af de mest specialiserede tilbud

KATEGORI A: MÅLGRUPPEN	
Krav til opfyldelse af kategori A	Kategori A er opfyldt, hvis tilbuddet lever op til mindst ét af de tre kriterier i gruppen (dvs. enten A.1, A.2. eller A.3 skal være opfyldt)
<p>Kriterium A.1:</p> <p>Beskrivelse</p>	<p><i>Tilbuddet er til små målgrupper med behov for et målgruppespecifikt tilbud</i></p> <p>Formålet med dette kriterium er at identificere de tilbud, som retter sig til målgrupper, som har en så lille volumen, at der kun er et begrænset underlag for at opbygge specialiseret viden. Den enkelte kommune vil kun sjældent opleve at få borgere inden for målgruppen, og der kan i mindre kommuner godt gå flere år imellem tilfældene. Det er en forudsætning for at leve op til kriteriet, at målgruppen har særlige behov, der ikke kan imødekommes inden for rammerne af tilbud, der retter sig mod andre målgrupper. En indikation på kriteriet kunne være, at der i gennemsnit maksimalt registreres 15 tilfælde årligt i Nordjylland (svarende til ca. 1 tilfælde om året pr. 40.000 indbyggere).</p> <p>Eksempel: Mennesker med sjældne diagnoser der afføder særlige behov</p>
<p>Kriterium A.2:</p> <p>Beskrivelse</p>	<p><i>Tilbuddet er til målgrupper med meget høj kompleksitetsgrad</i></p> <p>Formålet med dette kriterium er at identificere de tilbud, som retter sig til de meget komplekse målgrupper med en flerhed af samtidige og svære funktionsnedsættelser. Vurderingen af, om der er en meget høj kompleksitetsgrad, skal baseres på konkrete vurderinger af et givent tilbuds målgruppe, men vil altid afhænge både af antallet og af graden af funktionsnedsættelserne.</p> <p>Eksempler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mennesker med svær autisme kombineret med eksempelvis misbrug, særlig udadreagerende adfærd, udviklingshæmning og/eller opmærksomhedsforstyrrelse • Mennesker med svær medfødt eller erhvervet hjerneskade kombineret med eksempelvis fysisk funktionsnedsættelse (fx høre-/syns-/ mobilitetsnedsættelse) og kommunikationsnedsættelse • Mennesker med svær udviklingshæmning kombineret med eksempelvis fysisk funktionsnedsættelse (fx syns-/hørenedsættelse), misbrug, udadreagerende adfærd og/eller stærke personlighedsforstyrrelser

Kriterium A.3: *Tilbuddet er til målgrupper, som er udmeldt af Socialstyrelsen som fokusområder*

Beskrivelse

Formålet med kriteriet er, at identificere de tilbud, som der fra central side vil være fokus på i den nationale koordinationsstruktur. Socialstyrelsen får med den nye nationale koordinationsstruktur mulighed for at udpege målgrupper eller særlige indsatser, hvor styrelsen anser, der er behov for øget koordination og planlægning mellem kommunerne for at sikre udbuddet af de specialiserede indsatser. For hver region skal kommunerne afrapportere i fællesskab til Socialstyrelsen, hvordan man tilrettelægger og organiserer indsatsen indenfor de udmeldte områder.

Eksempler (nævnt i regeringens udspil til justering af kommunalreformen):

- Mennesker med svære spiseforstyrrelser med behov for en højt specialiseret indsats
- Særligt skadede spæd- og småbørn

KATEGORI B: TILBUDET

Krav til opfyldelse af kategori B

Kategori B er opfyldt, hvis tilbuddet lever op til kriterium B.1

Kriterium B.1

Tilbuddet skal have specialiserede kompetencer til at dække målgruppernes særlige behov

Beskrivelse

Formålet er at afgrænse udvælgelsen til tilbud, som er kendetegnet ved at have specialiserede kompetencer til at imødekommer målgruppernes særlige behov. Om kriteriet er opfyldt vil afhænge af en konkret vurdering af et givent tilbuds indsatser. Der vil typisk være tale om tilbud, som kan betragtes som regionale "flagskibe" inden for feltet, som råder over nyeste viden og har dokumenteret erfaring med håndtering af den konkrete målgruppes specifikke problemstillinger.

Eksempler på specialiserede kompetencer:

- ekspertviden hos enkelte medarbejdere og specialiserede tværfaglige kompetencer i sammensætningen af personalegruppen, veldokumenteret erfaring med anvendelse af anerkendte metoder og tilgange

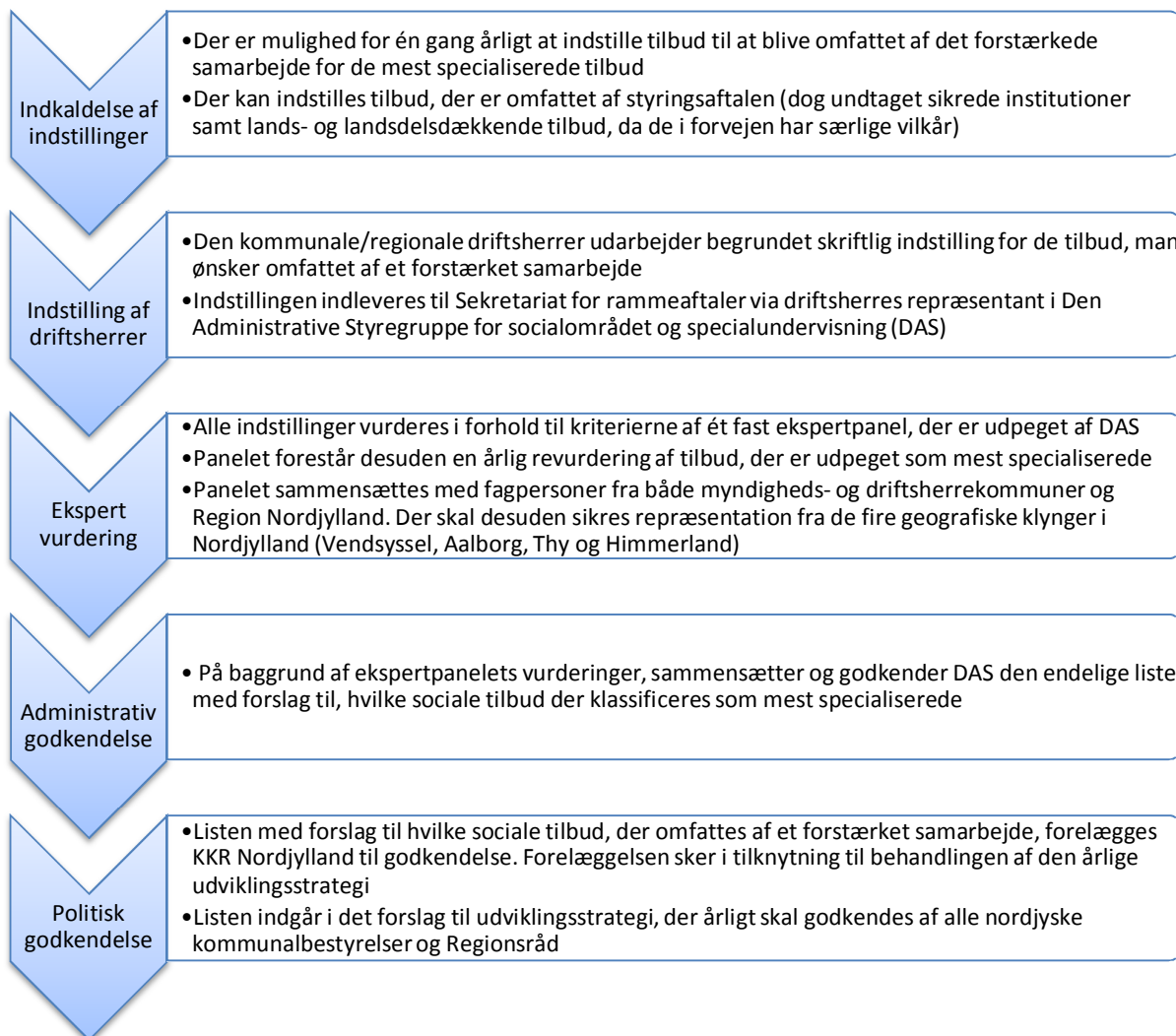
KATEGORI C: OMGIVELSERNE

Krav til opfyldelse af kategori C	Kategori C er opfyldt, hvis tilbuddet lever op til begge kriterier i gruppen (dvs. både C.1 og C.2 skal være opfyldt)
Kriterium C.1:	<i>Der er som udgangspunkt ingen alternativer til tilbuddet i Nordjylland, og det vurderes samtidig at være nødvendigt at opretholde tilbudstypen i landsdelen</i>
Beskrivelse	Formålet med kriteriet er at afgrænse udvælgelsen til de tilbud, hvor der kun er få - som udgangspunkt ingen - alternative tilbud i regionen til at løfte målgruppens behov. Det er samtidig en forudsætning, at det vurderes nødvendigt at opretholde tilbudstypen i landsdelen af hensyn til bevarelse af kompetencer og viden, frem for at basere forsyningen på tilkøb i andre landsdele.
Kriterium C.2:	<i>Tilbuddet er afhængig af et stort optageområde</i>
Beskrivelse	Formålet med kriteriet er at identificere de tilbud, som er afhængige af at have et stort optageområde på størrelse med hele regionen for at kunne drives fagligt og økonomisk bæredygtigt

4. Udvælgelsesprocessen

Det foreslås, at processen med konkret at udvælge de mest specialiserede tilbud, der omfattes af et forstærket samarbejde, gennemføres årligt og tilrettelægges som beskrevet i figur 2.

Figur 2: Proces for sammensætning af liste over de mest specialiserede tilbud:

5. Forpligtigelser for de mest specialiserede tilbud

Det foreslås, at der opstilles en række forpligtigelser for de tilbud, der er udvalgt til at omfattes af det forstærkede samarbejde, og som dermed vil få en særlig opmærksomhed.

Forpligtigelserne indebærer, at:

- Tilbuddet skal tilstræbe at fastholde sin flagskibsposition ved løbende at vedligeholde sine specialiserede kompetencer og udvikle tilbuddet i forhold til målgruppernes behov
- Tilbuddet er forpligtet til at dele sin viden og ekspertise med alle kommuner i regionen

- Tilbuddet skal, hvor relevant, dokumentere effekten af sine indsatser
- Tilbuddets pladser skal være tilgængelige for alle kommunerne i regionen, og en kommunal driftsherre må i tilfælde af ventelister ikke give forrang til borgere fra egen kommune
- Tilbuddet skal drives økonomisk ansvarligt med fokus på løbende tilpasninger og tæt dialog med kommunerne om ændringer i efterspørgslen efter tilbuddets ydelser og pladser
- Tilbuddet skal have en gennemsigtig og åben drift, og bidrage med afrapportering af nøgletal, der gør det muligt at løbende at monitorere tilbuddets økonomiske og faglige bæredygtighed

6. Model for et forstærket samarbejde – samarbejdsmodellens indholdsside

I dette afsnit gennemgås et forslag til en konkret samarbejdsmodel for det forstærkede samarbejde.

Som beskrevet indledningsvist er formålet med et forstærket tværkommunalt samarbejde at understøtte eksistensen af de mest specialiserede sociale tilbud i Nordjylland.

De udpegede tilbuds eksistensgrundlag kan først og fremmest styrkes ved at øge de udpegede driftsherres sikkerhed. Det er dog samtidig afgørende, at samarbejdsmodellen sammensættes, så driftsherre fortsat har et incitament til omkostningseffektiv og rentabel drift og styring.

Den foreslåede model består derfor af to spor – hhv. et hovedspor, med aftaler der omfatter alle de udpegede tilbud, og som primært har et forebyggende sigte, samt et supplerende spor ("nødsporet"), der kun benyttes undtagelsesvist og efter nærmere konkret aftale, når der foreligger en særlig situation i forhold til det enkelte tilbud.

6.1. Hovedsporet: generelle vilkår, systematisk dialog og forebyggende monitorering

Det forstærkede samarbejdes hovedspor består af de generelle vilkår, aftaler og forpligtigelser, der fra start og kontinuerligt gælder for alle tilbud, der udpeges som mest specialiseret. Hovedsporet indeholder konkret tre elementer, nemlig 1) et generelt beskyttelsesvilkår, 2) en model for systematisk og formaliseret dialog og 3) en forpligtigelse til early-warning. Alle tre elementer gennemgås kort nedenfor.

Beskyttelsesvilkår

Med henvisning til formålet om at øge driftsherres sikkerhed og planlægningshorisont foreslås det, at de udpegede tilbud fra start tilgodeses med ét særligt beskyttelsesvilkår - i form af en aftale om, at ingen af de nordjyske kommuner etablerer et nyt konkurrerende tilbud med samme indhold som et af de tilbud, der er udpeget som mest specialiseret. Det bemærkes i den forbindelse, at det i forvejen indgår som et kriterium for udvælgelsen, at der som udgangspunkt ikke findes alternativer til de udpegede tilbud i regionen (jf. kriterium C.1).

Boks 1: Beskyttet konkurrencevilkår for tilbud omfattet af forstærket samarbejde

Kommunerne forpligtiger sig til, at man ikke etablerer et nyt konkurrerende tilbud med samme indhold som et tilbud, der er udpeget som mest specialiseret og omfattet af det forstærkede samarbejde

Systematisk og formaliseret dialog

Driftsherres sikkerhed og planlægningshorisont foreslås først og fremmest understøttet ved at sikre adgang til pålidelige oplysninger om kommunernes forventninger til efterspørgslen, og ønsker til den faglige udvikling. Oplysningerne tilvejebringes og kvalitetssikres gennem en formaliseret, systematisk og forpligtigende dialog. De enkelte elementer i den formaliserede dialog er beskrevet i punktform i boks 2. Det er en afgørende forudsætning for modellens funktionsdygtighed, at begge dialogparter – driftsherre og kommunerne som myndighed – forpligtiger sig til at bidrage til processen med vilje til åbenhed og dataindmeldinger af høj kvalitet.

Boks 2: Model for systematisk dialog om tilbud omfattet af forstærket samarbejde

- Driftsherre afrapporterer årligt om status for belægning, venteliste, økonomi (budget og årsresultat) samt planer for faglig udvikling
- Kommunerne (som myndighed) indmelder – i tilknytning til de årlige indmeldinger til rammeaftalen – konkret for hvert af de tilbud, der er omfattet af det forstærkede samarbejde, om:
 - fremadrettede intentioner for brugen af det konkrete tilbud
 - evt. ønsker til ændringer/faglig udvikling af tilbuddet, der vil styrke den fortsatte brug af tilbuddet
 - årsag, hvis et tilbud ikke anvendes eller ikke forventes anvendt fremover
- (Evt.) Driftsherres forslag til udviklingsplan og de gennemgående tendenser i kommunernes indmeldinger om ønsker til faglig udvikling drøftes på dialogmøde mellem driftsherre og et udvalg af fagpersoner fra myndighedssiden med kendskab til tilbuddets målgruppe. Der sammensættes et sådant "aftager-udvalg" for hvert af de udpegede, mest specialiserede tilbud.
- Der gennemføres en årlig status-drøftelse af det enkelte tilbud i DAS med fokus på den faglige og økonomiske bæredygtighed. Drøftelsen tager udgangspunkt i den årlige afrapportering fra driftsherre, indmeldingerne fra myndighed samt evt. anbefalinger fra et fagligt dialogmøde.

Early-warning

Det forstærkede samarbejde skal skabe mulighed for, at der administrativt kan reageres tidligt i forhold til begyndende vanskeligheder. En tidlig indsats vil skabe de bedste forudsætninger for, at man alene med små justeringer kan forebygge, at der opstår alvorlig bekymring for et tilbuds økonomiske og faglige bæredygtighed. Driftsherre er derfor forpligtet til løbende og tidligt at gøre opmærksom på det, hvis der opstår bekymringer i forhold til driften. En "early-warning" vil kunne give anledning til en periodevis tættere monitorering af tilbuddets udvikling med løbende levering af nærmere aftalt ledelsesinformation til Den Administrative Styregruppe.

Boks 3: Driftsherres forpligtigelse til "early-warning"

Driftsherre skal:

- løbende orienterer Den Administrative Styregruppe, hvis der registreres væsentlige afvigelser i kommunernes efterspørgselsmønster i forhold til de kendte forventninger
- informerer Den Administrative Styregruppe snarest, hvis der opstår bekymringer om tilbuddets faglige og økonomiske bæredygtighed

6.2. Det supplerende spor: indgåelse af specifikke aftlevilkår for det enkelte tilbud

Det supplerende spor adskiller sig fra hovedsporet ved kun at skulle benyttes undtagelsesvist, nemlig i de situationer, hvor der er opstået en særlig bekymring omkring et af de udpegede tilbuds bæredygtighed. Der vil i sådanne situationer kunne indgås aftale om iværksættelse af særlige vilkår/initiativer med henblik på at understøtte tilbuddets fortsatte drift.

I boks 4 nedenfor er der til inspiration oplistet et katalog over redskaber, der eksempelvis vil kunne bringes i anvendelse i en sådan situation. Det skal bemærkes, at listen hverken er udtømmende eller retningsgivende i forhold til hvilke løsningsmodeller der konkret kan iværksættes.

Boks 4: Inspirationskatalog – eksempler på mulige særlige vilkår og tiltag i forhold til konkrete tilbud

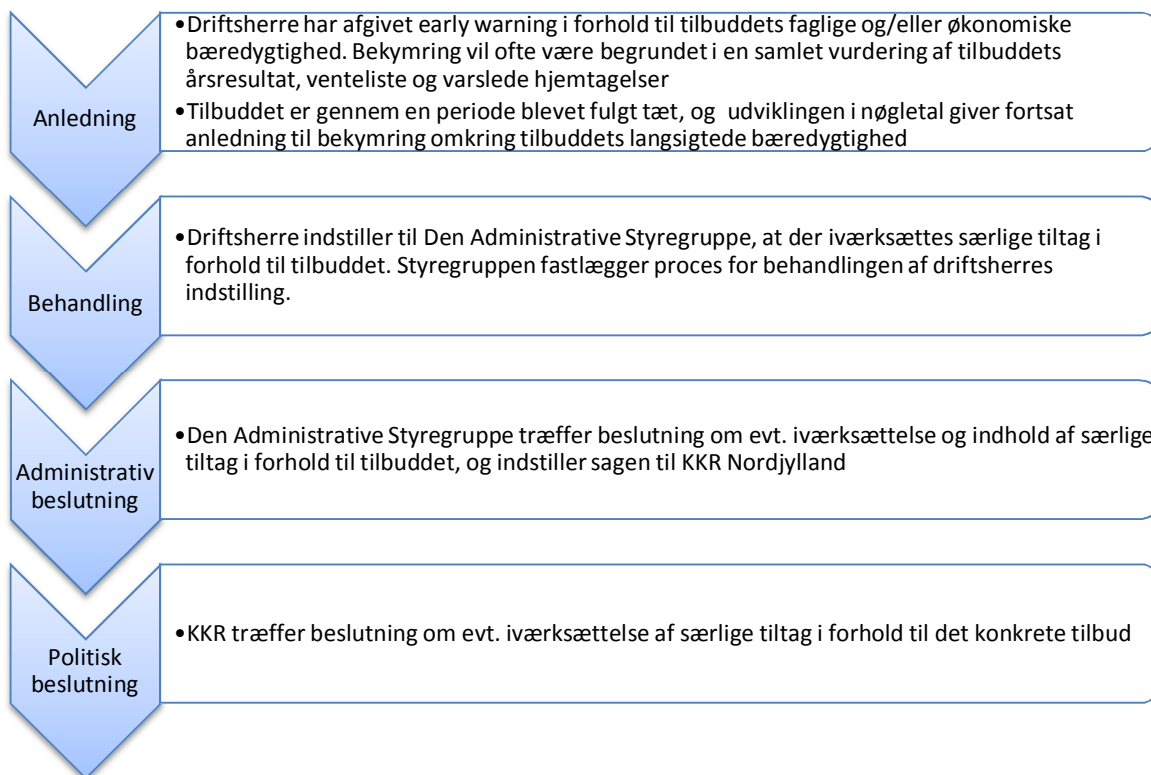
- Aftale om særlige driftsbetingelser i form af forlængede opsigelsesvarsler
(Indebærer, at driftsherre får en lidt længere planlægningshorisont)
- Aftale om, at der kan anvendes en lavere budgetteret belægningsprocent
(Vil i praksis indebære en takststigning for tilbuddet)
- Indgåelse af forpligtende købsaftaler
(Køber kan fx forpligtes til køb af et minimum antal pladser, hvor betaling sker, uanset om pladserne anvendes eller ej)
- Aftale om indgåelse af solidarisk underskudsgaranti
- Aftale om objektiv finansiering af tilbuddet
(Indebærer, at alle kommuner bidrager til finansieringen af et tilbud uafhængigt af det konkrete forbrug, men i stedet baseret på en nærmere aftalt fordelingsnøgle – fx befolkningstal. Modellen giver driftsherre sikkerhed for en grundfinansiering helt uafhængig af udsving i efterspørgslen)
- Aftale om abonnementsfinansiering
(Indebærer, at kommunerne køber en trækingsret til en given ydelse. Betalingen er – som ved objektiv finansiering - uafhængig af forbrug, men køber tager aktivt stilling til sin deltagelse. Modellen giver driftsherre større økonomisk forudsigelighed)
- Aftale om en kombinationsmodel af takst og objektiv finansiering
(Indebærer, at en vis del af tilbuddets omkostninger fortsat finansieres gennem betaling af takst for det faktiske forbrug, mens den resterende del af omkostningerne dækkes af objektiv finansiering. Vægtningen mellem de to elementer kan variere)
- Aftale om kontrolleret lukning – herunder samarbejde om omplacering af medarbejdere med henblik på fortsat sikring af de specialiserede kompetencer i regionen

Det er en afgørende præmis for samarbejdet, at ingen af redskaberne udløses pr. automatik. Kommunerne har forlods alene forpligtiget sig til at indgå i en tæt og løsningsorienteret dialog med driftsherre.

Beslutningen om, hvorvidt der skal iværksættes særlige vilkår – og hvilke vilkår, det i givet fald skal være – vil således altid afhænge af en konkret vurdering af den aktuelle situation og konkrete sag.

Samarbejdsmodellen indebærer derimod, at beslutningsprocessen tilrettelægges efter samme linjer i hver sag. Det foreslås konkret, at processen, ved evt. beslutning om at iværksætte særlige vilkår i forhold til et tilbud, overordnet tilrettelægges som beskrevet i figur 3.

Figur 3: Beslutningsproces ved iværksættelse af særlige vilkår for et af de mest specialiserede tilbud

7. Tids- og procesplan for det videre arbejde

Der foreslås følgende tids- og procesplan for det videre arbejde med færdiggørelse, godkendelse og implementering af forslaget om et forstærket samarbejde for de mest specialiserede tilbud i Nordjylland

- Den Administrative Styregruppe den 13. august 2013:
 - Tids- og procesplan fastlagt
 - Kriterier og proces for valg af de mest specialiserede tilbud fastlagt
 - Indledende drøftelse af samarbejdsmodel for forstærket samarbejde gennemført
 - Udpeging af repræsentanter til ekspertpanel iværksat
- Ultimo september:
 - Ekspertpanel udpeget. Forventningsafstemning om panelets arbejdsmetode gennemført
- KKR den 4. oktober 2013:
 - Forslag til kriterier og proces for valg af de mest specialiserede tilbud politisk godkendt
 - Politisk drøftelse af forslag til samarbejdsmodel gennemført

- Medio oktober-medio november 2013
 - Proces for driftsherres indstilling af tilbud som mest specialiserede gennemført
- Den Administrative Styregruppe den 15. november 2013
 - Revideret forslag til model for forstærket samarbejde administrativt godkendt
- Medio november-primus december 2013:
 - Ekspertpanelet har gennemført vurdering af indstillingerne fra driftsherre i forhold til kriterierne.
Ekspertpanel har udarbejdet liste med de mest specialiserede tilbud udarbejdet med henblik på godkendelse i DAS.
- Den Administrative Styregruppe den 8. januar 2014
 - Liste over de mest specialiserede tilbud i Nordjylland godkendt
- Den Administrative Styregruppe den 6. marts 2014
 - Udviklingsstrategi for 2015 (inkl. samarbejdsmodel for forstærket samarbejde og de konkret udpegede mest specialiserede tilbud) godkendt
- KKR foråret 2014 (dato er ikke kendt pt.)
 - Udviklingsstrategi for 2015 (inkl. samarbejdsmodel for forstærket samarbejde og de konkret udpegede mest specialiserede tilbud) godkendt
- Senest 1. juni 2014
 - Udviklingsstrategi 2015 (inkl. samarbejdsmodel for forstærket samarbejde og de konkret udpegede mest specialiserede tilbud) godkendt af de nordjyske kommuner og Regionsrådet
- Efteråret 2014:
 - Hovedsporet i modellen for et forstærket samarbejde iværksat